

J a v a s l a t

a Helyi Esélyegyenlőségi Program (2018-2023.) elfogadására

Előterjesztő: Polgármester

**Előkészítő: Településfejlesztési Osztály
Hatósági és Szociális Osztály
Képviselő-testületi Osztály**

Ó z d, 2018. december 13.

Tisztelt Képviselő-testület!

A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szolgáló Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 31. §-a írja elő a települési önkormányzatok számára. Elkészítésének szempontjait, az esélyegyenlőségi területeket és a HEP célcsoportjait a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet tartalmazza. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 1. és 2. melléklete rögzíti azokat a statisztikai mutatókat, adatokat és tartalmi elemeket, amelyek a HEP elkészítésének alapját képezik.

A jogszabályoknak megfelelően az önkormányzatokat Helyi Esélyegyenlőségi Programjuk elkészítését támogató sablon, minta segíti. A sablon tartalmazza az esélyegyenlőség alapú helyzetelemzés elvégzéséhez szükséges adatgyűjtő táblákat és a táblák kitöltését segítő értelmezéseket.

Az Ebktv. ötévente új HEP elkészítését írja elő, ezért a megbízott referensek elkészítették a jelen határozat mellékleteként csatolt újabb öt évre szóló esélyegyenlőségi programot. A dokumentumot a települési önkormányzat öt éves időtartamra fogadja el.

Az Ózd Város Önkormányzata által elkészített és elfogadásra javasolt Helyi Esélyegyenlőségi Program két része a helyzetelemzés és az intézkedési terv.

- A helyzetelemzésben meg kell határozni a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők teljes lakossághoz viszonyított képzettségi, lakhatási, foglalkoztatási, egészségi, szociális és területi mutatóit, valamint az adott település esélyegyenlőségi problémáit. Az Önkormányzat a helyzetelemzés elkészítése során felhasználja a kormányhivatalok és szakigazgatási szerveik, a település, a kistérségi többcélú társulás, a megye, illetve szükség szerint a Központi Statisztikai Hivatalnál és az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerben rendelkezésre álló nyilvántartások hátrányos helyzetű társadalmi csoportokra vonatkozó aktuális anonimizált adatait.
- Az intézkedési tervben meg kell határozni, hogy a helyzetelemzésben feltárt esélyegyenlőségi problémák felszámolása érdekében milyen beavatkozásokra, intézkedésekre van szükség.

Felülvizsgálat:

A jelenleg hatályos HEP-et Ózd Város Önkormányzata a 171/2013.(VI.28.) határozattal fogadta el és a hivatkozott jogszabályoknak megfelelően 2015. és 2017. években megtörtént a felülvizsgálata is.

A program-tervezet a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében a 2013-ban Dr. Kósné Dargai Rita vezetésével megalakult nyilvános HEP Fórummal egyeztetésre került. A HEP Fórum célja, hogy a HEP elkészítése széleskörű szakmai egyeztetés mellett történjen, bevonva a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok számára ellátást, szolgáltatást nyújtó önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, állami és civil szervezetek képviselőit, a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 58/B. §-a által előírt szociálpolitikai kerekasztal képviselőit.

A most elfogadásra javasolt HEP-et a jogszabályi előírásoknak megfelelően szintén kétévente felül kell vizsgálni, de a vizsgálat ennél gyakrabban is elvégezhető.

Amennyiben a kétévente előírt vizsgálat során kiderül, hogy a HEP intézkedési terv részében vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat Képviselő-testületének a szükséges intézkedésekre.

Nyilvánosság, tájékoztatás:

Az Önkormányzat fentiekén kívül a nyilvánosság folyamatos biztosítása érdekében legalább évente a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit tájékoztatja.

Az elfogadást követően az Önkormányzat a helyben szokásos módon közzéteszi az általa elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programot, valamint azt honlapján megjelenti.

Javaslat:

Ózd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete fogadja el a határozat 1. mellékletében csatolt Helyi Esélyegyenlőségi Programot. Ezzel egyidejűleg a jelenleg hatályos, a 171/2013.(VI.28.), a 165/2015.(VI.24.) és a 91/2017.(VI.22.) határozatokkal elfogadott, felülvizsgált Helyi Esélyegyenlőségi Program hatályát veszti.

Határozati javaslat

Ózd Város Önkormányzata Képviselő-testületének .../2018. (XII. 13.) határozata a Helyi Esélyegyenlőségi Program (2018-2023.) elfogadásáról

Ózd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a fenti tárgyú előterjesztést megtárgyalta és az alábbi döntést hozta:

1. Ózd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet alapján elkészített, a határozat 1. mellékletét képező **Helyi Esélyegyenlőségi Programot (2018-2023.)** az abban foglalt tartalommal elfogadja.
2. Az elfogadott programot az Önkormányzat honlapján meg kell jelentetni és az Ózdi Művelődési Intézmények Városi Könyvtárában hozzáférhetővé kell tenni.

Felelős: Polgármester

Határidő: folyamatos

3. Ózd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 171/2013.(VI.28.), a 165/2015.(VI.24.) és a 91/2017.(VI.22.) határozatait hatályon kívül helyezi.

Felelős: Polgármester

Határidő: értelemszerűen

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Ózd Város Önkormányzata

2018-2023.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk	9
Célok	12
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	13
2. Stratégiai környezet bemutatása	16
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	19
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	60
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	86
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	91
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	98
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	109
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	111
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	111
1. A HEP IT részletei.....	112
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	112
A beavatkozások megvalósítói.....	113
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	115
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	115
3. Megvalósítás.....	126
Monitoring és visszacsatolás	128
Nyilvánosság	129
Kötelezettségek és felelősség.....	129
Érvényesülés, módosítás	130
4. Elfogadás módja és dátuma	131

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) 2011. december 22. napjától hatályos 31. §-a alapján a települési önkormányzatoknak ötévente, öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot kell elfogadnia. A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását kétévente át kell tekintetni, szükség esetén felül kell vizsgálni és az esetlegesen adódó új helyzetnek megfelelően módosítani kell.

Az Ebktv. 31. § (6) bekezdése alapján a települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó egyedi döntés alapján nyújtott pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az e törvény rendelkezéseinek megfelelő hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

Az Ebktv. 64/A. §-a alapján a fenti rendelkezést 2013. július 1-jét követően kell alkalmazni.

Az Esélyegyenlőségi Program tartalmazza a település feladatellátásához kapcsolódó különböző területek esélyegyenlőségi szempontok szerinti vizsgálatát, illetve az ehhez kapcsolódó feltételrendszer áttekintését.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban **helyzetelemzést kell készíteni** a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok - különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára - oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési nemzetiségi önkormányzatok véleményét. A helyi esélyegyenlőségi programot a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter által meghatározott részletes szabályok alapján kell elkészíteni. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia célkitűzéseinek összhangjáról.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani

a) az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,

b) az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,

c) a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,

d) olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

Az egyenlő esélyek biztosítása az Európai Unió és Magyarország egyik politikai célja. Az Országgyűlés elismerte minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára, valamint kinyilvánította, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása állami feladat.

Összhangban az Ebktv., a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Ózd Város Önkormányzata (továbbiakban: Önkormányzat) Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az Önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

A következő helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Ózd az ország Északkeleti részén, az észak-magyarországi régióban, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében található - a magyar-szlovák országhatár közelében -, a Bükk hegység, a Mátra, a Gömör-Szepesi érchegység között lévő dombvidéken, a Sajó folyóba torkolló Hangony patak és Ózd patak találkozásánál terül el.

A mai Ózd három nagyobb község egyesülésével jött létre, ezen települések Ózd, Sajóvárkony és Bolyok. Az Ózdot alkotó települések a középkorban még nehéz körülmények között élő kis mezőgazdasági községek voltak, és Borsod- és Gömör Vármegyéhez tartoztak. Ezen települések életében jelentős változást hozott a reformkorban megkezdődött iparfejlesztés, a vasúti hálózat kiépítése.

A település 1949-ben kapott városi rangot, lakóinak száma ekkor 24830 fő volt. A város az 1970-es évekre már egy 48 ezer lakosú közigazgatási egységgé vált, jelentős nehézipari központként tartották nyilván, a gyárban ekkor több mint 13 ezren dolgoztak.

Az emelkedő népességszám lakásépítést vont maga után, a lakásállomány és a lakosságot ellátó intézményhálózat kiépítése fokozatosan az 1980-as évekre megtörtént.

Az 1990-es évek elején bekövetkező gazdasági visszaesés az észak-magyarországi ipari városokat érintette leginkább, rövid időn belül több mint 10 000 ember vált munkanélkülivé. A város ipari kultúrájára alapozva kereste a kibontakozás útját. Ózdon a rendszerváltást követően gyors ütemben épültek ki a piacgazdaság helyi intézményei.

A város foglalkoztatottainak számát növeli az egészségügyben, a szociális intézményekben, az oktatásban és a kulturális ágazatban, valamint a közösségi szolgáltatásban és a közigazgatásban alkalmazottak száma. Az önkormányzat az intézményhálózatával és a közösségi szolgáltatást végző cégeivel együtt a legnagyobb foglalkoztató. Ezen intézményhálózat további 200-250 fő számára biztosít munkalehetőséget. Mára több, korunk gazdálkodási körülményeihez magas fokon alkalmazkodó nagy- és középvállalkozás honosodott meg. Ózdon napjainkban a műszer és elektronikai ipar térhódítása figyelhető meg.

Ózd a régió negyedik legnépesebb városa, csak a három megyeszékhely előzi meg. Ózd továbbá kistérségi központ is, ebből fakadóan sok funkciót ellátó város. A fő közlekedési hálózatok ugyancsak jelentősen meghatározzák a térség térszerkezetét. A megyeszékhelyről a 26-os számú főközlekedési útvonal biztosítja az egyik kapcsolatot, illetve Heves megye irányába a 25-ös számú főközlekedési út. A térség közvetlen autópálya kapcsolattal nem rendelkezik.

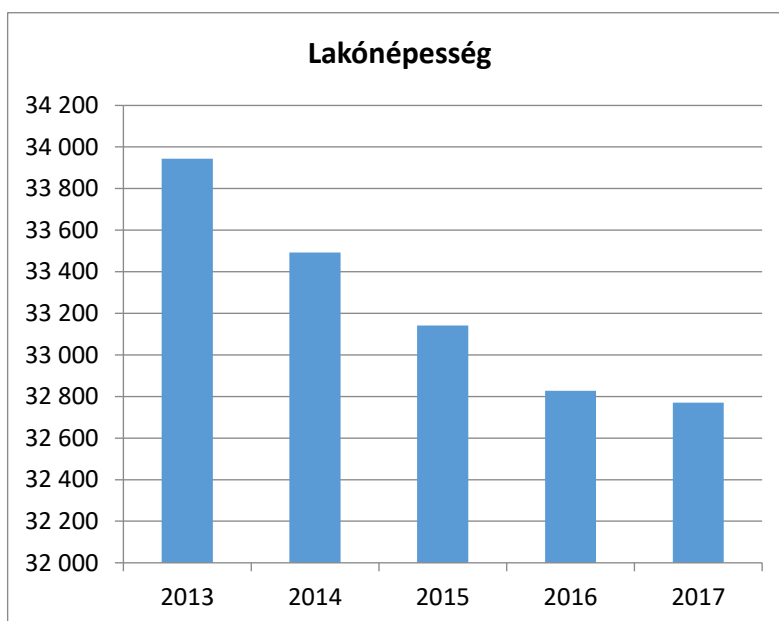
Ózd vasúti megközelítés szempontból zsák helyzetű, működő vasúti kapcsolata a három szomszédos megyeszékhely közül csak Miskolccal van.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2013	33 944	bázis érték
2014	33 493	99%
2015	33 141	99%
2016	32 827	99%
2017	32 771	99%

Forrás: TEIR, KSH-TSTAR

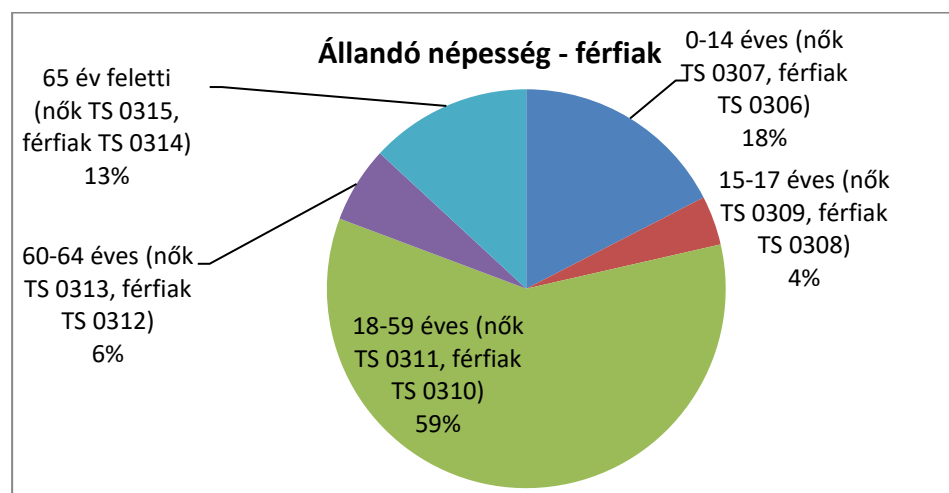
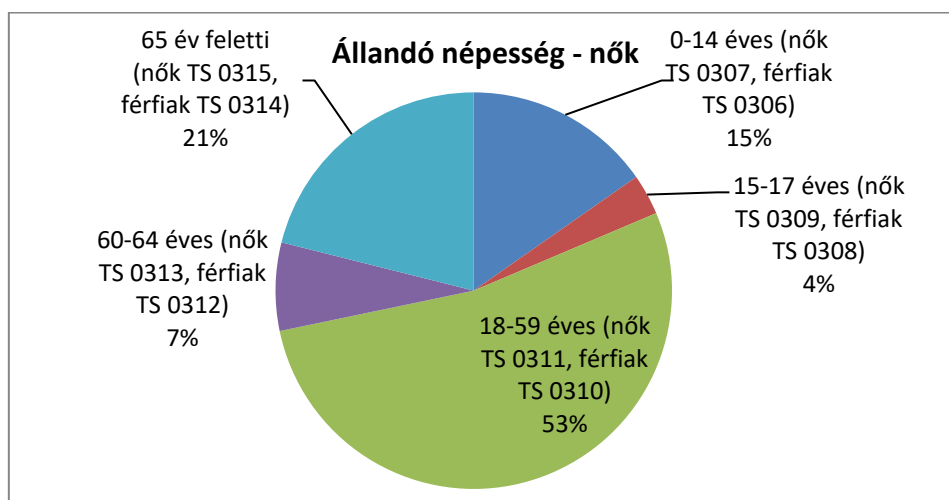
A lakónépességet úgy értjük, mint az adott területen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen a területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

Fenti adatokból kitűnik, hogy a város lakónépessége 2013. évtől folyamatos csökkenést mutat. Egy település népességének csökkenése mögött két tényező áll: egyrészt a természetes fogyás jelensége (Ózd: -3,64 ezrelék 2015-ben); másrészt a kivándorlás az adott területi egységről (Ózd: -5,55 ezrelék 2015-ben). A város esetében a népességszám csökkenés a magas elvándorlási egyenlegre vezethető vissza, mely azonban napjainkra már a csökkenés irányába mutat. Legmagasabb a vándorlási egyenleg a 2008. évben volt, mértéke: -16,98 ezrelék.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
Állandó népesség száma	18 636	17 016	35 652	52,27%	47,73%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			1 236	3,47%	
0-14 éves (nők TS 0307, férfiak TS 0306)	2 849	2 967	5 816	7,99%	8,32%
15-17 éves (nők TS 0309, férfiak TS 0308)	619	680	1 299	1,74%	1,91%
18-59 éves (nők TS 0311, férfiak TS 0310)	9 900	10 088	19 988	27,77%	28,30%
60-64 éves (nők TS 0313, férfiak TS 0312)	1 339	1 049	2 388	3,76%	2,94%
65 év feletti (nők TS 0315, férfiak TS 0314)	3 929	2 232	6 161	11,02%	6,26%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

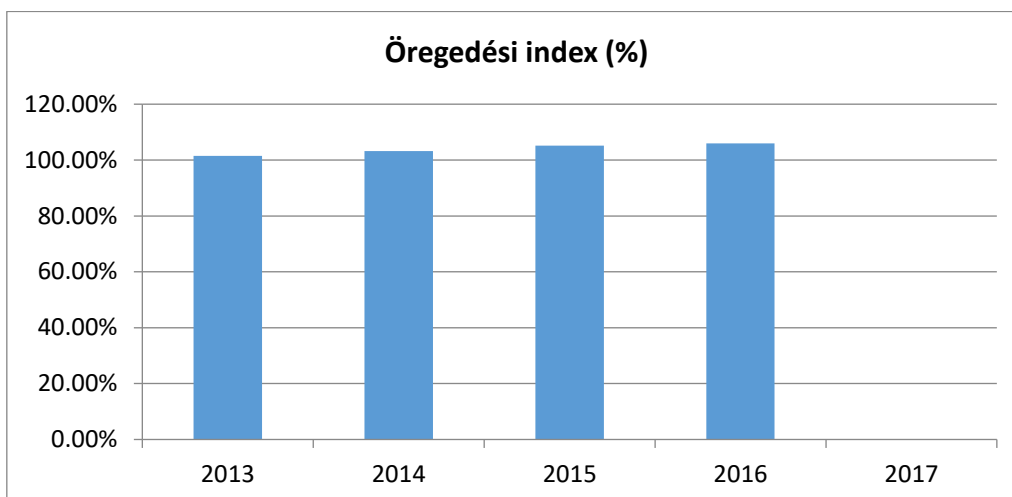
Az állandó népesség számát úgy értelmezzük, mint a bejelentett állandó népességet. Tehát az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek tartoznak a bejelentett állandó népesség körébe, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk) vagy, hogy az összeírás eszmei időpontjában jelen voltak-e.

A település állandó népesség számából kitűnik - a 2016-os adatokat figyelembe véve -, hogy a nők és férfiak aránya korosztályokra tekintet nélkül majdnem fele-fele arányban van. Fontos kiemelni viszont a 60 év feletti korosztály létszámát, ahol a nők aránya jóval magasabb a férfiakéhoz viszonyítva, a 65 év feletti korosztály esetében pedig a nők aránya majdnem kétszerese a férfiakénak.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%)
2013	6 074	5 986	101.47%
2014	6 094	5 903	103.24%
2015	6 159	5 854	105.21%
2016	6 161	5 816	105.93%
2017	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira hány fő 65 éven felüli jut. Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettiak vannak többen, és a település elöregedő.

A település öregedési indexe alapján a város népességszerkezete elöregedő. Az adatokat figyelembe véve a 2013-as évtől az arány az idő előre haladtával folyamatosan változott, a 65 év feletti állandó lakosok száma magasabb lett, mint a 0-14 éves korú állandó lakosok száma. Az esélyegyenlőség szempontjából - míg korábban a gyerekek fokozottabb ellátására volt szükség -, az utóbbi években az idősek fokozott ellátása, segítése került előtérbe.

Ózd **nemzetiségi összetétele** is megváltozott az ezredfordulót követően. Hazánk területén a 2001-es népszámlálás adatai szerint Ózdon élt a 3. legnagyobb roma közösség. A becslést adatai alapján, Ózd lakosságának 30%-a roma nemzetiségű lakos, ezzel szemben a hivatalos 2011-es népszámlálás adatai szerint 11%-os az arányuk. A magas létszám miatt egyértelműen kijelenthető, hogy a város esetében komolyan számolni kell a cigánysággal, hiszen a helyi társadalom jelentős részét teszik ki. A koházat több ezer romát foglalkoztatott még a rendszerváltás előtt, rengetegen költöztek be a városba a munkalehetőségek miatt. A rendszerváltás után a romák nagy része a városban maradt, közöttük nem volt jellemző az elvándorlás.

A város által biztosított szolgáltatások, funkciók:

A város viszonylag sok funkciót lát el, melyeket alapvetően nagyságából és népességszámából fakadóan kell biztosítani. A település által ellátott feladatok, a biztosított szolgáltatások, funkciók lényegesen gazdagabbak, mint egy kisebb kistérségi központ esetében. Az Önkormányzat a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.v.) és az egyéb ágazati törvényekben foglalt ellátási kötelezettségének eleget téve biztosítja az egészségügyi, szociális és gyermekvédelmi ellátások széles rendszerét. A szolgáltatásokat saját fenntartású, illetve Ózd Kistérség Többcélú Társulása által fenntartott intézmények által biztosítja a város és a kistérség lakosai számára. Az oktatás terén több óvoda működik a városban, szintén sok az általános iskola és a középfokú oktatási intézmények száma is magas. Az egészségügyi intézmények terén is gazdagnak nevezhető a város, kórháza és szakrendelő-intézete van, fejlett háziorvosi ellátó hálózattal is rendelkezik.

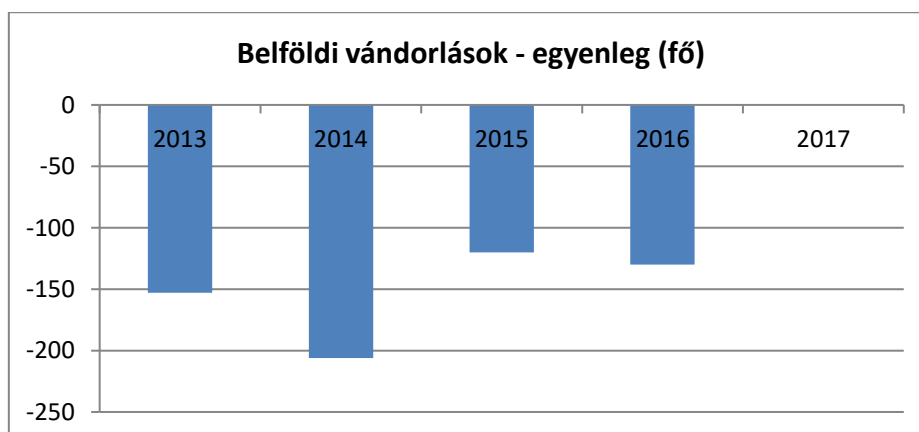
A városban közigazgatási ügyintézés is folyik, melynek egy része csak a város lakosságát szolgálja, míg bizonyos közigazgatási funkciók a kistérség teljes lakosságát érintik. A város körzetközponti feladatokat is ellát, Járásbíróság, Járási Ügyészség, Rendőrkapitányság és egyéb közbiztonsági szervezetek, mint az Ózd Városi Rendészet és a Polgárőrség, valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal és szakigazgatási szervei is működnek a településen.

A város jelentős foglalkoztató. A régebbi nagy foglalkoztatók megszűnése után a városban és térségében mind a mai napig komoly problémát okoz a munkanélküliségi helyzet, ami nehéz helyzetbe hozza az alacsony státuszú rétegeket. A nagyobb cégek (ABB Ltd., Johnson Electric, Ózdi Acélművek Kft., Tesco Global, InterSpar) jelenléte mérsékli a problémákat, de a mai napig a város és a térség fejlődésének egyik legjelentősebb problémája a munkanélküliség. A legnagyobb foglalkoztatók többsége az iparban alkalmazza a munkaerőt. A munkanélküliség mellett az utóbbi években már a nagyfoglalkoztatók és egyes szakmákban a kis- és középvállalkozások részére a szakképzett munkaerő hiánya is problémát jelent, mely akadály a vállalkozások fejlődésének, illetve a munkanélküliség visszaszorításának.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS odavándorlás 0601)	Elvándorlás (TS elvándorlás 0601)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2013	529	682	-153	-4,2
2014	487	693	-206	-5,69
2015	528	648	-120	-3,33
2016	676	806	-130	-3,65
2017	na	na	-	na

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

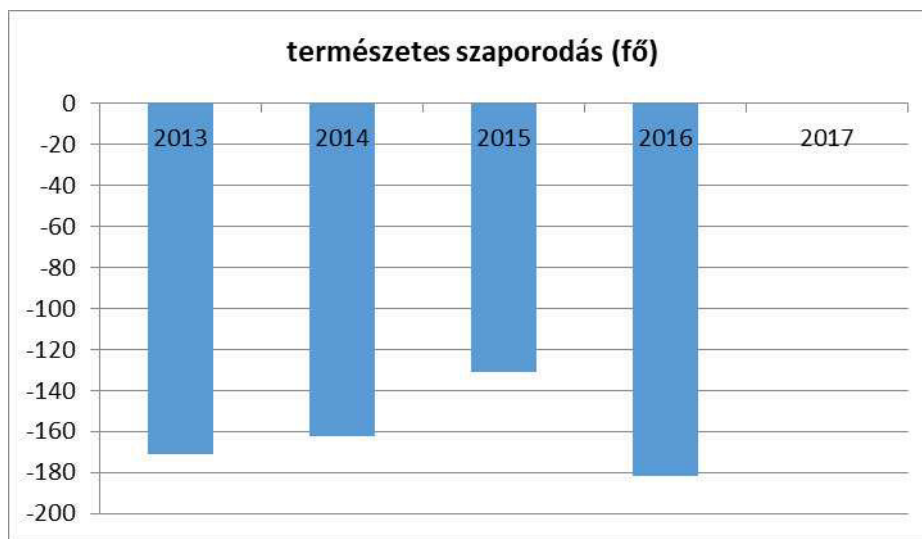

A belföldi vándorlási mutató szerint a település vonzereje negatív előjelet mutat, a városban az elvándorlás nagyobb mértékű, de az utóbbi években az egyenleg (2014. évhez viszonyítva) javuló tendenciát mutat. Az iskolából kikerülő fiatalok, a munkahelyüket elvesztett egyének, családok a vonzóbb munkalehetőségek, a jobb megélhetés reményében néhány esetben nemcsak a városból és sok esetben az országból is elmennek. A város vezetése az életpálya-modell bevezetésével, lakhatási támogatásokkal, családalapítást- és tanulást elősegítő támogatással és egyéb munkahelyteremtést támogató intézkedésekkel igyekezett orvosolni a problémát, melynek eredményeképpen az elvándorlás nem öltene ekkora méreteket, a helyben maradás nem jelentene gondot.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élve születések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő)
2013	397	568	-171
2014	411	573	-162
2015	400	531	-131
2016	393	575	-182
2017	na	na	-

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fenti táblázatból kitűnik, hogy a településen az élve születések száma jóval kevesebb a halálozások számához viszonyítva.

Az élve születések száma 2013. évtől nőtt, a halálozások száma csak 2015. évben csökkent a korábbi évekhez képest, majd 2016. évben ismét jelentős emelkedés tapasztalható, ezért a természetes szaporodásra évről évre a fogyás jellemző.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Ózd Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Program alapján folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat a város működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban.

Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Az Ebktv. a települési önkormányzatok számára megteremti annak lehetőségét, hogy helyi esélyegyenlőségi programot fogadjon el. A települési esélyegyenlőségi program elemzi a településen Ózd városában élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, kiemelt figyelmet fordítva a lakhatásra, oktatásra, egészségügyre, foglalkoztatásra, valamint a szociális helyzetre. A Program tartalmazza a célok megvalósításának forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését is.

A Program végrehajtása során mérvadó alapelvek:

A prevenció elve: a társadalomnak mindent meg kell tenni a fogyatékosokat okozó balesetek és betegségek megelőzése érdekében.

A **normalizáció elve**: minden fogyatékos személy számára olyan életminták és hétköznapi életfeltételek váljanak elérhetővé, melyek a társadalom megszokott feltételeinek és életmódjának a lehető legteljesebb mértékben megfelelnek.

Az **integráció elve**: a fogyatékos emberek kapcsolatot tarthassanak fenn más emberekkel és a társadalmi, gazdasági intézmények széles körével.

Az **önrendelkezés elve**: a fogyatékos emberek képességeik és lehetőségeik keretein belül szabadon rendelkeznek életük alakításáról. Az önállóság kiterjed a személyes mozgás, az idő, a tulajdon feletti önrendelkezésre.

A **hátrányos megkülönböztetés tilalmának és az előnyben részesítés kötelezettségének elve**: a fogyatékos személy nem részesülhet hátrányos megkülönböztetésben, rá nézve sérelmes elbírálásban, kirekesztésben, fogyatékosága miatt nem lehet korlátozott a más emberek számára elérhető közjavakhoz való hozzáférésben. Miután az őket mindenki mással egyenlően megillető jogaikkal - állapotukból fakadóan - kevésbé tudnak élni, ezért indokolt, hogy előnyben részesüljenek.

A **rehabilitáció elve**: a fogyatékos embereket képessé kell tenni arra, hogy érdemi erőfeszítéseket tehessenek állapotuk és képességeik javítására, vagy azok romlásának megállítására, lassítására. A fogyatékos személyek és a közszolgálati intézmények kölcsönös garanciákat tartalmazó rehabilitációs szerződéseket kössenek, egyéni rehabilitációs terveket készítsenek.

Az esélyegyenlőségi politika azt kívánja meg, hogy a diszkrimináció tilalmának betartásán túl erőfeszítéseket kell tenni a nők, a romák, valamint a fogyatékosokkal élők esélyegyenlőségének javítása érdekében. Az esélyegyenlőségi politika tehát nem esik egybe az egyenlő bánásmód biztosításával: mindazon jogi és nem jogi eszközöket jelenti, amelyek azt a célt szolgálják, hogy mindenki egyenlő eséllyel érvényesülhessen az élet legkülönbözőbb területein – oktatás, egészségügy, munkaerőpiac, szociális biztonság stb. –, de legalábbis csökkenjenek az érintett célcsoportokat érő hátrányok.

Ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó embernél - azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan-halmazottan fogyatékos emberek - a speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítésen, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni.

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti a közvetlen hátrányos megkülönböztetés, a közvetett hátrányos megkülönböztetés, a zaklatás, a jogellenes elkülönítés, a megtorlás, valamint az ezekre adott utasítás.

Közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt

- neme
- faji hovatartozása
- bőrszíne
- állampolgársága
- nemzetisége
- nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása,
- anyanyelve,
- fogyatékosága,
- egészségi állapota,
- vallási vagy világnézeti meggyőződése,
- politikai vagy más véleménye,
- családi állapota,
- egyszülős család [anyasága (terhessége) vagy apasága],
- szexuális irányultsága,
- életkora,
- társadalmi származása,
- vagyoni helyzete,
- foglalkoztatási jogviszonyának vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyának részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama,
- érdekképviselőhöz való tartozása,
- egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője (továbbiakban együtt: tulajdonsága)

miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.

Közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az a közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek nem minősülő, látszólag az egyenlő bánásmód követelményének megfelelő rendelkezés, amely a közvetlen hátrányos megkülönböztetésnél meghatározott tulajdonságokkal rendelkező egyes személyeket vagy csoportokat lényegesen nagyobb arányban hátrányosabb helyzetbe hoz, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport volt, van vagy lenne.

Zaklatásnak minősül az az emberi méltóságot sértő, szexuális vagy egyéb természetű magatartás, amely az érintett személynek a közvetlen hátrányos megkülönböztetésnél meghatározott tulajdonságával függ össze, és célja vagy hatása valamely személlyel szemben megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszegényítő vagy támadó környezet kialakítása.

Jogellenes elkülönítésnek minősül az a rendelkezés, amely a közvetlen hátrányos megkülönböztetésnél meghatározott tulajdonságai alapján egyes személyeket vagy személyek csoportját a velük összehasonlítható helyzetben lévő személyektől vagy személyek csoportjától - anélkül, hogy azt törvény kifejezetten megengedné - elkülönít.

Megtorlásnak minősül az a magatartás, amely az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt kifogást emelő, eljárást indító vagy az eljárásban közreműködő személlyel szemben ezzel összefüggésben jogsérelmet okoz, jogsérelem okozására irányul vagy azzal fenyeget.

Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játsszanak, elősegítve ezzel a város lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Érvényesítése nem csak jogszabályok által meghatározott kötelezettségünk, hanem hosszú távú érdekünk is, hiszen azt a célt szolgálja, hogy minden ózdi lakosnak esélye legyen a jó minőségű közszolgáltatásokra, életminőségük javítását szolgáló feltételek biztosítására.

Az Önkormányzat az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- a szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP Intézkedés Terv (IT) tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

A helyzetelemzés felépítése megegyezik a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 2. számú mellékletével, annak részletes leírását, adatelemzési tábláit, tartalmi kifejtését foglalja össze.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Magyarország Alaptörvénye (továbbiakban: Alaptörvény) XV. cikk alapján:

- (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
- (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.
- (3) A nők és a férfiak egyenjogúak.
- (4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.
- (5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az Ebktv. előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjairól szóló 2. fejezete, valamint
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva

- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gvt.)
- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (továbbiakban: Fot.)
- a Fogyatékosokkal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)
- az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény (továbbiakban: Alapellátási tv.)

előírásaira.

Az alábbiakban röviden meghatározzuk a kapcsolódó stratégiákat:

Az EU 2020 stratégia

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell, két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20

millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Nemzeti Reform Program

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdeni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek. A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózási politikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózási szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Roma Integráció Évtizede Program

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg.

Európai Fogyatékosügyei Stratégia

A fogyatékosügy területén az uniós együttműködés és cselekvés keretét az Európai Bizottság által kidolgozott, 2010–2020 közötti időszakra szóló, a fogyatékos személyek társadalmi és gazdasági részvételének megerősítésére, valamint jogaik teljes körű gyakorlásának javítására irányuló Európai Fogyatékosügyei Stratégia biztosítja.

Oktatás és képzés 2020

Az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszere; olyan fórum, amely a bevált módszerek átadását és átvételét, az egymástól való tanulást, a hatékony megoldásokkal kapcsolatos információk és tudományosan igazolt adatok összegyűjtését és terjesztését, valamint a szakpolitikai reformokkal kapcsolatos tanácsadást és segítségnyújtást hivatott elősegíteni. Az oktatás és képzés stratégiai keretrendszere révén az uniós tagállamok közös célokat határoztak meg annak érdekében, hogy 2020-ra megoldást találjanak a közös kihívásokra.

Integrált Településfejlesztési Stratégia

Ózd Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2015. évben elkészült, 2016. évben aktualizálásra, kiegészítésre került. A jelenleg érvényben lévő stratégiát a Képviselő-testület a 187/2016 (VIII.30) határozatával fogadta el, mely dokumentum Ózd városának a jelenlegi helyzetét megvizsgálva, a 2020 – 2022-ig elérendő középtávú fejlesztési céljait határozza meg.

Ózd Város Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási Terve

Ózd Város Önkormányzata Képviselő-testületének 22/2013. (X. 31.) önkormányzati rendelete Ózd város helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről.

Településkép védelme

Ózd Város Önkormányzata Képviselő-testületének 12/2017. (XII. 4.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről.

Ózd Város Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2015. (V.7.) önkormányzati rendelete az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és nem lakás céljaira szolgáló helyiségek bérletéről.

Ózd Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2015. (II. 20.) önkormányzati rendelete a pénzbeli és természetben nyújtott települési támogatásokról.

Ózd Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2016. (II.26.) önkormányzati rendelete egyéb önkormányzati támogatásokról.

Ezek ismerete azért fontos, mivel a település esélyegyenlőségi stratégiájának illeszkednie kell nem csak a jogszabályi környezetbe, hanem az EU és hazai releváns stratégiákhoz is.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás tekintetében az Önkormányzat az Ebktv. által előírtak szerint, a 219/SzÜ 7/KH/2008. (II. 19.) számú határozata értelmében rendelkezik korábban elfogadott Települési Esélyegyenlőségi Programmal és a 24/KH/2010. (II.25.) határozattal elfogadott Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervvel, valamint a Polgármesteri Hivatalra vonatkozóan jóváhagyott, a közalkalmazottak, köztisztviselők érdekeinek figyelemmel kísérését, védelmét célzó Esélyegyenlőségi Tervvel.

Az Ebktv. 2010. május 1-jén hatályba lépett 63/A. §-a rendelkezett a helyi esélyegyenlőségi programról. A rendelkezés értelmében a helyi önkormányzat, valamint a többcélú kistérségi társulás öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogadott el, melyet két évente át kell tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni. A rendelkezést a 2011. évi CLXXIV. törvény módosította, így az esélyegyenlőségi programra vonatkozó szabályozás az Ekbtv. 31. §-ába került át.

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti. E részben ezeket a képviselő-testületi, az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő rendeleteket is szükséges bemutatni.

A helyi önkormányzat által hozott szabályozást érintő kérdésekről az Möt. rendelkezik.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az alábbiakban azon tervek ismertetésére kerül sor, melyek elkészítése kötelező az önkormányzatok számára és ezen dokumentumokban leírtak miként szolgálják az esélyegyenlőség megvalósítását.

Gazdasági program a 2015-19-es ciklusra - az Möt. 116. §-a értelmében a Képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős. A programot a 2015-19-es ciklusra a Képviselő-testület a 88/2015. (IV.27.) határozatában elfogadta, mely többek között az alábbi kiemelt területen foglalkozik az esélyegyenlőségi célokkal:

A közösség építése, az integráció nem azt jelenti, hogy egy közösségnek el kell fogadnia feltételek nélkül az eltérő kultúra jegyeit, annak furcsa szokásait. Az élhető és fenntartható közösség akkor lesz erős, ha az ahhoz való tartozás minden tag számára vonzó és vágyott állapot, amiért minden tagnak tenni kell.

Munkahelyteremtés, közfoglalkoztatás területén a gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják. Nyilvánvaló, hogy mindezen célok megvalósulásához egyrészt önkormányzati adóbevételekre, azok növekedésére, másrészt az aktív korú eltartottak számának csökkenésére, vagyis stabil meglévő, illetve újonnan létrehozott munkahelyekre van szükség.

A közrend és a közbiztonság javítását, az önkormányzati vagyoni védelmét a közösség életét szabályozó normák és törvények betartását és betartatását, a rend és nyugalom biztosítását kiemelt feladatként kívánja kezelni az Önkormányzat.

A városvezetés feladata a *nevelés, oktatás* minél zavartalanabb körülményeinek biztosítása és az elhivatott és magas szakmai felkészültséggel rendelkező pedagógusok megbecsülése és elismerése.

Az ifjúságpolitika területén a ciklusra vonatkozó fő célkitűzés az általános iskolás korosztálytól kezdődően az ifjúság lokálpatriotizmusának, közéleti szerepvállalásának kialakítása, megerősítése. Fontos a továbbtanuló fiatalok ösztöndíj rendszereinek, innovatív pályázati lehetőségeinek újragondolása, a szabadidő kulturált, hasznos eltöltéséhez a sportolási, szórakozási feltételek megteremtése.

A helyi szociálpolitikai eszközök körében – a költségvetési források mértékének figyelembe vételével – olyan intézkedések megtétele, amely mérsékelni képes a lakosság körében a válság okozta rendkívüli élethelyzet enyhítését, kezelését. Ózd Város Önkormányzatának szociálpolitikáját a következő években a helyi társadalmi-gazdasági viszonyok jellemzői, a foglalkoztatottsági mutatók és a lakosság összetételét jellemző demográfiai folyamatok határozzák meg.

A Képviselő-testület mindezek figyelembe vételével fogalmazza meg programtervében szociálpolitikai céljait, majd a végrehajtás során törekszik a döntéseiben azok érvényre juttatására. A célok megvalósítása érdekében a város vezetése folyamatosan a leghatékonyabb, az egyéni értékeket és az emberi méltóságot megőrző megoldásokat kívánja alkalmazni, felhasználva a szociálpolitika eszköztárát a jogszabályi lehetőségek teljes körű kihasználásával.

Az Önkormányzat szociálpolitikája jól körülírható területekre koncentrálódik, komplexen kezelve a célterületeket annak érdekében, hogy a különböző eszközök hatása együttesen erősítse egymást, ezáltal fokozva azok hatékonyságát, eredményességét és adekvát választ adjanak a fennálló problémákra.

Az Önkormányzat kiemelt feladatának tekinti a család védelmét, támogatását, működőképességének megőrzését. Jelentős célkitűzése, hogy munkát biztosítson az aktív korú lakosok számára a segély folyósítása helyett. Fontos terület az idős emberek ellátásának biztosítása, életvitelük segítése. Törekszik az Önkormányzat a súlyosan hátrányos helyzetű lakosok leszakadásának megakadályozására, a peremre sodródásuk visszafordítására, rehabilitálásuk segítésére.

A szociálpolitika mellett a Képviselő-testület az egészségügy, a közoktatás, közművelődés, sport és ifjúságpolitika területén is elkötelezett az esélyegyenlőségi elvek érvényesítésének megerősítésében.

2018. évi költségvetés – Ózd Város Jegyzője által előkészített 2018. évre vonatkozó költségvetési rendeletet Ózd Város Polgármestere 2018. február 23-án benyújtotta a Képviselő-testületnek, melyet 1/2018.(II.23.) önkormányzati rendeletben hagytak jóvá. A rendelet szerint a Képviselő-testület kiemelten kezeli a kötelező önkormányzati feladatok ellátását, új munkahelyek létrehozását szolgáló fejlesztések, befektetések ösztönzését, infrastrukturális fejlesztési pályázatok végrehajtását, melyek közvetetten szolgálják az esélyegyenlőség megvalósulását.

Szociális Szolgáltatástervezési koncepció

Ózd Város Önkormányzata a szociális ellátások megszervezése során az alábbi elvek érvényre juttatására törekszik.

Teljes körű elérhetőség: Egyrészt Ózd város lakosságának teljes körűen joga van az Önkormányzat által biztosított szociális ellátások elérésére függetlenül attól, hogy hol él/lakik a város közigazgatási területén. Másrészt az Önkormányzatnak teljes körűen biztosítani kell mindazokat a szociális ellátásokat, amelyeket az Möt. és az ágazati törvények kötelező feladatként számára előírnak.

Esélyegyenlőség: a szociális szolgáltatások igénybevétele során biztosítani kell az emberi és állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül. Továbbá ugyancsak az esélyegyenlőség megvalósulását biztosítja az Ebktv. 4. § h) pontjában foglaltak érvényre juttatása az ellátások során. Eszerint az egyenlő bánásmód követelményét a szociális gondoskodást nyújtó személyek és intézmények jogviszonyaik létesítésekor, jogviszonyaikban, eljárásaik és intézkedéseik során kötelesek megtartani.

Törvényesség biztosításának garanciáját főszabály szerint a Szociális törvényben foglaltak adják, amelyek szerint a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény fenntartója biztosítja az intézmény gazdálkodásának és működésének törvényességét. Ennek érdekében évente ellenőrzi az intézmény működésének törvényességét, továbbá ellenőrzi és évente egy alkalommal értékeli a szakmai munka eredményességét. Az intézmények működését engedélyező szerv külön jogszabály szerint legalább két évente ellenőrzi, hogy a fenntartó az intézményt a szakmai szabályokban foglaltaknak megfelelően működteti-e.

Diszkrimináció kialakulásának megakadályozását mind a szolgáltatások elérése, mind azok igénybevétele során biztosítani kell.

A társadalomból való kirekesztődés megakadályozása érdekében cél a szolgáltatásban még nem részesülő, de szükséglettel bíró egyén mielőbbi elérése és az ellátásba történő bevonása. A már szolgáltatásban részesülő egyén tekintetében a szakmai munka egyik kiemelt célja a kirekesztés, kirekesztődés megakadályozása, illetve kialakulás esetében a re-szocializáció, re-integráció biztosítása.

Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS)

Ózd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 225/2015. (IX.24.) határozatával jóváhagyta a Belügyminisztérium támogatásával, 2015. évben elkészített Integrált Településfejlesztési Stratégiáját és az ehhez kapcsolódó Megalapozó Vizsgálatot. Az ITS elfogadását követően 2016. évben meghirdetésre kerültek azok a pályázati források {elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)}, melyek lehetővé teszik a tervezett stratégiai célok elérését a város számára.

A források hatékonyabb igénybevétele érdekében szükségessé vált a korábban elkészült ITS módosítása, mely a 187/2016 (VIII.30.) határozattal elfogadásra is került. A változtatások a Barnamezős területek rehabilitációját tartalmazó Oxigéngyár területrészt és a Szociális városrehabilitáció pályázat esetében az Újtelep városrészre vonatkozó részeket érintették.

Az ITS a jelenleg hatályos Településfejlesztési Koncepcióra épül, Ózd városának a jelenlegi helyzetét, szegregátumait megvizsgálva a város 2020-2022-ig elérendő középtávú fejlesztési irányvonalait, céljait határozza meg.

Ózd Város Közművelődési Koncepciója: A kulturális ágazat középtávú terv-, feladat- és eszközrendszerének áttekintése, mely figyelembe veszi Ózd Város Önkormányzata által már elfogadott közművelődési rendeletben meghatározott feladatokat, ill. a város kistérségi szerepének és sajátos adottságainak figyelembevételével aktualizálja a tennivalókat.

Településrendezési Terv – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 6. §-a alapján a települési önkormányzat a településrendezési feladatokat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészíttetésével és azok elfogadásával látják el. A Képviselő-testület 22/2013

(X.30.) önkormányzati rendelete a Helyi Építési Szabályzatról és Szabályozási Tervéről, valamint 124/KH/2011. (V.19) határozata a Településszerkezeti Tervek megállapításairól rendelkezik Ózd Város településrendezési elveiről. A rendelet az épített környezet alakítása, a településrendezési követelmények, övezeti-, térségi szabályozások, szegregátumok kijelölése, a környezet védelme területén betartandó előírásokat fogalmaz meg, mely közvetetten az egyes esélyegyenlőségi célcsoportok lakhatási körülményeinek alakítását, a szolgáltatások elérhetőségének javítását segíti elő.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Mötv. 87. §-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy több önkormányzati feladat- és hatáskör hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre. A térségben 29 település Társulási Megállapodásával létrehozták az Ózd Kistérség Többcélú Társulását, melyhez jelenleg 17 település tartozik. A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásai elsősorban a társulási megállapodásban meghatározott, a társulás által ellátott feladat- és hatáskörökre, a közös fenntartású intézményekre, a társulás szolgáltatásai igénybevételének feltételeire vonatkoznak.

Az Ózd Kistérség Többcélú Társulása az alábbi közös feladatköröket látja el jellemzően Ózdon lévő intézményében:

- szociális szolgáltatások és ellátások (szociális alapszolgáltatások keretében: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, szenvedélybetegek közösségi ellátása, idősek részére nappali ellátás, szenvedélybetegek nappali ellátása; önmaguk ellátására nem képes idősek ellátása; hajléktalanok ellátása)
- gyerekjóléti szolgáltatások és ellátások (gyerekjóléti szolgálat, utcai, lakótelepi szociális szolgálat, kórházi szociális munka, kapcsolattartási ügyelet, készenléti szolgálat, bölcsődei ellátás)
- egészségügyi alapellátási ügyeletek, diszpécser szolgálat, fogorvosi ügyelet (2019-től) működtetése,

A Társulás a feladatok ellátására intézményeket működtet.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítését a Központi Statisztikai Hivatal, a VÁTI Nonprofit Kft. (teljes nevén VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Kft.), TeIR - Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal, Magyar Államkincstár, a helyi Önkormányzatok adatbázisa, valamint helyi adatgyűjtés szolgálta. Az esélyegyenlőségi program készítésekor az országos adatbázisokban a 2017. évi adatok még nem elérhetőek.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére - nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza. A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember roma. Az viszont kijelenthető, hogy a roma származású emberek élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.

A szegénység és mélyszegénység fogalmát az alábbiak szerint határozzák meg: A szegénységgel és társadalmi kirekesztődéssel kapcsolatos mutatószámok listáját 2001-ben határozta meg az Európai Unió, e szerint Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők. Ennek megfelelően a szegénységben élő, meghatározásánál a háztartások összes nettó jövedelmét kell figyelembe venni úgy, hogy minden egyes háztartástag munkából, társadalmi juttatásból, illetve vagyonból származó jövedelmét összegezni kell, majd csökkenteni szükséges a fizetendő adókkal és járulékokkal. A KSH kimutatása szerint a szegénységi küszöb forintban kifejezve alig haladta meg a nettó 62.000 Ft-ot. A mélyszegénységgel sújtottak közé azokat sorolják, akiknek különösen alacsony, a medián jövedelmek 40%-a alatti a jövedelme.

A cigányság Magyarország legnagyobb etnikai kisebbsége, ami egyúttal Európa negyedik legnagyobb roma közösségét is jelenti. A csökkenő nem-roma népességgel szemben létszámuk nő, és a demográfiai előrejelzések szerint a következő 50 évben népességen belüli arányuk a jelenlegi becslült 5%-ról 11%-ra emelkedik. A roma népesség iskolázottsági színvonala a különböző pozitív intézkedések ellenére is rendkívül alacsony. Képzettségi szintjük az utóbbi években ugyan jelentősen emelkedett, de a többségi társadalomtól való elmaradásuk nem mérséklődött.

A romák helyzetének megismerésére vonatkozó információk többsége a helyi Ózdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat megfogalmazása.

Az óvodás gyerekek, valamint az általános iskolás gyerekek között több mint 50%, a középfokú oktatási intézményekben több mint 30% a romák becslült aránya. A településen összesen a 3-18 éves korosztály 47%-a számítható a becslések szerint a roma nemzetiséghez.

A városi önkormányzattól települési támogatást, rendkívüli települési támogatást, lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatást, valamint családalapítást elősegítő támogatást kaphatnak.

A 13 óvoda közül háromba szinte csak roma gyerekek járnak, további háromba döntően ők járnak. A 9 általános iskola közül három kivételével nagyon magas a roma gyermekek aránya.

Ezekhez a számadatokhoz a közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési tervben fontos feladatok kapcsolódnak. A roma nemzetiségi önkormányzat elnökének véleményére alapozva a gyerekek a tanórán kívüli foglalkozások közül elsősorban a tánc-kultúra foglalkozásokat szeretik, de szívesen járnak szakmai képzésekre, leginkább festő és kőműves képzésekre.

Ha az oktatástól eltávolodva a munkavállalást nézzük, az tapasztalható, hogy a munka lehetősége nagyon korlátozott a dolgozni akaró romák számára, így jelentős részük az álláskeresési járadékot veszi igénybe.

A közfoglalkoztatottaknak becsülten 60-70 %-a roma származású, mert nincs versenyképes végzettségük. Sőt a legnagyobb gondot a felnőtt romáknál a végzettség hiánya jelenti.

Évente közülük kevesen kapnak önkormányzati kiutalású lakást, mert az Ózdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat csak javaslatot tehet ebben a kérdésben.

Vezetőjük megítélése szerint számukra a fő problémák Ózdon:

- a munkanélküliség,
- a lakhatási körülmények,
- az iskolázottság alacsony foka,
- az alulképzettség.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább. Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Városunkban tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motiváltsági problémák, a társadalmi előítélet jelenléte. A roma nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottsági szintje, jövedelme még a roma férfiakénál is jelentősen alacsonyabb. A mélyszegénységben élők és a romák nagy arányban szegregátumokban élnek, jellemzően saját ingatlannal, számbavehető vagyontárgyakkal nem rendelkeznek, többnyire alacsony komfortfokozatú lakásban élnek.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

Hátrányos helyzetű az a személy, aki álláskereső és

- legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, vagy
- a foglalkoztatás megkezdésekor az ötvenedik életévét betöltötte, vagy
- 25. életévét nem töltötte be, vagy
- a kirendeltség legalább hat hónapja álláskeresőként tartja nyilván, vagy
- a saját háztartásában egy vagy több eltartott személlyel egyedül élő felnőtt, vagy
- 12 hónapon belül gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, illetőleg terhességi gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, vagy ápolási díjban részesült, vagy
- 12 hónapon belül előzetes letartóztatásban volt, szabadságvesztés, vagy elzárás büntetését töltötte.

Megváltozott munkaképességű munkavállalónak kell tekinteni azt a személyt, aki:

A megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjáról, valamint a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásokról szóló 327/2012. (XI. 16.) Korm. rendelet 1. §-nak 6. pontjának megfelelően.

Ózd minden lakójának érdeke a szolidaritás erősítése, amely nagyban elősegítheti a hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatási és érvényesülési lehetőségeit.

Munkaerő-piaci szempontból a piacgazdasági átalakulás egyik legnagyobb vesztese a cigányság. A rendszerváltást követően a foglalkoztatáshoz szokott munkaképes korú romáknak több mint a fele veszítette

el állását, s így valamennyi foglalkoztatási mutatójuk lényegesen rosszabb, mint a többségi társadalomé. Az iskolázatlan és szakképzetlen romák számára az elsődleges munkaerőpiac alig kínál kereső foglalkozást, és még az alkalmi munkavállalás területén is hátrányban vannak.

Foglalkoztatottsági szintjük durván a fele, munkanélküliségi rátájuk három-ötszöröse, az egy keresőre jutó eltartottak aránya háromszorosa a nem roma lakosságénak. Így sokuknak csupán a családi pótlék és a szociális segélyek biztosítják a megélhetéshez szükséges jövedelmet, ezért a roma háztartások fele él tartós szegénységben. Az állandósuló, immár több mint egy évtizedes munkanélküliség miatt egyre szélesebb körben fenyeget az inaktivitás normává rögzülésének veszélye.

Ózd Város Önkormányzata az Ft. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- a) közfoglalkoztatást szervez,
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A helyi önkormányzat a Möt. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

Hátrányos megkülönböztetés, előnyben részesítés a foglalkoztatás területén (Ebktv. 21. § - 23. §). Az Ebktv. fenti paragrafusai rögzítik, hogy egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz pl. a munkához jutás során, a munkához jutás felvételi eljárása keretében, stb.

Előfordulnak olyan speciális helyzetek, amikor indokolt, hogy a munkáltató különbséget tegyen helyzetük, tulajdonságuk, jellemzőjük alapján a munkavállalók között, ezért az Ebktv. értelmében nem minősül az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének, ha az a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés. A 23. § biztosítja annak a lehetőségét, hogy törvény, kormányrendelet, illetve kollektív szerződés a munkavállalók meghatározott körére – a foglalkoztatási jogviszonnyal vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal összefüggésben – eltérjen az egyenlő bánásmód követelményétől, amennyiben ennek célja valamely hátrányosabb helyzetű csoporttal kapcsolatban előnyben részesítési a szabályok meghatározása, egyenlő bánásmód alkalmazása.

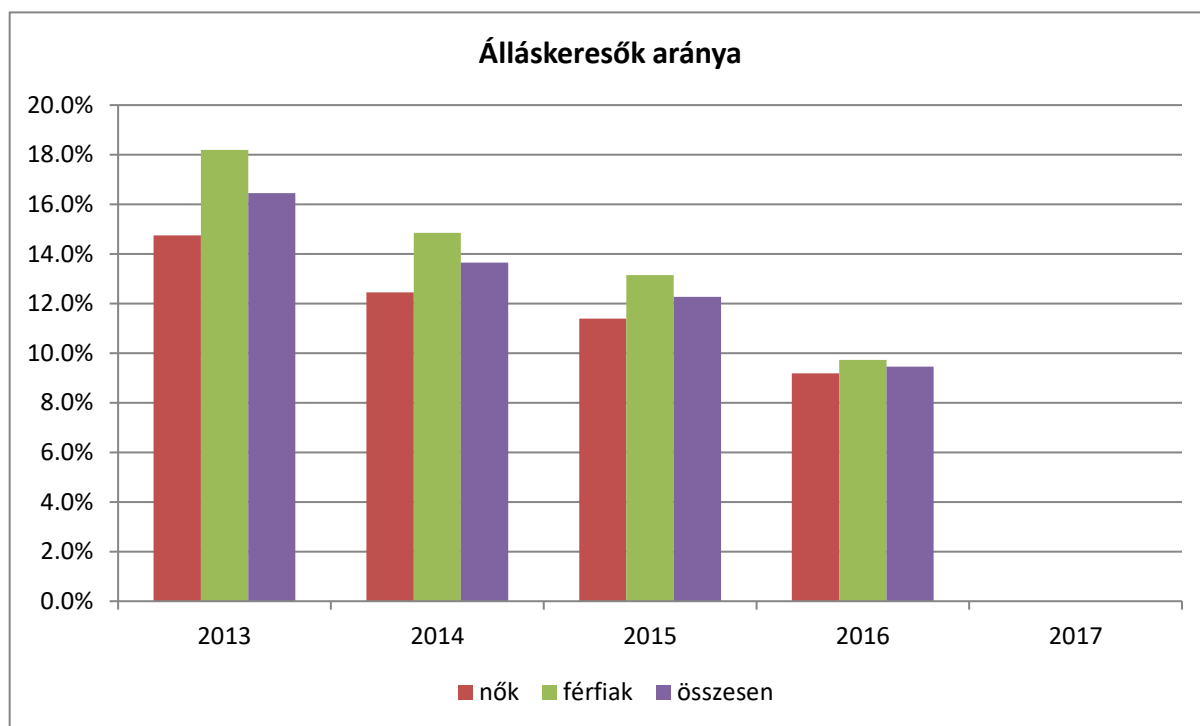
A HEP-ben helyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat az Ft. és a Möt-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3.2.1. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Nő (TS 0804)	Férfi (TS 0803)	Összesen	Nő (TS 0802)		Férfi (TS 0801)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	12 367	12 199	24 566	1 823.25	14.7%	2 219.50	18.2%	4 043	16.5%
2014	12 183	12 043	24 226	1 517.50	12.5%	1 789.25	14.9%	3 307	13.6%
2015	12 035	11 941	23 976	1 370.75	11.4%	1 569.50	13.1%	2 940	12.3%
2016	11 858	11 817	23 675	1 088.50	9.2%	1 150.00	9.7%	2 239	9.5%
2017	na	na	na	1 019.50	-	1 030.00	-	2 050	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy Ózdon a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott álláskeresők száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen.

A fenti táblázatból kitűnik, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma folyamatos csökkenést mutat. A nyilvántartott álláskeresők számának csökkenése a közfoglalkoztatás szélesebb körű bevezetésének köszönhető. Megállapítható továbbá, hogy a férfiak körében magasabb a nyilvántartott álláskeresők száma.

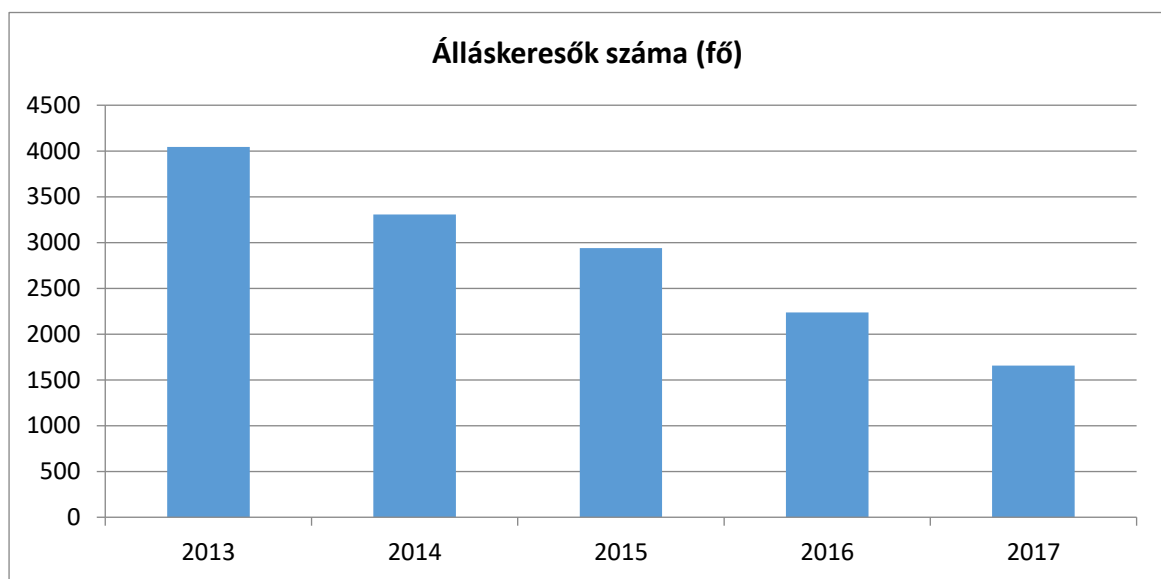
A településen plusz munkahelyek kis számban létesültek, az Önkormányzat jelenleg több területen is tárgyalásokat, előkészítéseket folytat annak érdekében, hogy vállalkozásokat, nagyobb foglalkoztatókat a városba csábítson. Az álláskeresők számának csökkentésére az önkormányzat közfoglalkoztatás keretében indít programokat a város valamennyi területén.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2013	2014	2015	2016	2017
		4042.75	3306.75	2940.25	2238.5	1655.75
20 év alatti (TS 1002)	Fő	134.00	119.25	120.25	104.50	74.00
	%	3.3%	3.6%	4.1%	4.7%	4.5%
20-24 év (TS 1003)	Fő	568.25	436.00	346.25	289.00	191.50
	%	14.1%	13.2%	11.8%	12.9%	11.6%
25-29 év (TS 1004)	Fő	507.25	368.75	327.00	250.25	170.50
	%	12.5%	11.2%	11.1%	11.2%	10.3%
30-34 év (TS 1005)	Fő	468.00	392.00	327.25	230.25	148.75
	%	11.6%	11.9%	11.1%	10.3%	9.0%
35-39 év (TS 1006)	Fő	526.75	418.75	370.75	251.25	175.00

	%	13.0%	12.7%	12.6%	11.2%	10.6%
40-44 év (TS 1007)	Fő	454.75	389.50	348.75	263.75	190.00
	%	11.2%	11.8%	11.9%	11.8%	11.5%
45-49 év (TS 1008)	Fő	449.00	364.75	314.75	252.75	189.25
	%	11.1%	11.0%	10.7%	11.3%	11.4%
50-54 év (TS 1009)	Fő	491.00	389.00	318.25	233.00	182.00
	%	12.1%	11.8%	10.8%	10.4%	11.0%
55-59 év (TS 1010)	Fő	400.25	355.75	327.75	236.25	181.50
	%	9.9%	10.8%	11.1%	10.6%	11.0%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	43.50	73.00	139.25	127.50	153.25
	%	1.1%	2.2%	4.7%	5.7%	9.3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

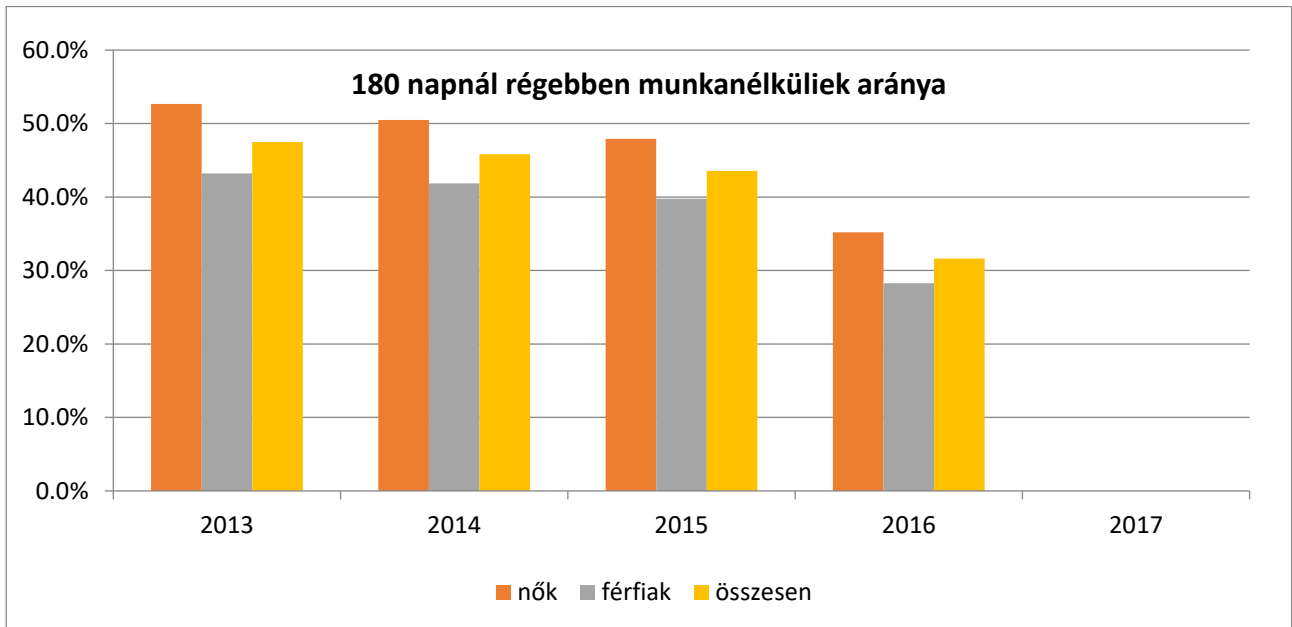

Az adatok mutatják, hogy a csökkenő lakosságszám mellett, a regisztrált álláskeresők száma a 2013. évhez viszonyítva folyamatosan csökkent.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya

Év	Nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma			180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma					
	fő			fő			%		
	Nő (TS 0802)	Férfi (TS 0801)	Összesen	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen
2013	1 823.25	2 219.50	4 043	960	959	1 919	52.7%	43.2%	47.5%
2014	1 517.50	1 789.25	3 307	766	749	1 515	50.5%	41.9%	45.8%
2015	1 370.75	1 569.50	2 940	657	624	1 281	47.9%	39.8%	43.6%
2016	1 088.50	1 150.00	2 239	383	325	708	35.2%	28.3%	31.6%
2017	1 019.50	1 030.00	2 050	na	na	na	na	na	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

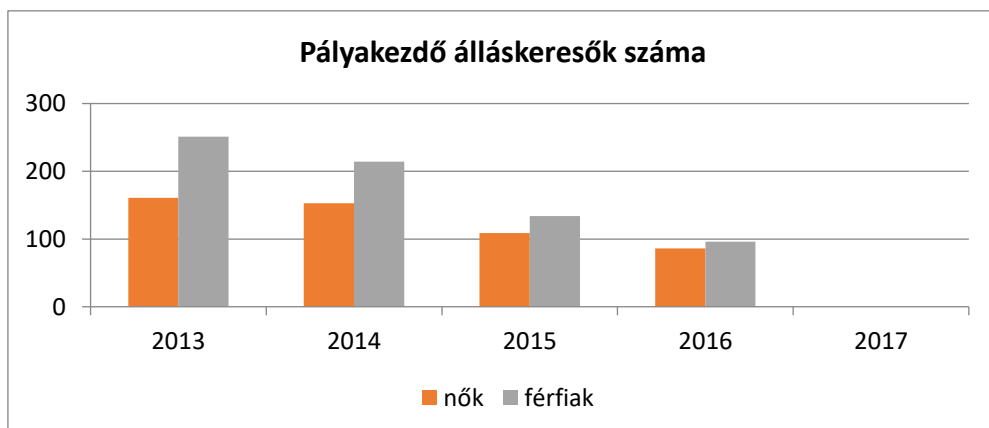

Minél magasabb a tartós munkanélküliek számaránya, annál inkább szükséges a beavatkozások tervezése. A fenti táblázatból kitűnik, hogy a regisztrált munkanélküliek száma 2013. évtől folyamatosan csökken. A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma szintén a 2013-as évtől mutat folyamatos csökkenést. Míg 2014-ig a regisztrált munkanélkülieknek több mint 50%-a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküli volt, ez az arány 2015. évtől folyamatosan 50% alá esett, vagyis kevesebb ideig tekinthetőek az emberek regisztrált munkanélkülinek a folyamatos foglalkoztatás miatt.

3.2.4. számú táblázat - Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma nemenként

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	Nő	Férfi	Összesen	Nő		Férfi		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	2 895	2 999	5 894	161	5.6%	251	8.4%	412	7.0%
2014	2 852	2 916	5 768	153	5.4%	214	7.3%	367	6.4%
2015	2 806	2 923	5 729	109	3.9%	134	4.6%	243	4.2%
2016	2 771	2 861	5 632	86	3.1%	96	3.4%	182	3.2%
2017	na	na	na	na	-	na	-	na	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

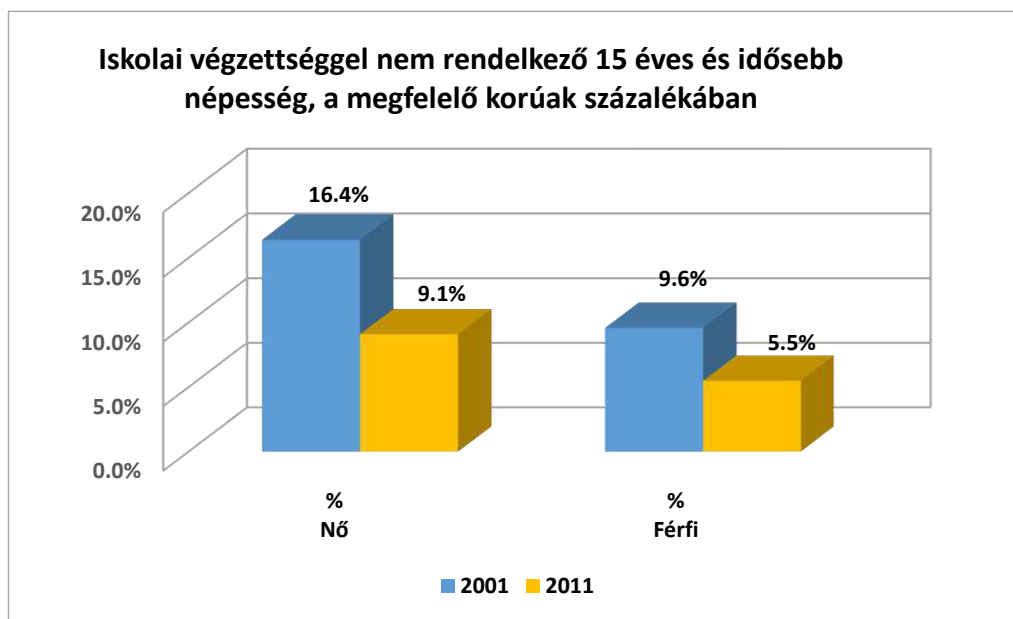
A táblázatból nyert adatok egy fontos munkaerő-piaci helyzetre, a pályakezdők helyzetére irányítja a figyelmet. Az adatok azt mutatják, hogy 2013. évben magas volt a nyilvántartott férfi pályakezdő álláskeresők száma, ami aztán folyamatos csökkenést mutat, habár még mindig magas a 18-29 évesek körében a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Nő (TS 1602)	Férfi (TS 1601)	Nő	Férfi
	%	%	%	%
2001	83.60%	90.40%	16.4%	9.6%
2011	90.90%	94.50%	9.1%	5.5%

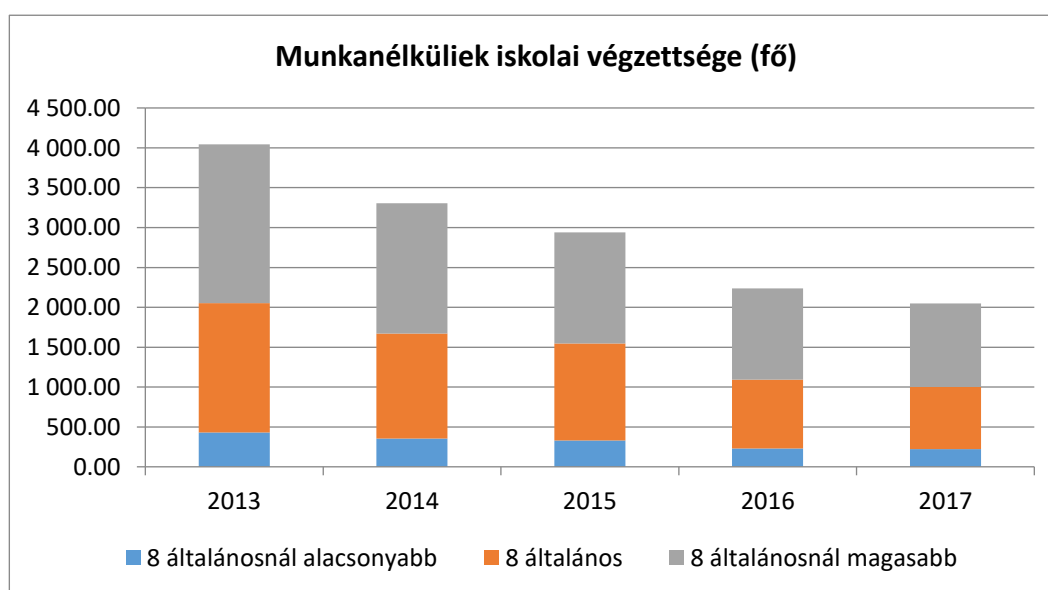
Forrás: Népszámlálás

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	4 042.75	431.75	10.7%	1 620.00	40.1%	1 991.00	49.2%
2014	3 306.75	353.25	10.7%	1 316.75	39.8%	1 636.75	49.5%
2015	2 940.25	330.50	11.2%	1 215.50	41.3%	1 394.25	47.4%
2016	2 238.50	228.25	10.2%	864.00	38.6%	1 146.25	51.2%
2017	2 049.50	220.75	10.8%	779.25	38.0%	1 049.50	51.2%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az adattábla nem csak az alacsony iskolai végzettségűekre vonatkozóan nyújt információt, így alkalmas összehasonlító elemzésekre is. A regisztrált munkanélküliek végzettség szerinti megoszlása a későbbiekben a település gazdasági, foglalkoztatottsági szerkezetének elemzésekor fontos a két mutató egymásnak való megfeleltethetősége miatt. A minta iskolázottsági megoszlása fontos szempont a helyi képzési programok tervezésekor, hiszen látjuk, milyen végzettségű csoportoknak kell e programokat létrehozni.

A fenti táblázat megmutatja, hogy a nyilvántartott álláskeresők közül még mindig a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettségűek száma a legmagasabb, közel 50% körüli.

3.2.7. számú táblázat - Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók létszáma és a 8. évfolyamot eredményesen végzettek

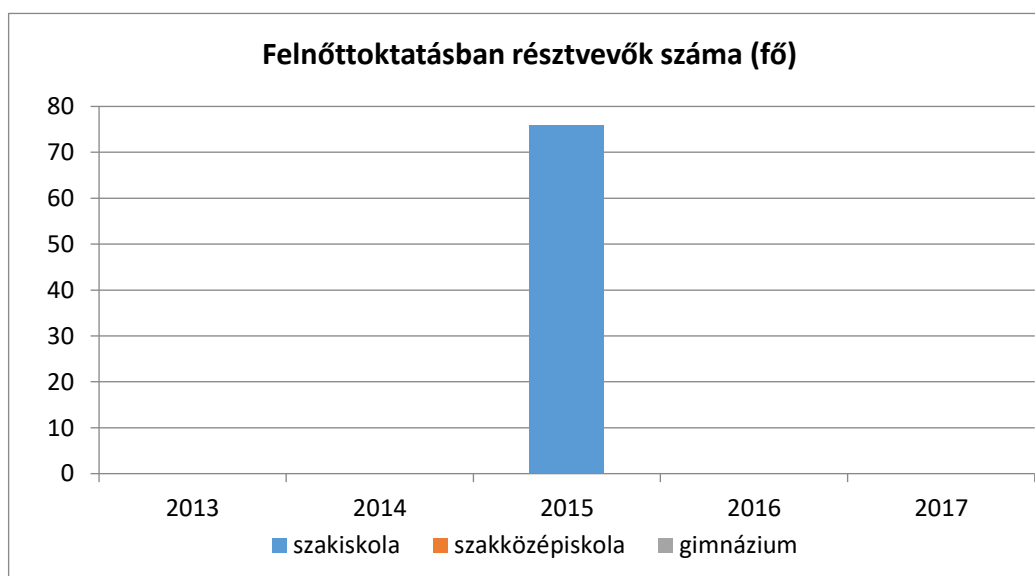
év	általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
		Fő	%
2013	0	0	0%
2014	0	0	0%
2015	0	0	0%
2016	0	0	0%

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma (TS 3501)		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középfokú tanulók száma a felnőttoktatásban (fő) - (TS 3601)
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2013	na	na	-	na	-	na	-	82
2014	na	na	-	na	-	na	-	59
2015	na	76	-	na	-	na	-	95
2016	na	na	-	na	-	na	-	na
2017	na	na	-	na	-	na	-	na

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

Ez a két adatsor alkalmas arra, hogy számszerűen is kimutassuk, hogy a munkaerő-piaci hátrányokat okozó alacsony iskolázottság javítására vonatkozó felnőttoktatásba milyen létszámban, arányban vonódnak be a településen élők. Amennyiben az alacsony iskolázottság probléma a településen, és eközben a felnőttoktatás ezen a területen nem jelenik meg, akkor a későbbiekben egy beavatkozási terület lehet. Az adatok azt mutatják, hogy a szakközépiskolákban eredményes a felnőttoktatás, a képzettek 100%-a ebből a képzésből kapott lehetőséget.

c) közfoglalkoztatás

Ózd városában a közfoglalkoztatás adatai 2014-2017. között az alábbiak:

2014. évben 683 fő végzett Ózdon hosszabb idejű közfoglalkoztatási munkát és a Startmunka mintaprogramokban további 884 fő vett részt és ezekhez a támogatás összege 1 223 M Ft volt. A következő években ezek a számok a következők szerint alakultak: 2015. évben 873+827 fő, 1 770 M Ft támogatás, 2016. évben 1260+1062 fő 2 403 M Ft támogatás, és 2017. évben 1278+110 fő 1 890 M Ft támogatás mellett.

A közcélú foglalkoztatás finanszírozása az elmúlt időszakban többször is változott, minden évben külön Kormányrendelet szabályozta a finanszírozás és visszaigénylés módját.

Az évek során a közfoglalkoztatásban résztvevő munkáltatók köre többször is változott, a foglalkoztatottak iskolai végzettségéről, a foglalkoztatás napi óraszámáról (ez évente és munkáltatónként is más, napi 6 vagy 8 órás foglalkoztatás is volt), a foglalkoztatás átlagos időtartamáról nem állt rendelkezésükre adat.

Az önkormányzat a központi költségvetésben közfoglalkoztatásra fordítható keretösszeget – az esetleges pótigényléssel együtt – minden évben felhasználta, ezt a keretösszeget az önkormányzata a saját költségvetéséből minden évben eltérően, a rendeletében meghatározott módon egészítette ki.

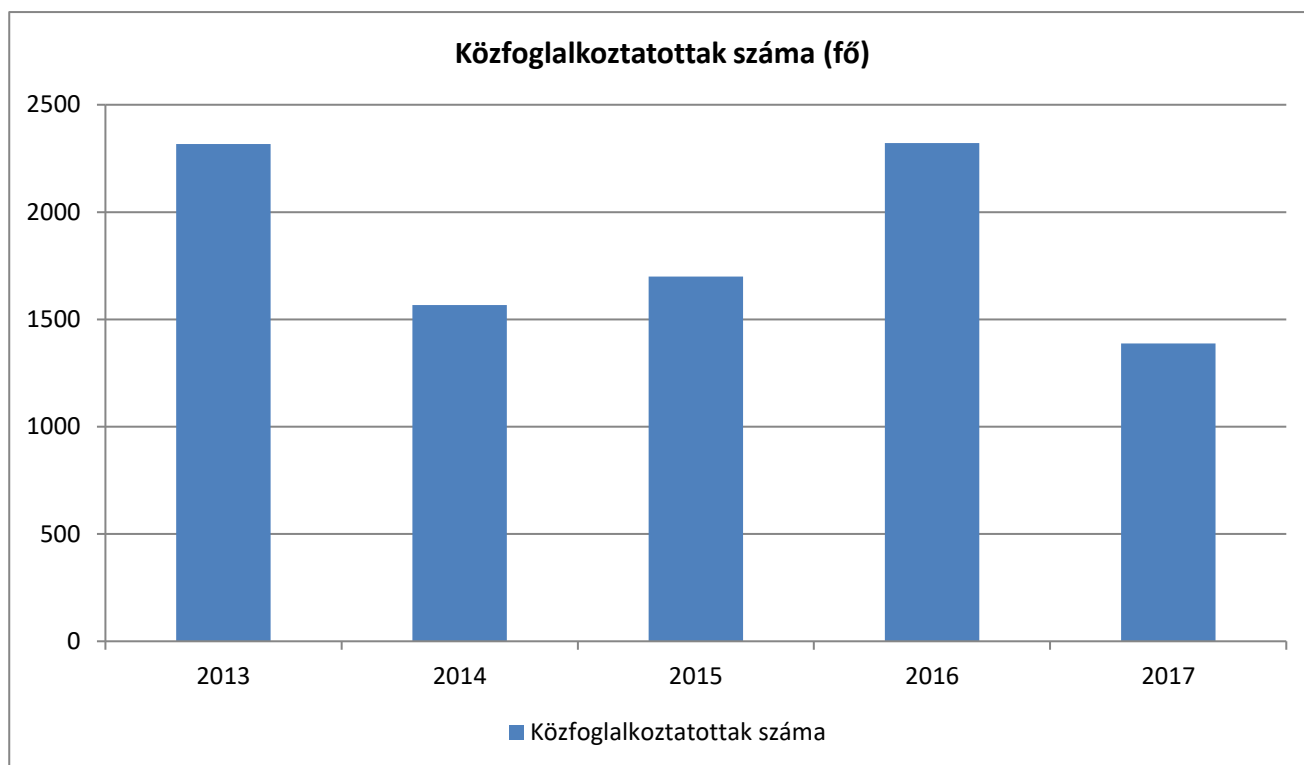
A közhasznú foglalkoztatáshoz a munkaerőt az állami foglalkoztatási szerv (korábbi néven: B-A-Z. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály helyi kirendeltsége) biztosította, a foglalkoztatási költségek egy részéhez az önkormányzat a költségvetésben biztosított forrást.

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakosságához képest
2013	2 317	9,2%	na	na
2014	1 567	6,2%	na	na
2015	1 700	6,8%	na	na
2016	2 322	9,4%	na	na
2017	1 388	5,6%	na	na

Forrás: TeIR, Önkormányzat adatai

A táblázat adatai arra világítanak rá, mekkora szerepe van a helyi munkaerő foglalkoztatásában az önkormányzat közfoglalkoztatási programjának. Összevetve a táblázat első oszlopának adatait a település aktív korú népességének nagyságával, látszik a közfoglalkoztatás szerepe.

Összevetve az adatot az állástalanok számával megfigyelhető, tudja-e pótolni a foglalkoztatási forma a hiányzó munkalehetőségeket. Ugyanezen összehasonlítások elvégezhetők lennének a roma aktív korú munkaerő, illetve a roma aktív korú munkanélküliek száma és a közfoglalkoztatásban részt vevő romák, valamint nem romák száma között, amely a munkaerő-piaci helyzetüket tekintve egyik leghátrányosabb helyzetű társadalmi csoport lehetőségeiről adhatna képet, de sajnos ilyen alátámasztott adatok nem állnak rendelkezésre.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A város munkaerő-piaci helyzetének állapota nagymértékben összefügg a közlekedési lehetőségekkel, városban működő és tervezett munkahelyek elérhetőségével és a szállítási útvonalak minőségével, szállítási idők hosszával. A közúti és vasúti közlekedés fejlesztése nagy előrelépést jelentene a vállalkozások helyi leteleptetésének elősegítése terén és a potenciális munkahelyek megteremtésében. A folyamatban lévő városfejlesztést szolgáló infrastrukturális beruházások (város rehabilitáció, oktatási intézmények energetikai felújítása, zöldmezős iparterület fejlesztése, stb.) megfelelő alapot szolgáltatnak a vállalkozások háttérének kialakításához.

A lakosság mobilitásához, az egészségesebb környezetben való élethez nagymértékben hozzájárul a TOP pályázat forrásából megvalósított városi kerékpárút hálózat kialakítása, mely által a munkahelyek, közintézmények, szolgáltatások biztonságosan, gyorsan kerékpáron is elérhetővé válnak.

e) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az önkormányzat saját fenntartású intézményeiben foglalkoztatottak esetében nem vizsgálta a felvett dolgozók vagyoni, lakhatási, nemzetiségi hovatartozási helyzetét, erre vonatkozóan statisztika nem áll rendelkezésre. Ezen adatok hiányában csupán becsülhető lenne a helyi foglalkoztatásból a mélyszegénységben élők, illetve a romák aránya.

f) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. A foglalkozási diszkrimináció mértéke és a munkaerő-piaci státusz között erős összefüggés található. A nem foglalkoztatottak csoportja (munkanélküliek és inaktívak együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedték el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést eddigi életútjuk során. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkozási diszkrimináció járul hozzá.

A munkaerőpiacon a romákat sújtó diszkrimináció leggyakrabban a munkára való jelentkezés során valósul meg. Természetesen arra is akadhat példa, hogy a roma munkavállalót alkalmazták, de a munkahelyen főnöke vagy esetleg kollégái a származása miatt olyan légkört teremtenek számára, amelyben hosszú távon nem képes megmaradni. Előfordul, hogy egy csoportos létszámleépítés során a munkáltató elsősorban és nagyobb számban a roma beosztottjaitól válik meg szívesebben. A munkaügyi diszkrimináció egyik speciális típusa a települési önkormányzatok által szervezett közfoglalkoztatás keretében megvalósuló hátrányos megkülönböztetés. Ennek egyik formája, amikor a munkára kötelezett romákat kizárólag a „legalantasabb” munkák (utcaseprés, szemétszedés, ároktisztítás) elvégzésére kötelezik iskolai végzettségtől függetlenül, míg a közhivatalokban (polgármesteri hivatal), közintézményekben (iskola, óvoda) a romák csak nagyon kis számban dolgoznak. Találkoztunk olyan esettel is, amikor a romákat a közfoglalkoztatás (pl. hosszabb időtartamú, startmunka mintaprojektek, egyéb startmunka, országos közfoglalkoztatási programok) során munkaszerződés, megfelelő munkaruha, szerszámok, és védőítal nélkül dolgoztatták, embertelen körülmények között. Végezetül, említsük meg a roma társadalmat feltűnően nagy arányban sújtó fekete foglalkoztatást, melynek során a kiszolgáltatott roma brigádok az embert próbáló körülmények között, sokszor lakóhelyüktől több száz kilométerre elvégzett munka után fizetség nélkül kénytelenek hazatérni.

A gyakorlatban előfordulhat, hogy meghatározott speciális foglalkoztatási jellemzők miatt, szükséges a munkavállalók között megkülönböztetést tenni, de ez nem jelentheti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését. Ilyen, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés, ha azt a munka jellege vagy természete indokolja.

Megengedett továbbá a vallási vagy más világnézeti meggyőződésen, illetve nemzeti vagy etnikai hovatartozáson alapuló, a szervezet jellegét alapvetően meghatározó szellemiségből közvetlenül adódó, az adott foglalkozási tevékenység tartalma vagy természete miatt indokolt, arányos és valós foglalkoztatási követelményen alapuló megkülönböztetés.

A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerő-piaci szolgáltatásokat és az álláskeresők számára elérhető támogatásokat. Az Szt. 25. §-a, 45. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

Pénzbeli ellátások:

- időskorúak járadéka,
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás,
- rendszeres szociális segély: 2015. február 28. napjával megszűnt, 2015. március 01. napjától egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás,
- ápolási díj,
- lakásfenntartási támogatás: 2015. március 01. napjától lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatás,
- átmeneti segély, temetési segély: 2014. január 01. napjától önkormányzati segély, 2015. március 01. napjától települési támogatás és rendkívüli települési támogatás,

- 2016. március 01. napjától: családalapítást elősegítő támogatás, tanulást elősegítő támogatás.

Természetbeni ellátás továbbá:

- köztemetés,
- közgyógyellátás,
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság,
- adósságkezelési-szolgáltatás.

2013. január 01. napjával a járások hatáskörébe került az időskorúak járadéka, az ápolási díj, az alanyi és normatív közgyógyellátás, valamint az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, valamint 2015. március 01. napjától a foglalkoztatást elősegítő támogatás és az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, mely korábban rendszeres szociális segély volt. A többi ellátás önkormányzati hatáskörben maradt.

Az Országgyűlés 2013. május 27. napján elfogadta az önkormányzati segély kialakításával összefüggő törvénymódosításokról szóló 2013. évi LXXV. törvényt mely módosította az Szt-t és a Gyvt-t. A szociális ágazati törvények módosításával - a támogatási formák számának csökkentése és átláthatóbbá tétele érdekében - 2014. január 1-jétől az átmeneti segély, a temetési segély és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás önálló ellátási formaként megszűnt, és önkormányzati segéllyé olvadt össze, ezért célszerű volt az Önkormányzat pénzbeli és természetben nyújtott, valamint szociális ellátásokról szóló 4/2011. (II.18.), valamint a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásról szóló 6/2006. (II.24.) rendeleteiben biztosított ellátások egy rendeletben történő szabályozása. Az összevonásra kerülő ellátások mindegyike a válsághelyzetek kezelését szolgálja, és részletes jogosultsági feltételeit, eljárási szabályait az önkormányzati rendeletek tartalmazzák. A hivatkozott törvény szerint a települési önkormányzatnak legkésőbb 2013. december 31. napjáig kellett megalkotnia az önkormányzati segély megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló rendeletét. Fentiek alapján került sor Ózd Város Önkormányzata Képviselő-testületének a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 25/2013. (XII. 20.) önkormányzati rendelete megalkotására, mely 2014. január 01. napján lépett hatályba.

Az Országgyűlés 2014. december 15-i ülésnapján elfogadta Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvényt.

A törvény módosította az Szt. egyes rendelkezéseit, ennek következtében a segélyezési rendszer 2015. március 01. napjától lényegesen átalakult.

Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek, ezért 2015. március 1-jétől a járási hivatalok hatáskörébe került az aktív korúak ellátása, így az állam által - a járási hivatalok útján - kötelezően nyújtandó ellátások:

- időskorúak járadéka,
- aktív korúak ellátása (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás),
- alapösszegű, emelt és kiemelt ápolási díjak,
- alanyi és normatív közgyógyellátás,
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

A hatáskörváltás tehát az aktív korúak ellátását érinti, a felsorolt többi ellátást az eddigiekben is a járási hivatalok állapították meg. Egyéb támogatás biztosításáról a települési önkormányzatok döntenek.

Az önkormányzatok felhatalmazást kaptak arra, hogy települési támogatásként rendeletben szabályozzák az általuk támogatandónak ítélt élethelyzeteket, amelyek megalapozzák a támogatás megítélését és folyósítását.

Az Szt. nem sorolta föl taxatíván a települési támogatásként megállapítható ellátásokat. Az Szt. rendelkezései szerint települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen:

- a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának ápolását, gondozását végző személy részére,
- gyógyszer-kiadások viseléséhez,
- a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére nyújtható támogatás.

Megszűnt kötelező ellátási formaként a lakásfenntartási támogatás és az adósságkezelési szolgáltatás, a méltányossági közgyógyellátás pedig jelenlegi formájában nem működik tovább. Ezek az ellátások az önkormányzati segélyezésbe, a települési támogatás körébe épültek be.

A települési önkormányzatok képviselő-testületeinek legkésőbb 2015. február 28. napjáig meg kellett alkotniuk a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló rendeletüket.

Jelentősen kiszélesedik tehát a települési önkormányzatok szabályozási jogköre. A jogalkotó azonban kötelezően követendő előírásokat is beépített az Szt-be, ilyen például, hogy a havi rendszerességgel nyújtott települési támogatás mértéke nem haladhatja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, továbbá, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére köteles rendkívüli települési támogatást nyújtani.

Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni, vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások - így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások - vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.

Az Szt. keretjellegű szabályozása tehát csak a kötelező ellátásokra vonatkozó szabályokat tartalmazza, a további ellátások nyújtásáról és a jogosultsági feltételekről az önkormányzat szabadon dönthet. A települési önkormányzatoknak lehetőségük van arra, hogy a helyi viszonyaiknak megfelelő, a település lakosainak szociális helyzetét figyelembe véve olyan támogatási rendszert hozzanak létre, települési támogatásként olyan ellátásokat nyújtsanak, amelyek hatékonyan, célzott segítséget biztosítanak az arra rászorulóknak.

Az új szabályozással a Kormány célja az volt, hogy megújítsa, átláthatóbbá, igazságosabbá tegye a támogatások rendszerét, és megakadályozza a segélyekkel való visszaéléseket.

Fentiek alapján került sor Ózd Város Önkormányzata Képviselő-testületének a pénzbeli és természetben nyújtott települési támogatásról szóló 4/2015. (II. 20.) önkormányzati rendelete megalkotására, mely 2015. március 01. napján lépett hatályba.

A rendelet alapján

települési támogatás igényelhető:

- az egészségügyi segédeszköz, valamint egészségügyi szolgáltatás díjának kifizetéséhez,
- kiskorú részére gyógyszer kiváltása vált szükségessé,
- az orvos által igazolt havi rendszerességgel szedett gyógyszerek költségéhez,
- kiskorú részére szemüveg kiváltása vált szükségessé.

2016. évben 358 esetben 2017. évben 280 esetben került sor a támogatások megállapítására.

Rendkívüli települési támogatásban részesíthető:

- aki nem várt többletkiadás miatt létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került,
- aki diagnosztizált, súlyos megbetegedésben szenved,
- aki súlyos közlekedési balesetet szenvedett,
- akinek tartós, legalább egy hónapot meghaladó betegsége vagy kórházi kezelése jelentős jövedelem kiesést okoz,
- akinek lakásában elemi kár bekövetkezése miatt súlyos kár keletkezett,
- a kapcsolattartás elősegítése érdekében a nevelésbe vett vagy családba fogadott kiskorú családja,
- aki az elhunyt személy eltemetéséről gondoskodott.

2016. évben 269 esetben, 2017. évben 226 esetben került sor a támogatások megállapítására.

Az Önkormányzat fontosnak tartja, hogy fiataljaink városunkban alapítsanak családot, valamint, hogy az itt élő fiatalok középiskolai tanulmányaikat ózdi középiskolában végezzék.

A továbbtanuláshoz szükséges plusz teljesítmények, mint például a külön órák, nyelvi felkészítések nagy anyagi ráfordítást igényelnek a családoktól, ezért ennek érdekében az Önkormányzat támogatni kívánja

azokat a fiatalokat, akik Ózdon tanulnak, tanulmányi eredményük kiemelkedő, ösztönözve ezzel minden ózdi középiskolás diákot a jobb teljesítményre.

Fentiek alapján került sor Ózd Város Önkormányzata Képviselő-testületének egyéb önkormányzati támogatásokról szóló 2/2016. (II. 26.) önkormányzati rendelete megalkotására, mely 2016. március 1. napjától lépett hatályba. Az Önkormányzat ezt módosította 2018. május 15-ei hatállyal. A rendelet a családalapítást elősegítő támogatás, valamint a tanulást elősegítő támogatás jogosultsági feltételeit szabályozza.

Egyszeri nettó 300.000,-Ft összegű **Családalapítást elősegítő támogatásban** részesíthetők első gyermekük megszületésekor a szülők, ha:

- a) mindkét szülőnek a gyermek az első gyermeke,
- b) a gyermek megszületésekor házasságban élnek,
- c) mindkét szülő a gyermek megszületésekor legalább két éve ózdi lakóhellyel rendelkezik és más magyarországi településen nem rendelkezik tartózkodási hellyel,
- d) betöltötték 20. életévüket, és
- e) legalább az egyik szülő legkevesebb 380 napja folyamatosan az egészségbiztosítás nyilvántartásában a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény 5. §-a szerinti biztosítottként szerepel.

2016. évben 53 fiatal pár, 2017. évben 85 pár, míg 2018. november 30-ig 45 pár részesült a fenti támogatásban.

Tanulást elősegítő támogatásban részesíthető az a 22. életévét be nem töltött, 10., 11., 12. évfolyamos tanuló, aki:

- tanulói jogviszonyban áll érettségi vizsgára felkészítő nappali oktatási rendszerben működő ózdi középfokú oktatási intézménnyel,
- saját maga, valamint szülője vagy törvényes képviselője az adott iskolai tanév első napján ózdi lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen Ózdon él,
- legalább 4,5 átlagú tanulmányi eredményt ért el az előző tanév végén,
- az előző tanévben igazolatlan hiányzása nincs.

A támogatás mértéke havonta:

legalább 4,9 tanulmányi átlag esetén:	nettó 20.000,-Ft
legalább 4,7 tanulmányi átlag esetén:	nettó 15.000,-Ft
legalább 4,5 tanulmányi átlag esetén:	nettó 10.000,-Ft.

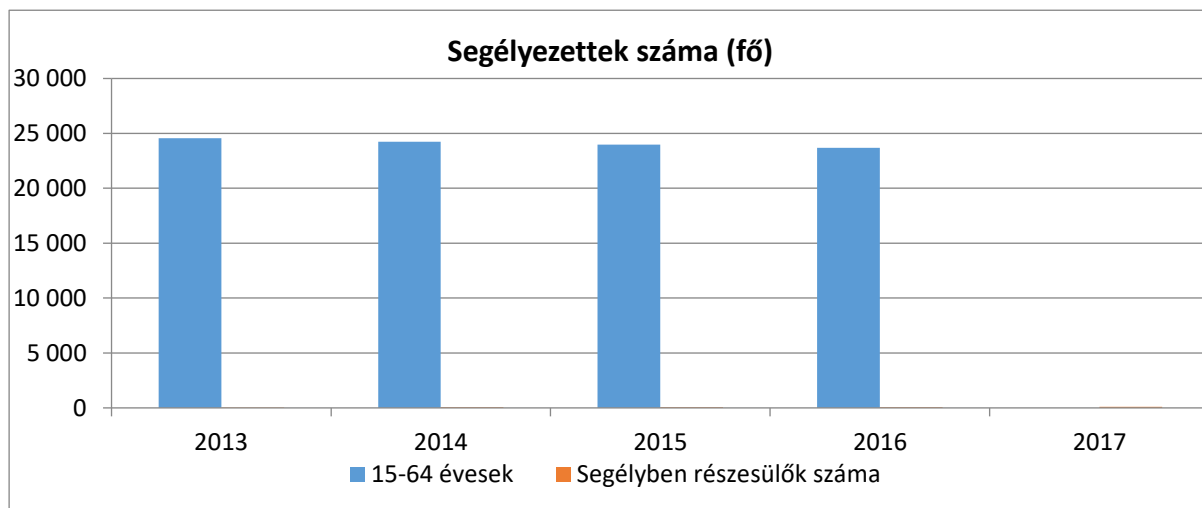
A támogatásra 2016. szeptember 01. napjától 2017. június 30. napjáig 49 gyermek, 2017. szeptember 01. napjától 2018. június 30. napjáig 67 gyermek, 2018. szeptember 01. napjától 2019. június 30. napjáig 64 gyermek jogosult.

Az a tanuló, aki az érettségi vizsgán minden tantárgyból jeles érdemjegyet szerzett, tanulást elősegítő támogatás keretében 50.000,-Ft **egyszeri támogatásban** részesült. 2016. június hónapban 6 tanuló, 2017. június hónapban 10 tanuló, 2018. június hónapban 1 tanuló részesült a támogatásban.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresői segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2013	24 566	41.25	0.2%
2014	24 226	57.50	0.2%
2015	23 976	63.75	0.3%
2016	23 675	72.00	0.3%
2017	na	87.50	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

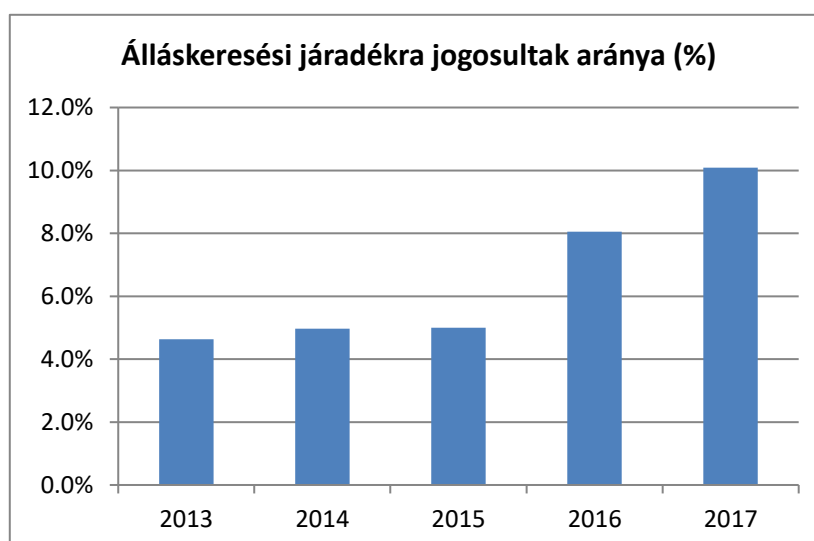

Az álláskeresői támogatásban részesülők számáról készített táblázat segít abban, hogy adatait összevethessük a munkanélküliségi adatokkal. Így láthatóvá válik, hogy a rendszeres jövedelem nélkül élők hozzájutnak-e támogatáshoz. Az adatokból látszik, hogy az utóbbi években csökkent az álláskeresői segélyben részesülők száma.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresői száma

Év	Nyilvántartott álláskeresői száma (TS 1301)	Álláskeresői járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2013	4 042.75	187.25	4.6%
2014	3 282.50	163.00	5.0%
2015	2 940.25	147.00	5.0%
2016	2 142.25	172.50	8.1%
2017	2 049.50	206.75	10.1%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

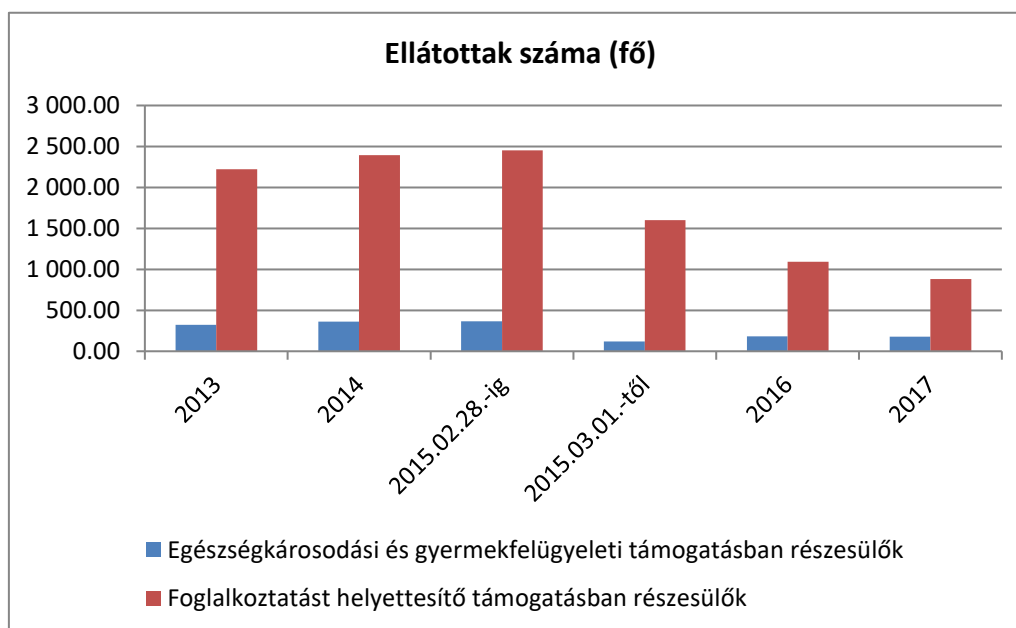

Az adatsor a járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek számának alakulásáról hasonlóan fontos. Az adatok elemzése során látható, hogy idősorosan nem követi a munkanélküliek számának alakulását a járadékra jogosultak száma és az utóbbi évre vonatkozóan jelentős növekedést is mutat az arány.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től (TS 5401) (2015. február 28.-ig rendszeres szociális segélyben részesülők (TS 1401)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési segély - TS 7015 negyedévek átlagában számolva)	
	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2013	322.00	1.31%	2 222.00	54.96%
2014	360.00	1.49%	2 394.00	72.93%
2015.02.28.-ig	367.00	1.53%	2 451.00	83.36%
2015.03.01.-től	119.00	0.50%	1 602.00	54.49%
2016	181.00	0.76%	1 094.00	51.07%
2017	178.00	-	880.00	42.94%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, Önkormányzat adatai, Járási Hivatal adatai

A táblázat adatsora azt jelzi, hogy a városban a szociális segély és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, mint az aktív korúak támogatása milyen mértékben van jelen.

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás, amely olyan személyeknek állapítható meg, akiknek a családjában az egy fogyasztási egységre jutó jövedelem az öregségi nyugdíjminimum 90 %-a (25.650 Ft) alatt van, és a családnak nincs a törvényi értékhatárt meghaladó vagyona. 2015. február 28. napjáig a jegyző, 2015. március 01. napjától a járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek,

- a) aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
- b) aki vakok személyi járadékában részesül, vagy
- c) aki fogyatékosági támogatásban részesül [az a)- c) pont szerinti személy a továbbiakban együtt: egészségkárosodott személy], vagy
- d) akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresési járadék, álláskeresési segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresési ellátás) folyósítási időtartama lejárt, vagy
- e) akinek esetében az álláskeresési támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Ft. alapján álláskeresési ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy
- f) aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- g) akinek esetében az ápolási díj, a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

2015. február 28. napjáig az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján

- a) egészségkárosodott személynek minősül, vagy
- b) a rá irányadó nyugdíjkorhatárt öt éven belül betölti, vagy
- c) 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben [Gyvt. 41. § (3) bek.], illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani, vagy
- d) a települési önkormányzat rendeletében az aktív korúak ellátására jogosult személyek családi körülményeire, egészségi vagy mentális állapotára tekintettel meghatározott egyéb feltételeknek megfelelően, rendszeres szociális segélyre jogosult.

2015. március 01. napjától az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján:

- egészségkárosodott személynek minősül, vagy
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben [Gyvt. 41. § (3) bek.], illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult.

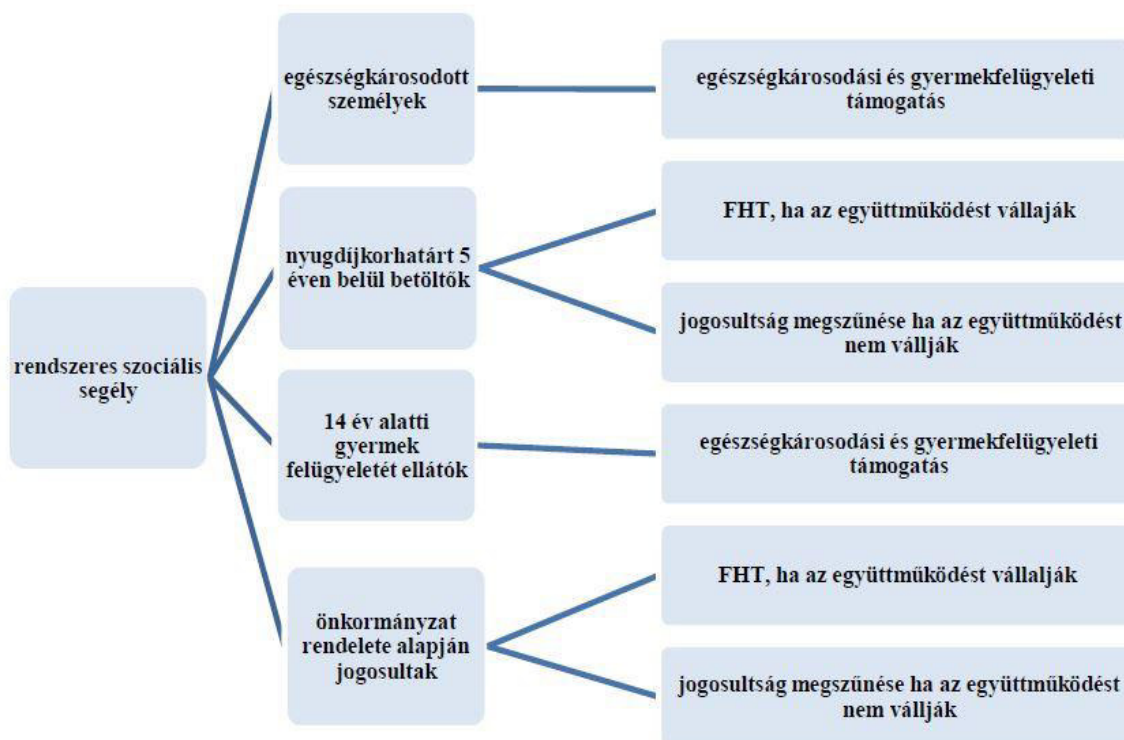
Mivel 2015. február 28. napjáig a jegyzői hatáskörben lévő aktív korúak ellátásának megállapítása 2015. március 01.-től a járási hivatal hatáskörébe került, ettől az időponttól kezdődően az ellátással kapcsolatos ügyek intézésére a járási hivatal jogosult. A kérelmeket továbbra is be lehet nyújtani a polgármesteri hivatalnál, melyet a hivatal továbbítja a járási hivatal részére.

A rendszeres szociális segély nevű ellátás 2015. március 01.-től megszűnt. A korábban erre a támogatásra jogosult személyek más ellátásokra szerezhettek jogosultságot.

Az új rendszer bevezetésének lépései a következők voltak:

- A 2015. február 28. napjáig rendszeres szociális segélyre jogosult személyek ellátásra való jogosultságát a jegyző 2015. január 01. és 2015. február 28. között felülvizsgálta.
- A felülvizsgálat eredményeként a jegyző határozatban megállapította, hogy az ügyfél 2015. március 01.-től milyen ellátásra lett jogosult.
- Automatikusan, **az új egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra** lettek jogosultak azok a személyek, akik azért jogosultak rendszeres szociális segélyre, mert egészségkárosodottnak minősülnek, vagy 14 év alatti gyermekük felügyeletét másképp biztosítani nem tudják.
- Ha vállalták a foglalkoztatást helyettesítő támogatáshoz kapcsolódó együttműködési kötelezettséget (álláskeresőként való nyilvántartásba vétel, együttműködés a BAZ. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával), akkor **foglalkoztatást helyettesítő támogatást** kaphattak a nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltők, és azok, akik az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek alapján jogosultak voltak rendszeres szociális segélyre.
- Ha a nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltő vagy az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek alapján rendszeres szociális segélyre jogosult személy az együttműködést nem vállalta, akkor az aktív korúak ellátására való jogosultságát meg kellett szüntetni.

Az újonnan bevezetendő **egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (EGYT) összegét** a rendszeres szociális segély összegére vonatkozó szabályok alapján kell kiszámítani, egyedül a családi jövedelemhatár összege változik:

Az EGYT havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg a nettó közfoglalkoztatási bér 90%-át. (A nettó közfoglalkoztatási bér 90%-a, tehát az EGYT maximuma 2015. március 01.-től 46 662 Ft, 2017. január 01-től 48 795 Ft).

A családi jövedelemhatár összege megegyezik a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és az öregségi nyugdíj mindenkor legkisebb összege 92%-ának szorzatával. (2015. február 28-ig az önm. 90%-áig kellett kiegészíteni a család jövedelmét. Az új szabályok szerint egy egyedülálló személy esetében a családi jövedelemhatár összege 26 220 Ft, mert a fogyasztási egység arányszáma:1, az önm. 92%-a: 26 220 Ft.)

Az Szt. 2015. február 28.-ig hatályos 37/A. § (1) bekezdés alapján rendszeres szociális segély akkor állapítható meg és akkor folyósítható – kivéve az egészségkárosodásuk okán ellátásban részesülő személyeket – ha a személy nyilatkozatában vállalta az együttműködési kötelezettséget a települési önkormányzat által erre

kijelölt szervvel. Az Szt. alapján az együttműködés intézményi feltételeiről a települési önkormányzat elsősorban a családsegítő szolgálat útján gondoskodik.

A rendszeres szociális segély ellátórendszerből történő kivezetésével megszűnt a családsegítés szerepe az aktív korúak ellátásában részesülők együttműködési kötelezettségének biztosításában. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személyek továbbra is az állami foglalkoztatási szervvel kötelesek együttműködni.

A előző 3.3.3 táblázat adatai önmagukban nem értelmezhetők, szükséges összevetni az aktív korúak (3.2.1. számú tábla 15-64 évesek száma) és a munkanélküliek számával.

Az adatokat összehasonlítva az aktív korúak és a munkanélküliek számával az elemzés során kiemelhető, hogy a szociális segély, majd később az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, valamint a foglalkoztatást helyettesítő támogatás kisebb mértékben ugyan, de még mindig meghatározó mértékben jelenik meg a település alacsony jövedelmű lakosságának körében.

Figyelembe vettük, hogy 2011. január 1-től bérpótló juttatásra (BJP), illetve 2011. szeptember 1-től foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (FHT) jogosult, aki korábban rendelkezésre állási támogatásban (RÁT) részesült, ám a jogosultságot évente felül kell vizsgálni. 2012-től csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban vagy a munkaerőpiacon. Amennyiben a feltételeknek nem tud eleget tenni, mert számára nem tudtak közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát felajánlani, illetve a 30 nap munkavégzést egyéb módon sem tudta teljesíteni, akkor a 30 nap számításánál az általa teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartamát, valamint az egyszerűsített foglalkoztatást is figyelembe kell venni. Az FHT összege 2012. évtől jelenleg is 22 800 Ft.

Munkaerő-piaci szolgáltatások:

Az Ft. III. fejezete rögzíti a munkaerő-piaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatásokat. Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások a következők:

- a) munkaerőpiaci és foglalkozási információ nyújtása,
- b) munka-, pálya-, álláskeresési, rehabilitációs, helyi (térsgégi) foglalkoztatási tanácsadás,
- c) munkaközvetítés.

Álláskeresők támogatása:

A támogatott képzésben részesíthető személyek körét és a képzési támogatásként adható juttatásokat az Ft. 14. §-a rögzíti.

A hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások nyújthatók az Ft. 16. §-a alapján a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén.

Az álláskeresők vállalkozóvá válását elősegítő támogatás nyújtható az Ft. 17. §-a szerint a legalább három hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő magánszemélyek számára, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegéig terjedő vissza nem térítendő formában, pályázati eljárás keretében. A munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról az Ft. 18. §-a rendelkezik, eszerint pályázati eljárás keretében, vissza nem térítendő munkahelyteremtő támogatás nyújtható a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkáltató. Az álláskeresők ellátására vonatkozóan az Ft. 25. §-a szerint álláskeresési járadék folyósítható annak az álláskereső személynek, aki megfelel a törvény e rendelkezése szerinti feltételeknek.

Az Ft. 30. §-a szerint az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresési segélyt kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén. Az álláskereső részére járó álláskeresési járadék, álláskeresési segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos helyközi utazási költségtérítés állapítható meg az Ft. 32. §-a szerint.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

A lakhatás esélyegyenlősége

Az Ebktv. III. fejezete taglalja az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítési területei között a lakhatást. A törvény 26. § (1) bekezdése alapján az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti különösen a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint, ha egyes személyeket:

a) közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetéssel sújtanak a lakhatást segítő állami vagy önkormányzati támogatások, kedvezmények vagy kamattámogatás nyújtásával kapcsolatosan,

b) hátrányos helyzetbe hozzák az állami vagy önkormányzati tulajdonú lakások és építési telkek értékesítése, vagy bérbeadása feltételeinek meghatározása során.

(2) A használatbavételi és egyéb építési hatósági engedély kiadásának megtagadása, illetve feltételhez kötése sem közvetlenül, sem közvetve nem alapulhat a 8. §-ban meghatározott tulajdonságokon.

(3) A lakáshoz jutási feltételek meghatározása nem irányulhat arra, hogy a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes csoportok valamely településen, illetve településrészen mesterségesen, nem a csoport önkéntes elhatározása alapján elkülönüljenek.

Ózd városában a lakások döntő többsége (86,4 %) természetes személyek tulajdona. Az önkormányzat tulajdonában a lakások 8 %-a van.

Az Önkormányzati tulajdonú lakásokat vizsgálva, megállapítható, hogy komfortfokozat tekintetében a komfort nélküli lakásokból van a legtöbb (29,6%), összkomfortos (29,3%), komfortos (20,3%), félkomfortos (20,3%), szükséglakás (0,5%) a sorrend.

Alapterület tekintetében az 50-59 m²-es vezet (58,3%), majd a további sorrend: 40-49 m² (20,4%), 30-39 m² (7%), 39 m² (5,2%), 60-79 m² (4,78%), 100 m²-nagyobb (2,3%), 80-99 m² (1,93%).

Szobaszám szerint az egyszobásból van a legtöbb (42,9%), követi a 2 szobás (48,4%), 3 szobás (7,8%), majd a 4 vagy több szobás (0,9%) lakások sora.

Arra nincs adat, hogy az 1 szobás lakásokban lakásonként hány fő lakik. Hasznos lenne a lakások lakott személyek szerinti feltérképezése is.

Az önkormányzat által nyilvántartott, szociális alapon komfort nélküli bérlakást igénylők száma 319 fő a városban jelenleg.

Az önkormányzat szociális kamatmentes kölcsönben, adósságcsökkentő támogatásban nem részesíti állampolgárait. Lakbér-támogatást nyújt abban az esetben, ha az lakos önkormányzati tulajdonú bérlakást bérel.

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.

a-c) bérlakás-állomány, szociális lakhatás, egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

E vizsgálati szempont lettek összegyűjtve az önkormányzati, illetve a rendelkezésre álló adatbázisokból a település lakásállományára vonatkozó adatok és megvizsgálva, hogy mennyi a szociális és lakhatási követelményeknek nem megfelelőnek minősíthető lakások száma.

Az elégtelen lakhatási körülményekkel jellemezhető lakás meghatározásához a következők nyújtanak segítséget:

Az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága 1991-ben egy indoklást adott ki, melyben értelmezte a megfelelő lakás fogalmát, amely bármely ország lakáspolitikájának kiinduló pontja kell, hogy legyen. Ez a következő elemeket tartalmazta:

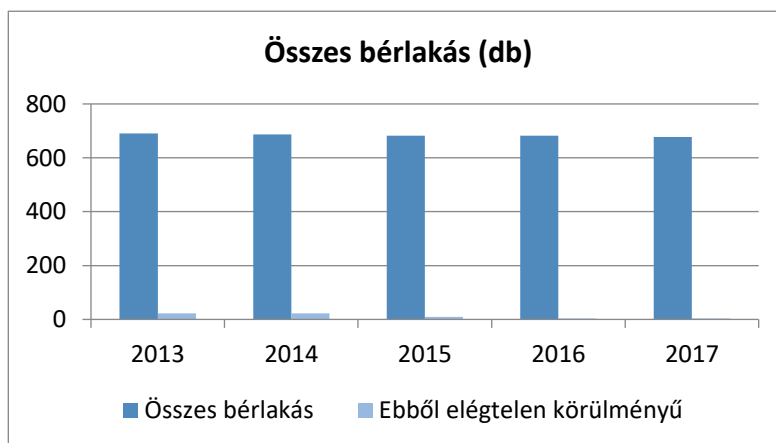
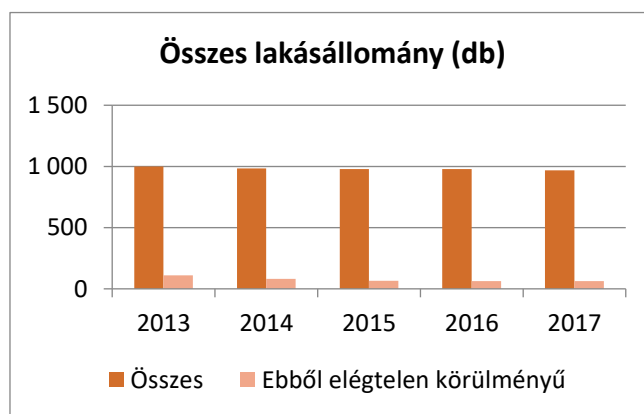
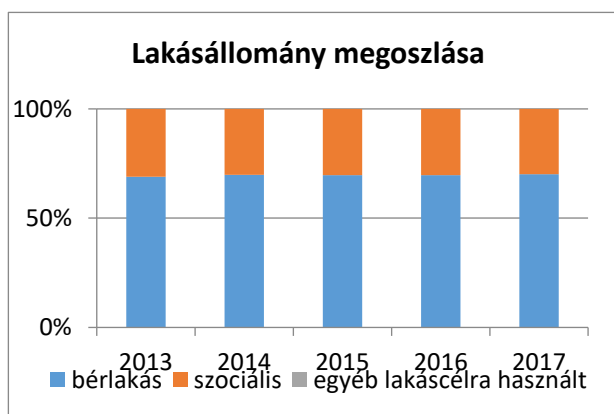
1. a lakhatás jogi biztonsága, azaz védelem az erőszakos kilakoltatás ellen;
2. alapszolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés (ivóvíz, energia, szennyvízcsatorna, fűtés, világítás, stb.);
3. megfizethetőség (a lakhatással kapcsolatos költségeknek olyan szinten kell lennie, hogy más alapvető szükséglet kielégítését vagy megszerzését ne veszélyeztesse);
4. lakás alapvető minőségi és mennyiségi elemei (alapterület, fűtés, stb.);
5. biztosítani kell az elesett csoportok lakáshasználatának lehetőségét (idősek, gyerekek, mozgáskorlátozottak, halálos betegek, HIV fertőzöttek, természeti katasztrófák áldozatai, stb.);

6. elhelyezkedés (a megfelelő lakásnak olyan helyen kell lennie, amely lehetővé teszi a munkába járást, valamint egészségügyi szolgáltatás, iskola, és egyéb szociális szolgáltatások igénybe vételét);
7. kulturális megfelelés (a lakás megépítési módjának és az építéshez használt anyagoknak alkalmasnak kell lennie a kulturális identitás és különbözőség kifejezésére).

3.4.1. számú táblázat - Lakás állomány

év	összes lakás-állomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	piaci alapú bérlakás állomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	szociális lakás-állomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2013	1000	110	690	23	310	87	0	0
2014	984	81	687	23	297	58	0	0
2015	978	67	682	9	296	58	0	0
2016	978	62	682	4	296	58	0	0
2017	967	62	678	3	289	59	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

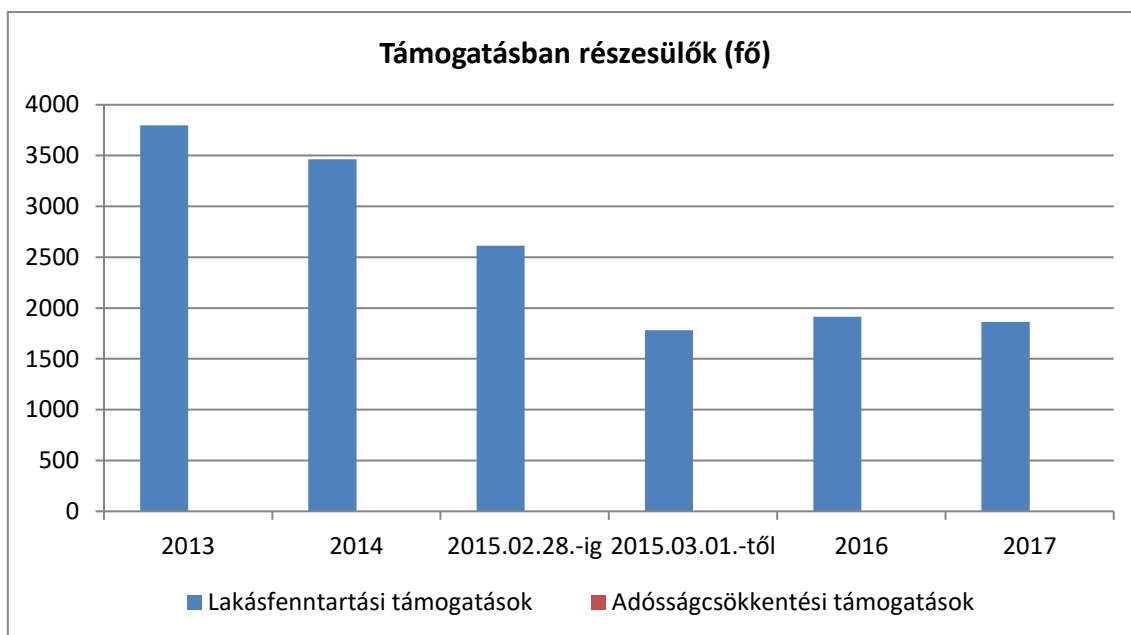
Ózd Város Önkormányzata jelenleg 967 db önkormányzati tulajdonú lakással rendelkezik, ebből a piaci alapú bérlakások száma 678 db, melynek jelentős részét (29,6%) a komfort nélküli lakások teszik ki. Ezen kívül magas még az egyszobás lakások száma (58,1%). Az adatokból látszik, hogy az összes lakás állományból 6,4%, bérlakás állományból csak 0,4%, míg a szociális lakásállományból 20,4% az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások aránya.

Nagy probléma a bérleti díj nem fizetése, ezért ki kell munkálni olyan konstrukciókat, melyek a lakásbérleti díjak hátralékát csökkentik. Elsősorban a magasabb komfortfokozatú bérlakások mobilizációját kell támogatni, az alacsony komfortfokozatú lakásokat korszerűsíteni szükséges.

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma/2015. március 01. napjától lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatásban részesülők száma (TS 6001)	Összesen adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2013	3796	0
2014	3462	0
2015.02.28.-ig	2612	0
2015.03.01.-től	1782	0
2016	1915	0
2017	1863	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az adatokból látszik, hogy az utóbbi években csökkent a lakásfenntartási támogatást igénybe vevők száma. Ennek oka az, hogy a lakásfenntartási támogatás jogosultsági jövedelemhatára évről évre nem változott, továbbra is 71.250,-Ft volt, a minden évben történő nyugdíjmeléssel viszont egyre többen estek ki a támogatottak köréből. 2015. március 01. napjától a lakásfenntartási támogatás helyett a lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatás keretében kerül sor a támogatások megállapítására. Támogatásban részesíthető az, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 2015. március 01.-től 150%-át (42.750,-Ft), 2015. október 01.-től 200%-át (57.000,-Ft), egyedül élő esetében 2015. március 01.-től 220%-át (62.700,-Ft), 2015. október 01.-től 250%-át (71.250,-Ft), és sem kérelmezőnek, sem a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona. A lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatás 2016. évben az előző évhez képest emelkedést mutat, mivel az értékhatár 2015. október 01. napjától a fentiekben leírtak szerint változott.

Adósságcsökkentési támogatás városunkban továbbra sincs.

3.4.3. Veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Év	Hajléktalanok száma	Ellátó intézmények	Éves szinten igénybevevők száma fő	Igénybevevők napi átlagszáma	Először igénybevevők száma fő
2013	368	Éjjeli Menedékhely	91	13,6	20
		Átmeneti Szállás	105	46,36	57
		Nappali Melegedő	172	57,7	31
2014	322	Éjjeli Menedékhely	64	13,86	14
		Átmeneti Szállás	102	46,1	22
		Nappali Melegedő	156	61,2	19
2015	202	Éjjeli Menedékhely	84	11	24
		Átmeneti Szállás	97	42	23
		Nappali Melegedő	172	58,8	30
2016	202	Éjjeli Menedékhely	85	9,5	25
		Átmeneti Szállás	96	44,3	53
		Nappali Melegedő	172	57,5	30
2017	202	Éjjeli Menedékhely	80	10,48	23
		Átmeneti Szállás	87	40,5	45
		Nappali Melegedő	161	59,43	27

Forrás: önkormányzati adatok

2015. január 01. napjától a Nappali Melegedőben a férőhelyek száma 50 főről 60 főre emelkedett. A táblázat elemzésekor figyelembe kell venni, hogy az adott helyzetszám hozzávetőlegesen hány főt érint.

A hajléktalanok száma a településen a munkanélkülieknél tapasztalt változást tükrözi, utóbbi időben csökkenés a jellemző. A hajléktalanok létszáma a szállón, közterületen, anya-gyermek otthonban, lakásukat elvesztők, akik ideiglenes elhelyezést kaptak stb. hajlék és fedélnélküli emberek számát takarja. Az önkormányzati adatgyűjtés természetesen a partnerekkel való együttműködésben valósult meg.

e-f) lakhatást segítő támogatások, eladósodottság

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elveszítő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak, az ilyen helyzetbe jutók számának megállapításához nyújt segítséget ez a táblázat. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott hozzájárulás volt. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a személyszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi kölcsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújtott 2015. február 28. napjáig.

A lakásfenntartási támogatás szabályai 2015. március 01.-től kikerültek a szociális törvényből. Ettől az időponttól kezdődően a támogatás ebben a formában nem állapítható meg a kérelmezők részére. Lakásfenntartási támogatás iránti kérelmet utoljára 2015. február 28.-án lehetett benyújtani.

Azoknak az ügyfeleknek a jogosultsága, akik 2015. március 01. előtt kérelmezték a lakásfenntartási támogatást, a következőképpen alakult:

- Ha az ellátásra való jogosultságot 2014. december 31.-ig megállapították, akkor az ügyfél a korábbi szabályoknak megfelelően egy év időtartamra jogosult a lakásfenntartási támogatásra.
- Ha a hatóság 2015. január 1-ét követően dönt a támogatásra való jogosultságról, akkor a lakásfenntartási támogatást csak 2015. február 28.-ig lehetett megállapítani.

Az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez.

A Képviselő-testület a lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatás hatáskörének gyakorlását 2015. március 01. napjától a Polgármesterre ruházta át. Lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatásban részesíthető az, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200%-át, egyedül élő esetében 250%-át, és sem kérelmezőnek, sem a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona.

Lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatás elsősorban TÁVHŐ díjra, tüzelőre, önkormányzati lakás bérleti díjára, másodsorban egyéb közüzemi díjakra nyújtható. A támogatást a kérelem benyújtása hónapjának 1. napjától 1 évre kell megállapítani.

A lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától. Külön lakásnak kell tekinteni a társbérletet, az albérletet, és a jogerős bírói határozattal megosztott lakás lakrészeit.

A rendelet alapján szabályozott lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatás annak a személynek, akinek – 2015. február 28. napján hatályos – Szt. 38. § (2) és (5) bekezdésében foglaltak alapján megállapított lakásfenntartási támogatásra való jogosultsága fennállt, csak annak lejáratát követően volt megállapítható.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

A szegregáció fogalmát a szakirodalom leggyakrabban a területi elhelyezkedéssel, lakhatással és az ebből következő intézményi elkülönüléssel/elkülönítéssel kapcsolatban használja. Szegregációnak nevezzük azt a jelenséget, amikor egy-egy településen belül a különböző társadalmi rétegek, etnikai csoportok stb. lakóhelye erősen elkülönül egymástól. A szegregáció együtt jár a jövedelmi viszonyok és a települési infrastruktúra lényeges egyenlőtlenségeivel.

Szegregátum a településeknek azon területeit érinti, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 35%. A KSH 2011. évi felmérése alapján megjelölt területekre vonatkozó önkormányzati adatok (segélyezési arányok, bérlakás állomány, oktatási intézmények statisztikái) alátámasztották szegregátumnak minősülő területek városi viszonylatban kimagaslóan hátrányos helyzetét. A városban az adatok a jelenlegi állapotoknak megfelelően pontosításra kerültek és a besorolási kritérium változása miatt (50%-ról 35%-ra) több szegregátum esetében észlelhető a szegregáció kiterjedése az érintett területeken.

Igen lényeges az Ebktv. 26. §-ának (3) bekezdésének figyelembe vétele a lakhatási helyzet, illetve a szegregátumok vizsgálata és a megfogalmazandó intézkedések során. A rendelkezés rögzíti, hogy „a lakáshoz jutási feltételek meghatározása nem irányulhat arra, hogy a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes csoportok valamely településen, illetve településrészen mesterségesen, nem a csoport önkéntes elhatározása alapján elkülönüljenek.” Az Ebktv. tiltja a lakáshoz jutási feltételek olyan módon való meghatározását, ami alapján egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok egy adott településen vagy településrészen belül mesterségesen elkülönülnek. Ezt elsősorban a település drágábban és olcsóbban értékesíthető telkekre, ingatlanokra történő felosztásával, kettéosztásával lehet megvalósítani.

A törvényi tilalom része, hogy a mesterséges elkülönülés a csoport tagjainak szándékán kívül valósuljon meg, azaz abban az esetben, ha egyes személyek vagy e személyek csoportja önként, kényszer nélkül kíván a település egy különálló részén élni anélkül, hogy ez a helyzet bizonyos lakáshoz jutási feltételek diszkriminatív meghatározásán alapult volna, az nem minősíthető az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének.

Fogalmak magyarázata:

Belterület: a település zárt beépített része, külterület a település zártan beépített részén kívüli szórvány lakóhelyek (majorsági épületek, tanyák, puszták, külterületi lakott helyek)

Szegregált lakóterület: ahol egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok (főleg etnikai csoportok tagjai) egy adott településrészen belül elkülönülnek.

A szegregátumok helyzete:

Népesség, iskolázottság, foglalkoztatottság, lakáskörülmények

A városban lévő 21 szegregált területen Ózd lakosságának 14,3%-a él. A három legnagyobb szegregátum lakossága meghaladja az 700 főt, ezekbe tömörül a szegregált területek lakosságának és lakásállományának több mint fele. Az Integrált Településfejlesztési Stratégiában kiemelt fontosságú ezeknek a területeknek a kezelése.

Infrastrukturális ellátottság:

A vezetékes vízhez, áramhoz való hozzáférés és a közvilágítás minden szegregátum esetében megoldott. A szennyvízcsatornázás tekintetében nagy hiányosságok tapasztalhatók, a szegregátumok háromnegyedének van olyan területe, ahol részben vagy teljesen hiányzik. A gáz bevezetés a szegregált területek egynegyedénél mutat hiányosságot. A pormentes utak hiánya 10 szegregátum egyes részeit érinti. Ózdon a hulladékszállítást egy közszolgáltató cég végzi a lakosság részére központilag meghatározott díjtételekkel. A számlát közvetlenül a lakó részére állítja ki és szedi be a díjat. A szegregátumok között vannak olyanok, ahol a hagyományos „vonalban gyűjtést” nem lehet megvalósítani, ott konténereket helyeznek ki és azt szállítják el meghatározott időközönként, az Ózdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat és az önkormányzat támogatásával.

Közszolgáltatások elérhetősége:

A város 13 felnőtt háziorvosi körzete, 9 gyermek háziorvosi körzete 6 feladat-ellátási helyen, valamint 7 fogorvosi körzete a szegregátumok lakossága számára megfelelő ellátást nyújt, elérhetőségük tömegközlekedési eszközök által biztosított a külterületen és kieső részeken elhelyezkedő területek esetében is. A 18 területi védőnői körzet 7 feladatellátási helyen működik, valamint 1 fő ifjúsági védőnő működik a városban, a szegregátumok területéről megközelíthetőek, a körzetbeosztás esetén vannak ugyan átfedések, de csak a kis és közepes lakószámú, valamint egyes részterületek esetében. A nagyobb népességszámú szegregátumok több körzethez tartoznak.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

A szegregált területek népességének korösszetételét vizsgálva látható, hogy a város egészére jellemző átlagos értékekhez képest a 0-14 éves korosztály aránya lényegesen magasabb, míg az aktív korúaké kismértékben, az időskorúak aránya pedig jelentősen alacsonyabb. A gyermekek aránya tíz szegregátum esetén meghaladja a 30%-os mértéket. Az oktatási integrációs tevékenység, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körülményeinek javítása itt elsődleges.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező aktív korúak átlagos aránya csaknem kétszerese a városi átlagos értéknek, az két szegregátumban meghaladja a 80%-os mértéket, ami a szegregátumok viszonylatában is nagyon kedvezőtlen. Felsőfokú végzettségűek viszont nagyon kevesen élnek a szegregátumokban.

A szegregátumokban élő aktív korúak csaknem 80%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, ez az aránya három terület esetében a 85%-ot is meghaladja. A foglalkoztatottak aránya átlagosan nem éri el a 30%-ot sem, és a már említett három szegregátum esetében kiugróan alacsony.

Mutató megnevezése	Ózd összesen (%)	Szegregátumokra jellemző adatok, illetve átlagos értékek (%)
Lakónépesség száma	34 481 fő	4 929 fő
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	17,2	29,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	58,7	58,6
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	24,2	12,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	24,1	61,7
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	10,3	2,7

Lakásállomány	14 490 db	1 480 db
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	15,4	58,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	49,2	72,9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	18,2	50,2
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	46,7	25,2
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	48,8	61,4

A foglalkoztatottak csaknem háromnegyede alacsony presztízsű munkaköröket tölt be, ez természetesen az alacsony képzettségűek magas arányát tükröző érték. A gazdaságilag nem aktív népesség magas, csaknem 80%-os aránya részben a gyermekkorúak magas arányából, részben pedig a nagyon alacsony foglalkoztatotti arányból fakad. A szegregátumok lakosságának egynegyede 2011-ben kizárólag támogatásokból, segélyekből tartotta fent magát és családját, ez az arány három szegregátum esetében a 30%-os mértéket is meghaladta.

A város lakásállományának 10,2%-a található szegregált területen, a lakónépesség csaknem 14,3%-os arányával összevetve kitűnik, hogy a szegregátumokban egy háztartásra jutó személyek száma lényegesen magasabb, mint a város egészére jellemző átlagos érték. A szegregátumok között is kiemelkedően magas a Bánszállás telep, Őrs vezér út és a Kovács-Hagyó Gyula út szegregátumok egy lakásra jutó népessége. Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya több mint háromszoros a szegregátumok területén, két szegregátumban eléri a 100%-os mértéket. A szegregált területeken átlagosan minden harmadik lakás egyszobás, somsályi szegregátumokban ez az arány eléri a 80% körüli mértéket.

Mutató megnevezése	Szegregátumokra jellemző átlagos értékek (%)
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	70,4
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül	70,1
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	46,2
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	24,2
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt	56,6
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	27,0
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	70,4

Az Önkormányzat tulajdonában lévő bérlakások 52,9%-a, a szociális bérlakás állománynak pedig 91,3%-a található a szegregátumok területén. A lakhatatlan, illetve bontott bérlakások 2 kivétellel mindegyike a szegregátumokban található.

A szegregátumok lakásállományához viszonyított bérlakás állománya nagyon magas értéket mutat, átlagosan 30% feletti, három szegregátumban meghaladja, a lakások több mint fele önkormányzati tulajdonban van. Ez nagyon magas aránynak számít a városi átlagos értékekhez képest.

A szociális bérlakások mindegyike komfort nélküli, arányuk kiugróan magas a szegregátumok többségében: csaknem a szegregátumok felében eléri, illetve megközelíti a 100%-os arányt a bérlakások számához viszonyítva.

Szociális helyzet:

A városban élő segélyben részesülők közel 45%-a lakik a szegregátumokban (a lakónépesség és a lakásállomány szerinti arány mindössze 20%, ill. 10% körüli). A telepek lakónépességének majdnem 60%-a részesül valamilyen támogatásban (ez az érték a város egészére jellemzően 26% körüli).

Az Ózdon lakásfenntartási támogatásban részesülők 35%-a, a gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek több mint fele, a rendszeres szociális segélyezettek 43%-a lakik a szegregátumok területén. Az átlagosan egy háztartásra jutó segélyben részesülők száma minden szegregátum esetén jelentősen

megaladja mind a városi, mind pedig az adott városrészre jellemző értéket. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek több mint fele él szegregált körülmények között.

Korábban a Kézenfogva Szociális Szolgáltató Központ beilleszkedési programjaiban a szegregátumok lakosságának csaknem 40%-a részt vett, ez az arány tükrözi a rendszeres szociális segélyben részesülők magas arányát a szegregált területeken (beilleszkedési program részletesebb ismertetése a közszolgáltatásokról szóló fejezetben található).

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A kis lakosságszámú szegregátum jellegű városrészek (pl. Center) ugyanolyan kiemelt figyelmet érdemelnek, mint maguk a szegregátumok. Ezen területek esetében nagy hangsúlyt kell kapnia a prevenciónak, az antiszegregációs program elemei ezekre a területekre is vonatkoznak, a szegregáció folyamatának megállítása, továbbterjedésének megakadályozásának érdekében.

Cél, hogy csökkenjen a szegregáltnak minősülő lakókörnyezet szegregáltsági foka, azaz az alacsony státuszú lakosok magas koncentrációja lehetőség szerint közelítsen a városi átlaghoz. Ugyanakkor a beavatkozások következményeként a város más területein, illetve más településeken (pl. város környéki falvak) ne növekedjen az alacsony státuszú népesség koncentrációja, és ne alakuljon ki új szegregátum az ózdi szegregált területszámok felszámolása, megszüntetése révén.

Ózd városában a szegregált, illetve szegregáció által veszélyeztetett területek aránya nagyon magas, ezért az önkormányzat szegregáció mérséklését eredményező tevékenysége elsődlegesen a szegregátumok helyzetének és az ott élők életszínvonalának javítását, a lakókörnyezet rehabilitációját, a foglalkoztatási arányok növelését, valamint az oktatás és a közszolgáltatások terén tapasztalható esélyegyenlőségi problémák megszüntetését célozza meg. A szegregált állapotot rehabilitálás és fejlesztés útján kívánja hosszú távon megszüntetni, a lakásállomány felszámolása és a lakók tömeges átköltöztetése semmiképp nem cél, természetesen a kisebb létszámú, egyéni mobilizáció elősegítésére minden eszközt fel kell használni.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

E fejezet jogszabályi környezetét az alábbiakban foglaljuk össze. Elsőként kiemeljük az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvényt, mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó házi orvosi, házi gyermekorvosi és 2019. január 01. napjától a fogorvosi ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról, és
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

Az önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik:

- a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás. Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, a támogatott lakhatás, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzügyi és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az élelmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

Az Ebktv. III. fejezete taglalja az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítési területeit. A törvény kiemelten foglalkozik a szociális biztonsággal összefüggésben a diszkrimináció tilalmával. Az egyenlő bánásmód szociális védelemre vonatkozó szabályozásának alapjait elsősorban az Európai Unió idevonatkozó irányelvei képezik. A rendelkezés célja, hogy a kötelező szociális biztonsági rendszerek által fedezett kockázatok - pl.: betegség, anyaság, rokkantság, halál, munkanélküliség stb. - valamint a szociális biztonsági rendszereket kiegészítő szociális segélyezés keretében nyújtott ellátások igénylése és folyósítása során érvényre jusson az egyenlő bánásmód elve.

Szociális és gyermekjóléti ellátás

A Möt. 13. § (1) bekezdés 8. pontjában az önkormányzatok számára ellátandó feladatok körében írja elő különösen a gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások biztosítását, valamint a szociális szolgáltatásokat és ellátásokat, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg.

Ózd Város Önkormányzata a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátásokat az Möt. -ben, az Szt.-ben, a Gyvt.-ben és azok végrehajtási rendeleteiben foglaltak alapján biztosítja.

Az Szt. és a Gyvt. értelmében a lakosság szociális és gyermekjóléti ellátásának biztosítása az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata. A lakosság szociális és gyermekjóléti ellátásának garanciáit a vonatkozó törvényekben foglaltak adják, amelyek megtalálhatók az általános eljárási rendelkezésekben, a szolgáltatások tartalmának meghatározásában, a nevesített és felsorolt szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokban, valamint a személyes gondoskodás megszervezésére kötelees szervezetek, a fenntartók feladat- és jogkörének meghatározásában. A központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatások tartalmazzák az egyes szociális és gyermekjóléti szolgáltatások működtetési költségeihez történő állami hozzájárulást. Ezen túl az önkormányzatok kötött felhasználású állami támogatásként

- címzett és céltámogatást a külön törvényben foglaltak szerint,
- központosított előirányzatot,
- szociális szakmai programokhoz nyújtott támogatást kaphatnak.

Az Önkormányzat kiemelt területként kezelte a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti és egészségügyi alapellátás területét.

Az Önkormányzat Szt. 91. § (1) bekezdés b) pontja és Gyvt. 94/A. §-a alapján a társulási forma előnyeinek kihasználásával látja el. Ennek keretében Ózd város lakossága részére a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat Ózd Kistérség Többcélú Társulása által fenntartott Ózd és Térsége Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Integrált Intézmény biztosítja. A szociális és gyermekjóléti intézményi egységek a Társulás Ózd és 16 település lakossága számára biztosították a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat.

Az egészségügyi alapellátás működtetési feladatait ugyancsak a Társulás látja el, biztosítva az Önkormányzat támogatásával Ózd város lakossága számára a magas színvonalú egészségügyi alapellátást.

A Társuláson keresztül az Önkormányzat a szociális helyzete, egészségi állapota, kora alapján a város rászoruló lakossága számára (is) nyújtott szolgáltatások vonatkozásában az alábbiak érvényesülését biztosította:

- megvalósul a személyes gondoskodást nyújtó ellátási formák átfogó szervezeti integrációja;
- a szakmai alapelveknek megfelelő módon van megszervezve az egymásra épülő, átjárható, komplex szolgáltatások rendszere;
- a társulási forma megtartásával az Integrált Intézmény a működéséhez továbbra is jogosult kiegészítő normatív támogatásra, amely az Önkormányzat számára megtakarítást eredményez a szolgáltatások biztosítása területén;
- az intézményi egységek – szakfeladatok – közötti forrásátcsoportosítások lehetőségének kihasználásával biztosítani lehet - szigorúan takarékos, racionális működtetés mellett - a központi és önkormányzati források célszerű felhasználását.

Az Integrált Intézmény az elmúlt négy évben is magas színvonalú ellátást nyújtott a szociális, illetve egészségi állapota miatt rászorult idős, fogyatékos, szenvedélybeteg és hajléktalan személyek, családok számára. A személyes gondoskodás keretében az elmúlt négy évben évente több mint 3900 rászoruló személy kapott ellátást.

Szociális ellátás

Ózd város lakossága számára az elmúlt években folyamatosan biztosítva voltak a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátási formák.

Az Szt. 57. §-a szerint a személyes gondoskodás keretébe tartozó szolgáltatások és ellátási formák rendszerét az alábbiak alkotják:

Szociális alapszolgáltatások:

- Falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás
- Étkeztetés
- Házi segítségnyújtás
- Családsegítés
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- Közösségi ellátások
- Támogató szolgáltatás
- Utcai szociális munka
- Nappali ellátás

Szakosított ellátási formák:

- Ápolást, gondozást nyújtó intézmény
- Rehabilitációs intézmény
- Lakóotthon
- Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény
- Támogatott lakhatás
- Egyéb speciális szociális intézmény

Természetesen az esélyegyenlőségnek, mint alkotmányos jognak az érvényesülése és a személyre szabott ellátás biztosítása érdekében a felsorolt szolgáltatásokat és ellátásokat valamennyi speciális ellátást igénylő ellátotti kör részére biztosítani kell, figyelemmel az időskorúakra, a pszichiátriai betegekre, a szenvedélybetegekre, a fogyatékkal élőkre és a hajléktalan személyekre.

A Szt. 86. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat köteles biztosítani

- a családsegítést, ha polgármesteri hivatalt működtet vagy a közös önkormányzati hivatal székhelye a településen van,
- étkeztetést,
- házi segítségnyújtást,
- állandó lakosainak számától függően a (2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat,
- az a)-d) pontban nem említett szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A fenti § (2) bekezdése szerint az a települési önkormányzat, amelyiknek területén

- a) (hatályon kívül helyezve)
- b) háromezer főnél több állandó lakos él, az a) pont szerinti alapszolgáltatást és idősek nappali ellátását,
- c) tízezer főnél több állandó lakos él, az a)-b) pont szerinti alapszolgáltatásokat és a b) pontban nem említett nappali ellátást,
- d) harmincezer főnél több állandó lakos él, az a)-c) pont szerinti szociális szolgáltatásokat, időskorúak gondozóházát, éjjeli menedékhelyet, hajléktalan személyek átmeneti szállását köteles biztosítani.

Miután Ózd város közigazgatási területén – a népességi nyilvántartás szerint – folyamatosan több, mint harmincezer lakos él, Ózd Város Önkormányzatának ellátási kötelezettsége van a felsorolt valamennyi szociális ellátási forma vonatkozásában. Jelenleg a négy típusú – időskorú, fogyatékkal élő, pszichiátriai, szenvedélybeteg – ellátotti kör átmeneti elhelyezést nyújtó bentlakásos intézménye [gondozóház], valamint a fogyatékos emberek és a pszichiátriai betegek nappali ellátását nyújtó intézmények nincsenek megszervezve. Ebből adódóan jelenleg ezen ellátások iránti szükséglettel rendelkező lakosok jogai sérülnek, ezért cél, hogy az Önkormányzat mielőbb tegyen eleget a törvényekben előírt ellátási kötelezettségének a felsorolt ellátások biztosításával.

Az Önkormányzat az általa megszervezett személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokat, ellátásokat – az Szt. 90. § (4) bekezdése alapján – társulási formában biztosítja. A Társulás az Ózd és Térsége Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Integrált Intézmény intézményi egységeinek működtetésén, szakmai munkáján keresztül nyújtja a szolgáltatásokat - egyebek mellett - Ózd város lakossága számára.

Gyermekjóléti alapellátás

A Gyvt. 94. §-ában foglaltak szerint a települési önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területén lakó gyermekek ellátásának megszervezése. A települési önkormányzat a Gyvt.-ben foglaltak szerint biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében

- Biztos Kezdet Gyerekház,
- a gyermekjóléti szolgáltatást,
- a gyermekek napközbeni ellátását,
- szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást.

A települési önkormányzat a lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti szolgálatot működtetni.

Az a települési önkormányzat, amelynek területén

- a) tízezer főnél több állandó lakos él, bölcsődét,
- b) húszezer főnél több állandó lakos él, az a) pontban meghatározottak mellett gyermekek átmeneti otthonát,
- c) harmincezer főnél több állandó lakos él, az a) és b) pontokban meghatározottak mellett családok átmeneti otthonát.

A gyermekjóléti alapellátás keretében az alábbi ellátási formák voltak biztosítva, amelyek Ózd város és 16 település lakosságát látták el:

- Biztos Kezdet Gyerekház
- gyermekjóléti szolgáltatás: Család- és Gyermekjóléti Központ, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat
- gyermekek napközbeni ellátása: Katona József úti Bölcsőde, Újváros téri Bölcsőde

Család- és Gyermekjóléti Központ

A gyermekjóléti szolgáltatás mindenekelőtt a gyermekek jogainak érvényesülését, védelmét tartotta szem előtt. Szolgáltatásai hozzájárultak a gondozott gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelkedésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzéséhez. A Család- és Gyermekjóléti Központ működtette a veszélyeztetettséget észlelő-, és jelzőrendszert 2017. évben is.

A gyermekjóléti szolgáltatások legfontosabb feladatai voltak:

- a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetésének elősegítése;
- a gyermek családban történő nevelésének elősegítése;
- javaslatétel gyermekvédelmi gondoskodás alkalmazására;
- a védelembevételhez kapcsolódó feladatok ellátása;
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének elősegítése, utógondozása;
- örökbefogadással kapcsolatos feladatok;
- tankötelezettséggel összefüggő feladatok;
- prevenciók tevékenységei.

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény módosította többek között a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényt. 2015 novemberében a fenti törvények módosításaival összehangolva módosították a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletet.

A törvénymódosítások értelmében 2016. január 1-től gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató, a család- és gyermekjóléti szolgálat keretében működtethető. Járászhely településeken – mint amilyen Ózd is – család- és gyermekjóléti központot kell működtetni. A család- és gyermekjóléti központ ellátja a család- és gyermekjóléti szolgálat feladatait, illetve a Gyvt. 39. § (3a) bekezdése és 40/A §-a szerinti feladatokat. Ennek megfelelően 2016. január 1-től Ózdon az Ózd és Térsége Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Integrált Intézmény szakmai egységként működik a Család- és Gyermekjóléti Központ, amely ellátja a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatait. Az Ózdi Járás területén további két, önállóan működő szolgálat látja el a család- és gyermekjóléti szolgáltatást. (Arlói Szociális Alapszolgáltatási Központ, Borsodnádasi Szociális Alapszolgáltatási Központ)

Család- és Gyermekjóléti Szolgálathoz tartozó tevékenységek:

- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájárulás megszervezése,
- a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, támogatásokhoz való hozzájárulás elősegítése,
- a szakemberek folyamatosan nyomon követik a jogszabályok változásait annak érdekében, hogy a hozzájuk fordulók minden esetben megfelelő segítséget kapjanak,
- a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás, vagy az ezekhez való hozzájárulás megszervezése,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósság terhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékosokkal élő, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászoruló személyek és családjaik részére tanácsadás nyújtása,
- családon belüli konfliktusok feltárásával, kapcsolatok helyreállításával kapcsolatos tanácsadás,
- a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint egyéb szolgáltatásokhoz való hozzájárulás segítése,
- szabadidős programok szervezése,
- a pályázati lehetőségek maximális kihasználásával igyekszik megszervezni a gyermekek védelmét szolgáló szabadidős programokat, melyekkel csökkenteni lehet a veszélyeztetettség kialakulásának kockázatát,
- hivatalos ügyek intézésének segítése,
- a szociális munka módszereinek és eszközeinek felvonultatásával képessé kell tenni a klienst, hogy segítő támogatás mellett, ügyeit intézni legyen képes, biztosítva ehhez az aktuális helyzetéhez illeszkedő szociális segítő tevékenységet,
- szociális segítő munka biztosítása.

Család- és Gyermekjóléti Központban tartozó tevékenységek:

A gyermekek családban való nevelkedésének elősegítése, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, emellett biztosítja a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenység keretében a központ esetmenedzsere:

- kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
- javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
- együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítő tevékenységet végez - az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,
- utógondozást végez - az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,
- védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítő tevékenységet végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet készít.

A veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer működtetése:

2013-2017. évben is megszervezte és lebonyolította az intézmény éves jelzőrendszeri tanácskozást a jogszabály által meghatározott jelzőrendszeri tagok részvételével.

A Család és Gyermejjóléti Központ általános szolgáltatási feladatain túl biztosítja:

Kapcsolattartási ügyelet célja a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozási, együttlétre alkalmas semleges hely biztosítása mellett konfliktuskezelő, segítő szolgáltatás nyújtása, vagy az érintettek kérésére, illetőleg a gyámhivatal kezdeményezésére gyermekvédelmi közvetítői eljárás (mediáció) biztosítása, melynek célja a felek közötti konfliktusok feloldásának segítése, közöttük a megállapodás létrehozása, és annak mindkét fél részéről történő betartása.

Készenléti szolgálat célja a gyermekjóléti központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás, vagy tájékoztatás nyújtása. A készenléti szolgálatot egy állandóan hívható, közismert telefonszám biztosításával kell megszervezni úgy, hogy a készenlétkben lévő munkatárs szakszerű segítséget tudjon nyújtani, vagy ilyen segítséget tudjon mozgósítani.

A **kórházi szociális munka** célja a szülészeti-nőgyógyászati osztályon a kórházi védőnővel együttműködve a szociális válsághelyzetben lévő anya és gyermekének segítése; a gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén a Gyvt. 17.§-ának bekezdése szerint szükséges intézkedések megtétele.

Az **utcai és lakótelepi szociális munka** célja a magatartásával testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető, a szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermek speciális segítése.

Bölcsődei ellátás

Az elmúlt két évben ismételten jelentkezett a bölcsődei ellátás iránti túljelentkezés, de az ellátásra történő várakozási idő még viszonylag rövid idejű. A GYED Extra bevezetésével növekedett azon 2 év alatti gyermekek száma, akik igénylik a bölcsődei ellátást. A Katona József úti és az Újváros téri Bölcsődébe (a továbbiakban: Bölcsődék) felvételt nyert minden olyan kisgyermek (még ha nem a kért időponttól is), akinek szülei, nevelői, gondozói, valamilyen ok miatt nem tudták biztosítani a gyermek napközbeni ellátását. A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálta a gyermek fejlődését. A Bölcsődék a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint erősítve vettek részt a gyermekek gondozásában, nevelésében.

A bölcsődékben stabil szakember gárda biztosítja a szolgáltatást azzal, hogy ezen a területen a fiatal pályakezdőkből van túljelentkezés. Őket közfoglalkoztatásba történő bevonásukkal igyekeznek az Integrált Intézmény megtartani a későbbi foglalkoztatás érdekében.

Az Önkormányzat az általa megszervezett személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti szolgáltatásokat, ellátásokat – az Gyvt. 94/A. §-a alapján – társulási formában biztosítja. A Társulás az Ózd és Térsége Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Integrált Intézmény intézményi egységeinek működtetésén, szakmai munkáján keresztül nyújtja a szolgáltatásokat – egyebek mellett – Ózd város lakossága számára.

A Szociális és Gyermekvédelmi törvényben foglaltak szerint az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a szociális és gyermekvédelmi pénzbeli és természetben nyújtott ellátásokra irányuló eljárás során is.

Közétkeztetés

a) Szociális étkeztetés:

Az Ózd és Térsége Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Integrált Intézmény Étkeztetés intézményi egysége szociális alapszolgáltatást nyújt, amelyet Ózd Kistérség Többcélú Társulása működtet. Munkáját az Szt. és annak végrehajtási rendeletei alapján végzi.

Az Ózd és Térsége Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Integrált Intézmény intézményi egysége a **társult települések** közigazgatási területén azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkeztetéséről gondoskodik, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

Az intézmény székhelye: 3600 Ózd, Október 23. tér 1.

Az intézmény telephelye: 3600 Ózd, Bolyky Tamás út 15.

Az étkeztetés célja:

Az ellátottak részére biztosítani:

- koruknak, egészségi állapotuknak megfelelő minőségű és mennyiségű ételféleségeket,
- az élelmezési higiénia előírásainak betartását,
- az étel elfogyasztásához a kulturált környezet megteremtését.

A táplálkozás élettani hatása jelentős, hiszen a kornak, egészségi állapotnak, fizikai aktivitásnak megfelelően megtervezett, összeállított, jóízűen elfogyasztott étel javítja az ellátott fizikális állapotát, megakadályozza egyes betegségek kialakulását, betegség esetén segíti a felépülést.

Az étkeztetés a lakosság szükségleteinek megfelelően az alábbi formákban biztosított:

- az étel kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztásával,
- elvitelének lehetővé tételével,
- lakásra szállításával.

Az étel lakásra szállítását az Ózd és Térsége Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Integrált Intézmény 3 db gépjárművel, továbbá szolgáltatási szerződés útján oldja meg.

Az étkeztetés biztosítása munkanapokon történik: hétfőtől – péntekig 11.00 – 13.00 közti időpontban.

Az étel biztosítása szolgáltatási szerződés alapján történik:

- Az Ózdi Városüzemeltető Intézmény (3600 Ózd, Zrínyi út 5/B.),
  - Újváros Téri Általános Iskola főzőkonyhája (3600 Ózd, Újváros tér 1.),
  - Ózdi Árpád Vezér Általános Iskola főzőkonyhája (3600 Ózd, Árpád vezér út 13.),
  - Bolyky Tamás Általános Iskola főzőkonyhája (3600 Ózd, Bolyky Tamás út 44.)
- II. János Pál Katolikus Általános Iskola főzőkonyhája (3600 Ózd, Bem út 8.),

Az Ózdi Városüzemeltető Intézmény az Újváros Téri Általános Iskola főzőkonyháján, az Ózdi Árpád Vezér Általános Iskola főzőkonyháján és a Bolyky Tamás Általános Iskola főzőkonyháján keresztül 2016. évben 64.312 adag, 2017. évben 59.948 adag ebédet biztosított.

A II. János Pál Katolikus Általános Iskola főzőkonyhája 2016. évben 28.206 adag, 2017. évben 13.279 adag ebédet biztosított.

Az Ózdiinvest Kft. volt főzőkonyhája 2016. évben 16.992 adag, 2017. évben 32.354 adag ebédet biztosított. 2016. évben 109.510 adag, 2017. évben 105.581 adag ebédet biztosított a szociálisan rászorult személyeknek.

Az ellátottak életkor szerinti beosztása:

Ózd és Térsége Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Integrált Intézmény – Étkeztetés 2016-2017. év

Ellátottak éves átlaga lakásra szállítással: 192 fő

Ellátottak éves átlaga elvitellel: 243 fő

2016. december 31-én ellátottak kor szerinti megoszlása:

Kor	Elvitellel	Lakásra szállítással
18 – 39 év	3 fő	-
40 – 59 év	30 fő	5 fő
60 – 64 év	72 fő	14 fő
65 – 69 év	123 fő	27 fő
70 – 74 év	29 fő	59 fő
75 – 79 év	17 fő	70 fő
80 – 89 év	6 fő	40 fő

Ellátottak éves átlaga lakásra szállítással: 200 fő

Ellátottak éves átlaga elvitellel: 221 fő

2017. december 31-én ellátottak kor szerinti megoszlása:

Kor	Elvitellel	Lakásra szállítással
18 – 39 év	2 fő	-
40 – 59 év	1 fő	3 fő
60 – 64 év	42 fő	26 fő
65 – 69 év	60 fő	42 fő
70 – 74 év	99 fő	72 fő
75 – 79 év	89 fő	85 fő
80 – 89 év	10 fő	34 fő
90 – X év	1 fő	2 fő

Az étkeztetés iránti igény - az előző évekhez viszonyítva - folyamatosan csökken. Azon ellátottak közül, akik igénybe veszik már a szociális étkeztetést, egyre több azok száma, akik a térítési díjat nehezen tudják egy összegben megfizetni, - élethelyzetük negatív irányba történt változása miatt - több részletben, csak napokra előre fizetik be térítési díjukat.

b) Gyermekétkeztetés

2017. évben is Ózd Város Önkormányzata látta el a közigazgatási területén lévő valamennyi – önkormányzati vagy állami fenntartású – köznevelési intézményben a gyermek, tanuló étkeztetési feladatokat. Ezen feladatok ellátására 4 iskolai főzőkonyha, 6 iskolai melegítőkonyha, 6 óvodai főzőkonyha, 8 óvodai melegítőkonyha, valamint a központi óvodai főzőkonyha (KOK) állt rendelkezésre.

Intézménytípus	Kedvezmény	2017. évi összes adagszám *	Napi átlagos adagszám **
Óvoda	RGYVK-ban részesülő	105077	478
	3 vagy több gyermekes	15786	72
	Tartósan beteg, fogyatékos	2540	12
	Családban tartósan beteg vagy fogyatékos	729	3
	Nevelésbe vett gyermekek	4428	20
	Jövedelem igazolás alapján ingyenes	57581	262
Általános Iskola	RGYVK-ban részesülő	258872	1399
	Nevelésbe vett ingyenes	8721	47
	3 vagy több gyermekes	35379	191
	Tartósan beteg, fogyatékos	8465	35
Szakközépiskola	RGYVK-ban részesülő	0	0
	3 vagy több gyermekes	0	0
	Tartósan beteg, fogyatékos	0	0
Szakiskola	RGYVK-ban részesülő	164	1
	3 vagy több gyermekes	0	0
	Tartósan beteg, fogyatékos	0	0
Gimnázium	RGYVK-ban részesülő	1125	6
	3 vagy több gyermekes	511	3
	Tartósan beteg, fogyatékos	178	1
Kollégium	RGYVK-ban részesülő	8429	42
	3 vagy több gyermekes	0	0
	Tartósan beteg, fogyatékos	657	3

* Az étkezési nyilvántartás alapján naponta összesített éves létszám 2017.01.01. és 2017.12.31. között.

** Óvoda esetében 220 nappal, iskola esetében 185 nappal és kollégium esetén 200 nappal számolva.

a) Szünidei gyermekétkeztetés

A szociális nyári gyermekétkeztetés rendszere 2016-tól megváltozott és már nem csak a nyári, hanem mind a négy iskolai szünetben igényelhetik a rászoruló gyermekek szülei az ingyenes gyermekétkeztetést. Ózd Város Önkormányzata 2017-ben a rászorulókat részére, az iskolai szünetek munkanapjain szünidei gyermekétkeztetés biztosított. Az étkeztetés a tavaszi (2 nap), nyári (43 nap), őszi (4 nap), téli (7 nap) szünetek ideje alatt volt biztosítva, amit átlagosan napi 312 fő gyermek vett igénybe, összesen 4.761.267 Ft értékben.

Egészségügy

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény III. fejezete taglalja az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítési területei között az egészségügyi ellátást. Kiemelten foglalkozik az egészségügyi ellátással összefüggésben a diszkrimináció tilalmával. Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell többek között a betegségmegelőző programokban, a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás stb. során. Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban való részvétel jogát.

Helyzetelemzés

Az Möt. 13. § (1) bekezdés 4. pontjában az önkormányzatok számára ellátandó feladatként írja elő különösen az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatásokról való gondoskodást.

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5. § (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi, házi gyermekorvosi és 2019. január 01. napjától a fogorvosi ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról, és
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152. § (2) bekezdése alapján Ózd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete megállapította és kialakította az egészségügyi alapellátások körzeteit. E hivatkozás 2015. augusztus 01. napjától hatálytalan, helyébe az egészségügyi alapellátásról szóló törvény 2015. évi CXXIII. törvény 6. § (1) bekezdése lépett. Egyúttal biztosítja a járóbeteg-szakellátás, illetőleg fekvőbeteg-szakellátás egészségügyi szolgáltatásaihoz történő hozzáférést.

Ózd Város Önkormányzata az egészségügyi alapellátást a vonatkozó hatályos jogszabályok alapján, és az azokban foglaltaknak megfelelően biztosítja.

A háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogászati alapellátást teljeskörűen Ózd Város Önkormányzatával kötött feladat-ellátási szerződés alapján - területi ellátási kötelezettség vállalása mellett - vállalkozó orvosok biztosítják. Jelenleg valamennyi háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogászati körzet betöltött. Az ágazati jogszabályban előírt tárgyi minimumfeltételeket minden praxisban teljesítik a vállalkozó orvosok. A tulajdonosi feladatoknak az Önkormányzat valamennyi rendelő tekintetében eleget tesz, és biztosítja a megfelelő működési feltételeket, továbbá folyamatosan pályázik a rendelők korszerűsítésére és fejlesztésére.

Az egészségügyi alapellátást az alábbi telephelyeken biztosítja az Önkormányzat:

Felnőtt háziorvosi rendelők:

- Puskás Tivadar út 2.
- Damjanich út 16.
- Rozsnyói út 15.
- Mekcsey István út 199.
- Alkotmány út 3. (2 orvosi rendelő)
- Nemzetőr út 19-21. (2 orvosi rendelő)
- Lehel vezér út 16. (2 orvosi rendelő)
- Újváros tér 6. (2 orvosi rendelő)
- Csépány út 129.

Gyermek háziorvosi rendelők:

- Mekcsey út 199.
- Alkotmány út 3. (2 orvosi rendelő)
- Nemzetőr út 19-21.
- Nemzetőr út 1.
- Lehel vezér út 16.
- Újváros tér 6. (2 orvosi rendelő)
- Csépány út 129.

Fogászati alapellátás: Október 23. tér 1.

Központi ügyelet és Diszpécsterszolgálat, fogászati ügyelet (2019-től): Október 23. tér 1.

Nincsenek privatizált orvosi rendelők a városban.

A városban az összes önkormányzat működtetésében álló egészségügyi intézmény akadálymentesítése megtörtént.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

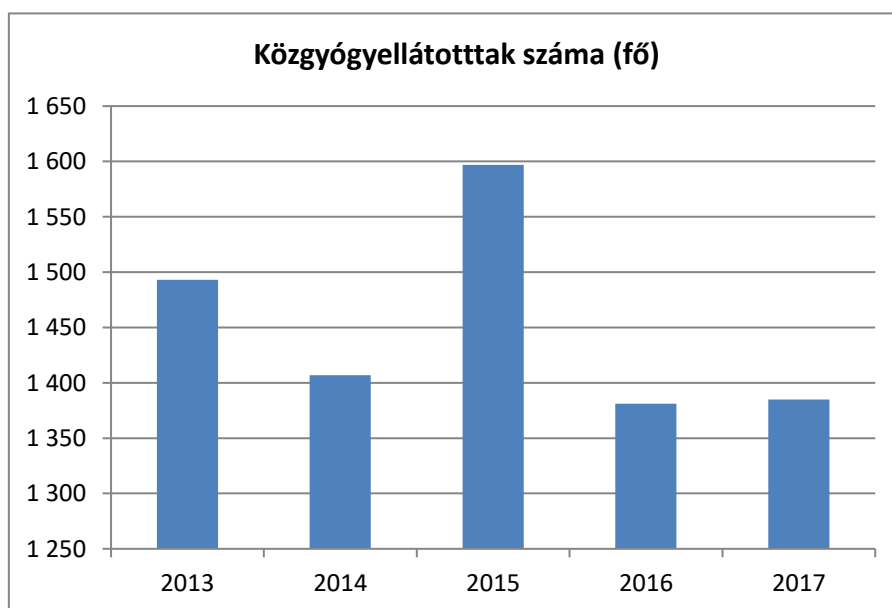
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2013	0	13	9
2014	0	13	9
2015	0	13	9
2016	0	13	9
2017	0	13	9

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2013	1 493
2014	1 407
2015	1 597
2016	1 381
2017	1 385

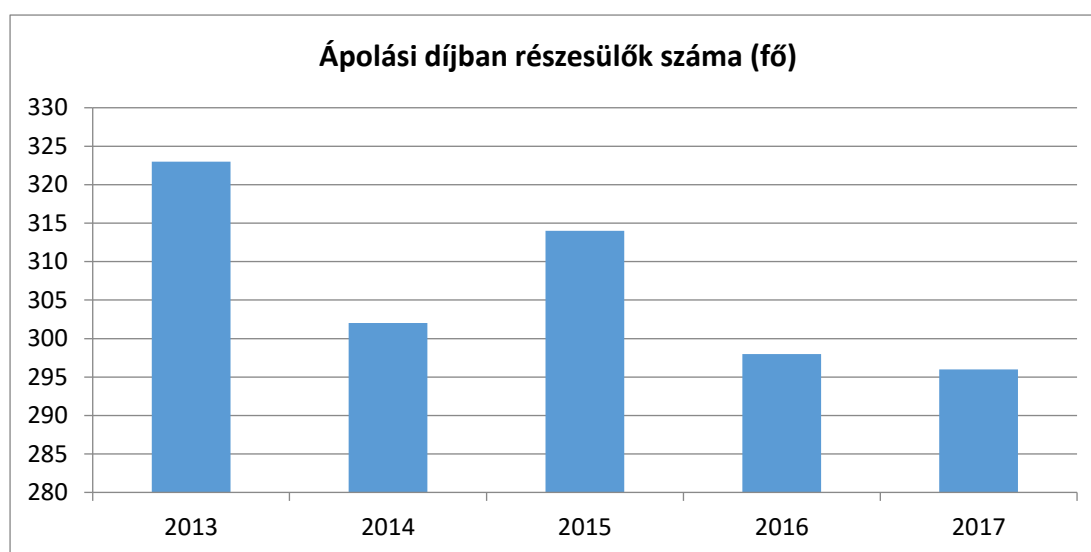
Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2013	323.00	0	323
2014	302.00	0	302
2015	314.00	0	314
2016	298.00	0	298
2017	296.00	0	296

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Járási Hivatal adatai

A fenti adatokból látszik, hogy a háziorvosi szolgálat száma az elmúlt 5 évben nem változott, a helyek betöltöttek. A közgyógyellátás területén a 2015-ös évben magasabb a korábbi, illetve a későbbi évekhez képest az igazolvánnyal rendelkezők száma. Az ápolási díjban részesítettek száma az utóbbi években kissé csökken, de lényegében nem változott.

A méltányossági közgyógyellátás szabályai 2015. március 01.-től kikerültek a szociális törvényből, ettől az időponttól kezdődően biztosítása nem kötelező.

Méltányossági közgyógyellátás iránti kérelmet utoljára 2015. február 28.-án lehetett benyújtani.

A kérelem elbírálásakor a korábban hatályos szabályokat kellett alkalmazni, tehát az ellátásra való jogosultság egy éves időtartamban áll fenn az alábbi esetekben:

- ha az ellátásra való jogosultságot 2015. március 1-jét megelőzően megállapították, vagy
- ha az ellátásra való jogosultság megállapítása iránti eljárás 2015. február 28.-án folyamatban van.

Az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a gyógyszerkiadások viseléséhez.

A 2015. március 01. napjától hatályba lévő változás következtében az új rendszer bevezetésével 2015. február 28. napjával megszűnt a méltányossági közgyógyellátás. E helyett az orvos által igazolt havi rendszeresen szedett gyógyszerek költségéhez gyógyszer-támogatás került bevezetésre, azon személyek részére, akik alanyi és normatív jogcímen nem rendelkeznek közgyógyellátási igazolvánnyal. Azon személyek részére, akik korábban méltányossági közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkeztek, csekély összeg áll majd rendelkezésre

a gyógyszer kiváltásához. Bekerülhetnek azonban a támogatási rendszerbe olyan személyek, akik rendszeres gyógyszeres kezelésre szorulnak, de méltányossági közgyógyellátásra nem voltak jogosultak a korábban hatályos helyi rendeletben meghatározott 5 700,-Ft havi gyógyszerköltség miatt.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

Ózd Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít a város és vonzáskörzetében működő társadalmi (civil) szervezetekre és egyházakra. Az elmúlt évekhez hasonlóan 2018-ben saját költségvetésében 9 millió Ft összeget különített el, mely összeg pályázattal a civil társadalom megerősödését, fejlődését, a szervezetek társadalmi szerepvállalását hivatott elősegíteni (civil szervezetek 5 millió Ft, egyházak 4 millió Ft). Célja továbbá az Önkormányzat és a civil társadalom közötti partneri viszony és munkamegosztás előmozdítása az önkormányzati feladatok hatékonyabb ellátása érdekében.

Az ózdi civil társadalom egy része jogi személyiséggel rendelkező egyesületi, alapítványi formában, míg kisebbik hányada társadalmi szerveződés (klub, kör, szakkör) formában – esetleg valamely nagyobb intézményhez kötötten (pl. Ózdi Művelődési Intézmények) működik.

Minden évben közel 70 szervezet nyújt be pályázatot és valósít meg valamilyen programot, rendezvényt, illetve használja fel a támogatást saját működéséhez. A szervezetek között megtalálhatók érdekvédelmi, ifjúsági, nyugdíjas, kulturális, területi, hobbi és egyéb csoportok is, akik rendszeres résztvevői a városi kulturális rendezvényeknek, sportprogramoknak, szabadidős tevékenységekkel bekapcsolódnak az iskolai, óvodai életbe stb.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Ózd városában roma és német nemzetiségi önkormányzat működik. Ózd Város Önkormányzata és az Ózdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat közötti együttműködést, partnerségi kapcsolatot a Képviselő-testület 215/2014. (XII.19.) határozata, az Ózdi Német Nemzetiségi Önkormányzat együttműködését, partnerségi kapcsolatát a Képviselő-testület 128/2015. (V.28) határozata hagyta jóvá.

Az együttműködés kiterjed a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok együttes ellátására is.

A partnerség fontos eleme az esélyegyenlőség biztosítása a mélyszegénységben élők és a roma nemzetiségű ózdi családok számára.

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatait a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 115-116. §-ai rögzítik.

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviseletével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különös tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.

A helyi nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatot láthat el különösen a nemzetiségi oktatási és kulturális önigazgatással összefüggő ügyekben, a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében.

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 79-86. §-ai rögzíti.

A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére - annak székhelyén - biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Roma lakosság nagy száma	Szegregáció mérséklése
Alacsony iskolázottság	Felnőttképzések megszervezése, felzárkóztató programok
Munkahelyek hiánya	Munkahelyteremtés, közfoglalkoztatás bővítése
Alacsony foglalkoztatottság	Képzések, átképzések szervezése, támogatások
Ellátatlan lakosság nagy száma,	Szociális támogatások bővítése, az egészségügyi szolgáltatásokhoz való kedvezményes hozzáférés javítása
A roma kultúra eltér a többségi kultúrától	Közös kulturális programok szervezése, cigány kulturális központ létrehozása
Rossz lakhatási körülmények	Szociális bérlakások igénybevételi lehetőségeinek bővítése
Átlagon aluli egészségi állapot	Prevenció, szűrővizsgálatok kiterjesztése
Eladósodottság	Munkalehetőségek, közfoglalkoztatás bővítése, uzsorakamat visszaszorítása

A fent beazonosított problémák és fejlesztési lehetőségek 2018. évben is fennállnak, aktuálisak.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Fogalmak, definíciók

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A védelemben vétele a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelemben vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelemben veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet: A köznevelési törvény 2013. szeptember 1-éig hatályban tartotta a közoktatásról szóló törvény 121. §-a (1) bekezdésének 14. pontjában rögzített definíciót a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet vonatkozásában, ezt követően a megváltozott definíciót a Gyvt. tartalmazza.

2013. szeptember 01. napjától **hátrányos helyzetű** az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az előző bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre - külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra - megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos- vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek számára a gyámhatóság a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg (Gyvt. 18. § (1) a). A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és a szünidei gyermekétkeztetésnek, a természetbeni támogatásnak, valamint az e

törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére. A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára. (Gyvt. 19. §)

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó pénzbeli ellátásra jogosult, ha

- a gyermek tartására köteles, és
- nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik. (Gyvt. 19. § (1) (1a) bekezdése)

Ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés

(1) Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani

a) a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulessal csökkentett összegének 130%-át vagy

ae) nevelésbe vették;

b) az 1–8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy

bb) nevelésbe vették;

c) azon *a)* és *b)* pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;

d) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

da) nevelésbe vették, vagy

db) utógondozói ellátásban részesül.

(2) Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani

a) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

b) az 1–8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (1) bekezdés *b)* pont *ba)* alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;

c) az (1) bekezdés *a)*, *b)* és *d)* pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

(3) Az (1) bekezdés *a)* pont *ac)* alpontja és (2) bekezdés *b)* pontja szerinti ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés biztosításához közös háztartásban élőként kell figyelembe venni

a) a tizennyolc éven aluli,

b) a huszonöt évesnél fiatalabb, köznevelési intézményben nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban részt vevő vagy felsőoktatási intézményben nappali képzésben tanuló, és

c) életkortól függetlenül a tartósan beteg vagy súlyos fogyatékos

gyermeket, kivéve a nevelőszülőnél ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermeket, valamint a nevelőszülőnél elhelyezett nevelésbe vett gyermeket és utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttet.

(4) Az (1) bekezdés a) pont ad) alpontjában meghatározott összeg számításánál – a kérelem benyújtásának időpontjában – közös háztartásban élő családtagként kell figyelembe venni az egy lakásban együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező

a) szülőt, a szülő házastársát vagy élettársát,

b) a (3) bekezdés szerinti gyermeket,

c) az a) és b) pontba nem tartozó, a Ptk. családjogra irányadó szabályai alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.

(5) A családbafogadó gyám a saját és a gyámsága alatt álló gyermek tekintetében is kérheti az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre való jogosultság megállapítását, ha az (1) vagy (2) bekezdésben meghatározott feltételek valamelyik gyermek tekintetében fennállnak. Az (1) bekezdés a) pont ac) alpontja és a (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben a családbafogadó gyám saját gyermekeinek és a gyámsága alatt álló gyermekeknek a számát össze kell adni. A (4) bekezdés alkalmazásában szülő alatt a családbafogadó gyámot is érteni kell.

(6) Az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés gyermekenként csak egy jogcímen vehető igénybe.

(7) Ha a tanuló – a szakképzésre vonatkozó rendelkezések szerint létrejött – tanulószereződése alapján már jogosult ingyenes vagy kedvezményes étkeztetésre, ugyanazon étkeztetés tekintetében az (1) és (2) bekezdés szerinti ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetést nem veheti igénybe.

(8) A nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek és a tanulói jogviszonyban nem álló, illetve nem nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt nem jogosult ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre.

(9) Az ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetést a tanuló után a nappali rendszerű oktatásban való részvétele befejezéséig kell biztosítani.

Szünidei gyermekétkeztetés

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkeztést

a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és

b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben

a) a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,

b) az a) pont alá nem tartozó gyermekek számára

ba) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,

bb) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

Óvodáztatási támogatás: Az óvodáztatási támogatásra való jogosultság megállapításának célja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek minél korábbi életkorban történő rendszeres óvodába járásának elősegítése. A települési önkormányzat jegyzője az óvodáztatási támogatásra való jogosultságát - kérelmére - annak a szülőnek vagy családba fogadó gyámnak állapítja meg, akinek gyermeke

a) tekintetében a halmozottan hátrányos helyzet fennállását a jegyző megállapította, és

b) legkésőbb annak az óvodai nevelési évnél a kezdetéig, amelyben az ötödik életévét betölti, megkezdte az óvodai nevelésben való tényleges részvételt és a kérelem benyújtását megelőző idő-szakban legalább két hónapon keresztül a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló kormányrendeletben foglaltak szerint rendszeresen jár óvodába. (Gyvt. 20/C. §(1))

Óvodáztatási támogatás megállapítása iránti új kérelem 2015. június 4-ét követően nem volt benyújtható. A települési önkormányzat jegyzője a 2015. június 5-ét megelőzően megállapított óvodáztatási támogatásra való jogosultságot 2015. október 31-ével megszünteti. (Gyvt. 172. § (1), (3))

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek: Elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedékjogot kérő, menekült, menedékes, oltalmazott vagy humanitárius tartózkodási engedéllyel rendelkező gyermekek helyzetére szükséges kitérni. A menedékes - rászorultsága esetén - jogosult a befogadás anyagi feltételeire, valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt (2007. évi LXXX. törvény, 32. §).

A gyermekek számára nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás, szociális ellátások: A hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgáltatást az adott fenntartó (önkormányzat, kistérségi társulás, egyház, civil szervezet, stb.) gyermekjóléti szolgálat által biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái

- a) a bölcsőde, a hetes bölcsőde,
- b) a családi napközi,
- c) a családi gyermekfelügyelet,
- d) a házi gyermekfelügyelet,
- e) az alternatív napközbeni ellátás.

A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról, vagyis teljes körű ellátásáról kell gondoskodni.

Fogyatékos gyermekek ellátáshoz történő hozzáférése: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt. A Szt. rendelkezése szerint a nappali ellátás keretében gondoskodni kell többek közt a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek napközbeni tartózkodásáról, étkeztetéséről.

Gyermekétkeztetés: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, Ózd Város Önkormányzata az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető (Gyvt. 151. §).

Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók (SNI):

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdők csoportja (Nkntv. 4. § 25. pont)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók (BTM):

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkntv. 4. § 3. pont).

Aránytalan teher:

Ha a nevelés, a nevelés-oktatás körülményei az átlagos körülményekhez képest - a gyermek, a tanuló életkorát és sajátos nevelési igényeit figyelembe véve - lényegesen nehezebbek vagy jelentős költségnövekedést okoznak a gyermeknek, tanulónak vagy a szülőnek (Nkntv. 4. § 2. pont)

Integrációs felkészítés Pedagógiai Rendszere (IPR):

A szociális hátrányok enyhítése, a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése érdekében az általános iskola és a középfokú iskola képesség kibontakoztató vagy integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A képesség kibontakoztató és az integrációs felkészítés megszervezése nem járhat együtt a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével. A programot Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása című pályázat segíti elő.

Óvodai, iskola ellátáshoz kötődő általános jellemzők, paraméterek Ózdon

Óvodák

Ózd város közigazgatási területén önkormányzati fenntartásában és működtetésében 4 összevont óvodai intézmény biztosítja az óvodáskorúak nevelését. A 4 központi és 8 tagóvodában összesen 1185 férőhely biztosítja a feladatellátást, mely területileg a teljes várost lefedi. (2018. október 01.)

Ózd Város Önkormányzata a 2018/2019-es nevelési évtől kezdődően 1 tagóvodáját átadta az egyháznak, így a volt Alkotmány Úti Tagóvoda 2018. szeptember 1-től a II. János Pál Katolikus Általános Iskola Tagóvodájaként (100 férőhely), az Egri Főegyházmegye fenntartásában és működtetésében kezdte meg a nevelési évet. A fenntartói/működtetői szerkezetet az alábbi táblázat tartalmazza:

		INTÉZMÉNY NEVE	CÍME	FENNTARTÓ/MŰKÖDTETŐ
ÓVODÁK	1	Ózdi Béke Telepi Óvodák	3600 Ózd, Újváros tér 2.	Ózd Város Önkormányzata
	2	Ózdi Béke Telepi Óvodák Árpád Vezér Úti Tagóvodája	3600 Ózd, Árpád Vezér út 33.	Ózd Város Önkormányzata

3	Ózdi Petőfi Úti-Csépanyi Összevont Óvoda	3600 Ózd, Petőfi Sándor út 26-28.	Ózd Város Önkormányzata
4	Ózdi Petőfi Úti-Csépanyi Összevont Óvoda Damjanich Úti Tagóvodája	3600 Ózd, Damjanich út 3.	Ózd Város Önkormányzata
5	Ózdi Petőfi Úti-Csépanyi Összevont Óvoda Csépanyi Tagóvodája	3661 Ózd, Csépany út 214.	Ózd Város Önkormányzata
6	Ózdi Petőfi Úti-Csépanyi Összevont Óvoda Somsályi Tagóvodája	3600 Ózd, Somsály út 15.	Ózd Város Önkormányzata
7	Ózdi Sajóvárkonyi-Táblai Összevont Óvoda	3600 Ózd, Tétény út 1.	Ózd Város Önkormányzata
8	Ózdi Sajóvárkonyi-Táblai Összevont Óvoda Virág Úti Tagóvodája	3600 Ózd, Virág út 27.	Ózd Város Önkormányzata
9	Ózdi Sajóvárkonyi-Táblai Összevont Óvoda Bánszállási Tagóvodája	3600 Ózd, Bánszállás telep 30.	Ózd Város Önkormányzata
10	Ózdi Városközponti Óvodák	3600 Ózd, Katona József út 7.	Ózd Város Önkormányzata
11	Ózdi Városközponti Óvodák Nemzetőr Úti Tagóvodája	3600 Ózd, Nemzetőr út 18.	Ózd Város Önkormányzata
12	Ózdi Városközponti Óvodák Mogyorósvölgyi Tagóvodája	3600 Ózd, Mogyorósvölgy 2/A.	Ózd Város Önkormányzata
13	II. János Pál Katolikus Általános Iskola Alkotmány Úti Tagóvodája	3600 Ózd, Alkotmány út 2.	Egri Főegyházmege

Általános iskolák

Ózd város közigazgatási területén 1 egyházi fenntartású, 8 állami fenntartású általános iskola működik. Működtetőjük az Egri Főegyházmege illetve a Kazincbarcikai Tankerületi Központ, az alábbi táblázat szerint:

	INTÉZMÉNY NEVE	CÍME	FENNTARTÓ/MŰKÖDTETŐ
ÁLTALÁNOS ISKOLÁK	1	Ózdi Apáczai Csere János Általános Iskola	Kazincbarcikai Tankerületi Központ
	2	Ózdi Árpád Vezér Általános Iskola	Kazincbarcikai Tankerületi Központ
	3	Bolyky Tamás Általános Iskola	Kazincbarcikai Tankerületi Központ
	4	Csépanyi Általános Iskola	Kazincbarcikai Tankerületi Központ
	5	Ózdi Petőfi Sándor Általános Iskola	Kazincbarcikai Tankerületi Központ
	6	Sajóvárkonyi Általános Iskola	Kazincbarcikai Tankerületi Központ
	7	Újváros Téri Általános Iskola	Kazincbarcikai Tankerületi Központ
	8	Vasvár Úti Általános Iskola	Kazincbarcikai Tankerületi Központ
	9	II. János Pál Katolikus Általános Iskola és Óvoda	Egri Főegyházmege

Ózd város közigazgatási területén az általános iskolai gyermekek oktatásához kapcsolódóan működik egy zeneiskola – 2018. szeptember 01-től önálló intézményként – és egy összetett gyógypedagógiai intézmény, valamint egy pedagógiai szakszolgálat is, melyek fenntartói és működtető szerkezetét a következő táblázat tartalmazza:

	INTÉZMÉNY NEVE	CÍME	FENNTARTÓ/MŰKÖDTETŐ
EGYÉB KÖZNEVELÉSI INTÉZMÉNYEK	1	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelést-Oktatást Végző Iskola, Kollégium és EGYMI Ózdi Tagintézmény	3600 Ózd, 48-as út 26. Mezőkövesdi Tankerületi Központ
	2	Csillagfürt Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelést-Oktatást Végző Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	3600 Ózd, 48-as út 26. Kazincbarcikai Tankerületi Központ
	3	Ózdi Erkel Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola	3600 Ózd, Gyár út 2. Kazincbarcikai Tankerületi Központ
	4	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Ózdi Tagintézménye	3600 Ózd, Alkotmány út 1. Miskolci Tankerületi Központ

A 2018/2019-es tanévtől a régi B.-A.-Z M. EGYMI átszervezésen ment keresztül. Az ellátási feladatai közül a fejlesztő nevelés-oktatás és a kollégiumi ellátás maradt a régi intézmény neve alatt a Mezőkövesdi Tankerületi Központ fenntartásában. Az óvodai, az általános iskolai, a szakiskolai és készségfejlesztő iskolai feladat az újonnan létrejövő Csillagfürt EGYMI-hez került a Kazincbarcikai Tankerületi Központ fenntartásában, melynek legfontosabb paraméterei a következők:

Tanévnyitó adatok (2018/2019-es tanév)													
Intézmény	Tanulók száma (fő)	Tanuló csoportok száma (db)	1 csoportra jutó tanulók száma	16 óráig szervezett foglalkozásokon			Összes étkezők száma (fő)	50%-os étkezési kedvezményben részesülők száma (fő)	Ingyenesen étkezők száma (fő)	Szakos ellátottság (%)	Pedagógus álláshehelyek száma	Nevelő, oktató munkát közvetlenül segítő álláshehelyek száma	ÓVI alkalmazottak száma
				részvevő tanulók száma (fő)	részben felmentett tanulók száma (fő)	felmentett tanulók száma (fő)							
Csillagfürt EGYMI	167	18	10,0	67	50	50	110	12	98	60,0%	34	13	0

A Csillagfürt EGYMI-hez csatolták az alábbiakat:

- Csillagfürt EGYMI Telephelye Putnok,
- Csillagfürt EGYMI Kazincbarcikai Tagintézménye,
- Csillagfürt EGYMI Kazincbarcikai Tagintézmény Rudabányai Telephelye,

valamint ide tartozik az Ózd, Putnok, Kazincbarcika és Edeleny járások utazó-gyógypedagógiai ellátása. Az intézmény nevelési programjának megtervezésénél, a fejlesztési területek feladatainak meghatározásánál messzemenően figyelembe veszik tanítványaik sajátos helyzetét, nevezetesen azt, hogy tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott, súlyosan halmozottan fogyatékos gyermekek, valamint egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek.

Az immár önállóan működő Ózdi Erkel Ferenc Alapfokú Művészeti Iskolába 2018-tól 305 fő iratkozott be, a foglalkoztatásukról 12 pedagógus gondoskodik. Az intézményben az alábbi szakok indultak: zongora, fuvola, furulya szintetizátor, hegedű, gitár, ütő és magánének, valamint társastánc, képzőművészet és színjátszó és 4 iskolában is tartanak kihelyezett képzéseket.

Középfokú képzés

Az ózdi középiskolák változatlan számban és szerkezetben kezdték meg a 2018/2019-as tanévet. A középiskolák fenntartói és működtető szerkezetét a következő táblázat tartalmazza:

	INTÉZMÉNY NEVE	CÍME	FENNTARTÓ/MŰKÖDTETŐ	
KÖZÉPISKOLÁK	1	Ózdi József Attila Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium	3600 Ózd, Bem út 14.	Kazincbarcikai Tankerületi Központ
	2	Ózdi SzC Bródy Imre Szakgimnáziuma	3600 Ózd, Petőfi út 20.	Innovációs és Technológiai Minisztérium (Ózdi SzC)
	3	Ózdi SzC Gábor Áron Szakképző Iskolája	3600 Ózd, Bolyki főút 2.	Innovációs és Technológiai Minisztérium (Ózdi SzC)
	4	Széchenyi István Katolikus Gimnázium és Szakgimnázium	3600 Ózd, 48-as út 6.	Egri Főegyházmegye

A középiskolák legfontosabb 2018. szeptember 1-jén fennálló nyitó adatait az alábbi táblázat tartalmazza:

Intézmény	Tanulók száma (fő)	Tanuló csoportok száma (db)	1. csoportra jutó tanulók száma	Kollégisták száma (fő)	Összes étkezők száma (fő)	Étkezési kedvezményben részesülők száma (fő)	Szakos ellátottság (%)	Pedagógus álláshehelyek száma	Nevelő, oktató munkát közvetlenül segítő álláshehelyek száma	Egyéb alkalmazottak száma
Széchenyi István Katolikus Gimnázium és Szakgimnázium	397	17	23,4	0	80	31	100,0%	36	3	10
Ózdi József Attila Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium	309	15	20,6	26	29	14	100,0%	33	3	14
Ózdi SzC Bródy Imre Szakgimnáziuma	231	13	17,8	0	0	0	96,0%	25	2	2
Ózdi SzC Gábor Áron Szakképző Iskolája (Árpád Vezér Úti Telephellyel együtt)	393	30	13,1	15	0	0	85,0%	40	5	4
Középiskolák összesen	1330	75	17,7	41	109	45	95,3%	134	13	30
Előző év nyitó adatai (2017.)	1461	86	17,0	47	111	39	97,5%	143	11	17

Felsőfokú képzés

A 2014/2015-as tanévben Nemzeti Közzolgálati Egyetem ózdi kihelyezett tagozatán, védelmi igazgatás alapszakon (Katasztrófavédelmi szakirány, Tűzoltó-tűzvédelmi szakirány) folyt a képzés 93 fővel. A 2015/16-os tanévtől első évfolyam nem indult a képzés felmenő rendszerben megszűnt.

2017. szeptember 1-től Ózd város Önkormányzata és a Miskolci Egyetem együttműködésének köszönhetően nappali tagozatos formában **anyagmérnök alapszak** és **szociális munka alapszak** volt elérhető a Miskolci Egyetem Ózdi Kihelyezett Tagozatán. 2018. szeptember 1-től a képzési paletta **mérnök-informatikus alapszakkal** bővült, mely levelező formában indult el. A felsőfokú képzés hozzájárul az értelmiségi fiatalok városban tartásához, valamint a felsőfokú munkaerőhiány csökkentéséhez. A képzések államilag finanszírozottak, így a hátrányos helyzetű fiatalok számára is könnyebben elérhető.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői

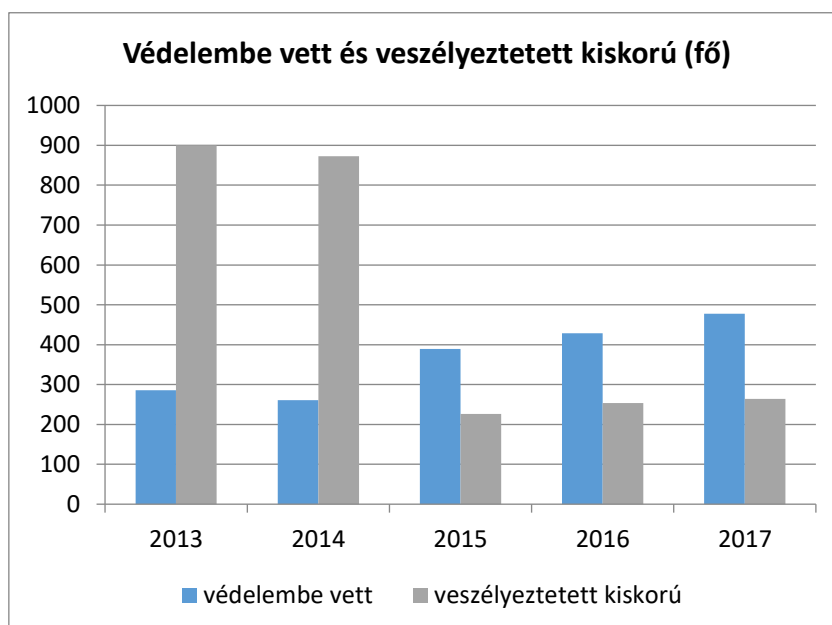
a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A veszélyeztetett és a védelembe vett kiskorúak számát az Ózdi Járási Hivatal Gyámhivatala tartja nyilván. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. A gyámhatóság - a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével - védelembe veheti továbbá a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértési tényállást megvalósító gyermeket és a szabálysértést elkövetett fiatakorút, a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket, valamint a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatakorút. A veszélyeztetett gyermek definíciója alatt olyan - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapotot ért a rendelet, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2013	286	900
2014	261	873
2015	389	226
2016	429	254
2017	478	264

Forrás: TeIR, KSH TSTAR, Járási Hivatal Gyámhivatali Osztály adatai

A táblázat szerint az elmúlt évek viszonylatában a védelembe vett 18 év alattiak száma folyamatos emelkedést, míg a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 2015. évi jelentős csökkenést követően lassú növekedést mutat. A védelembe vétel megszüntetésére több esetben azért került sor, mert a családgondozás eredményes volt. Egy jó részénél azonban az igazolatlan hiányzások miatt került sor a védelembe vételre és miután a gyermek tankötelezettsége megszűnt – a gyermek annak a tanévnek a végéig tanköteles, amelyben a 16. életévét betölti -, meg kellett szüntetni a védelembe vételt.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a család egy főre eső jövedelme arányában állapítják meg.

A gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (28.500 Ft) a 140%-át, 2018. január 01. napjától a 145%-át

aa) ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy

ab) ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy

ac) ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a feltételeknek (nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be, és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult);

b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130%-át, 2018. január 01. napjától a 135%-át, az a) pont alá nem tartozó esetben,

feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön (az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát, mely 570.000 Ft) vagy együtt számítva (az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszerezését, mely 1.995.000 Ft) meghatározott értéket.

Ezen, a Nkntv. 2013. szeptember 1-éig hatályos rendelkezése szerint, hátrányos helyzetűnek minősülő gyermekekre vonatkozó adatszolgáltatást viszonylag megbízhatónak - míg ugyanezen körbe tartozó, de legfeljebb nyolc általános iskolai végzettségű szülőkkel rendelkező gyermekek számát (halmozottan hátrányos helyzetűek) pontatlannak - találták az erre irányuló felmérések. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak egy része ugyanakkor nem jelenik meg az októberi statisztikához kötődő adatszolgáltatásban abban az esetben, ha erre az időre esik a jogosultságuk megállapítása. Fontos, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülők legtöbbször nem a megemelkedett jövedelem miatt esnek el a jogosultságtól, hanem azért, mert az alapvető papírjaik is elvesznek, hiányoznak, vagy egy válási szakaszban – vagy egyéb más okból – nem, vagy nehezen tudnak jövedelemigazolást szerezni házastársuktól, illetve az elmaradt gyermektartás ellenére nem indítanak hatósági eljárást, ami pedig lehetővé tenné a jövedelem igazolását. Mindezen okok éppen a legszegényebb, legrászorulóbb családokat érintik. A helyzetelemzés során a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak pontos regisztrációjáról alkotott helyzetkép igen fontos a különböző támogatások hozzáféréseinek vizsgálata miatt és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményen alapuló hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása miatt is.

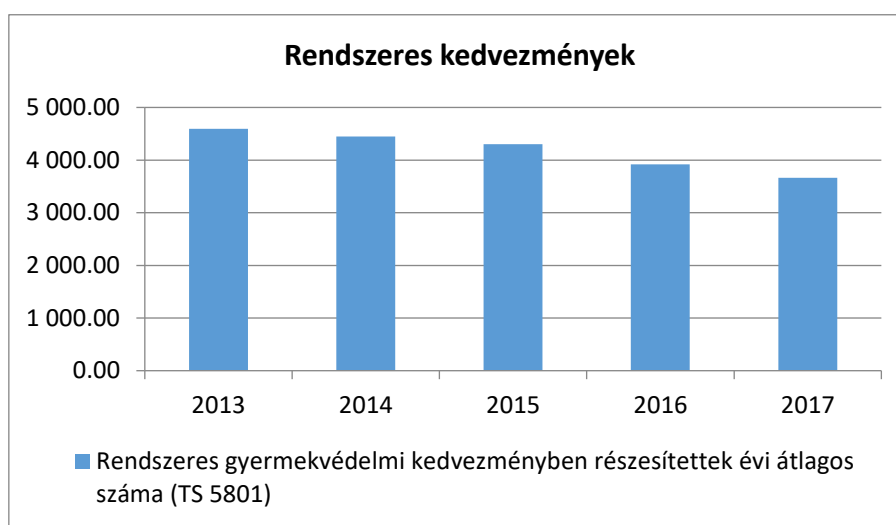
2013. szeptember 01. napjától a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel egyidejűleg ugyanazon időtartamra kerül megállapításra. A szociális nyilvántartási rendszerben az iskolai végzettségre vonatkozóan már nem naprakész adat szerepel. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás 2015. március 01. napjától a járási hivatal hatáskörébe került, ezért a nyilvántartásban nem kerül aktualizálásra az ügyfelek iskolai végzettsége. Az iskolai végzettségre vonatkozó adatok figyelembe vételénél – miután az a szülő(k) önkéntes nyilatkozata(i) alapján történik – továbbra sem ellenőrizhető annak valódisága.

A HEP során a cél, hogy az intézményi és önkormányzati adatszolgáltatás és adatnyilvántartás működő kontrollja és kidolgozott protokollja biztosítva legyen.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2013	4 595
2014	4 446
2015	4 301
2016	3 919
2017	3 666

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (rgyvk) célja a szociális alapon rászoruló kiskorúak, vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása.

Ennek formája: a) szünidei gyermekétkeztetés, b) természetbeni támogatás Erzsébet-utalvány formájában, c) külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmény.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 2013-2015. évben magasnak mondható, mely a családok egy része elszegényedésének kiszélesedésére utal. Jellemző ezen családok körében, hogy az átlagos gyermeklétszám egyre magasabb, és többségében városi szegregált területeken laknak. A 2016 – 2017-es évben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma folyamatos csökkenést mutat. Ez a csökkenés egyrészt adódhat abból, hogy a 2013. április 01. napjától hatályos jogszabály értelmében az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén nagykorúvá válása esetén is jogosult a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be, és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult. Amennyiben a gyermek nem volt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult az említett időpontban, nem igényelhette nagykorúságát követően a támogatást. A csökkenés másrészt adódhat abból, hogy az utóbbi években folyamatosan emelkedett a minimálbér és a garantált bérminimum összege, így a család egy főre jutó jövedelme meghaladta a jogszabályban előírt értékhatárt.

A köznyelvben az rgyvk fogalma sokszor összekapcsolódik a roma családokkal, de a kimutatásokból kitűnik, hogy a szociális rászorultság a nem roma családok egyre nagyobb számára is jellemző és leginkább a foglalkoztatás hiányára vezethető vissza. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása és az ehhez kötődő anyagi jellegű támogatási formák közötti kapcsolat miatt a nyilvántartás meglehetősen pontos, a legtöbb esetben a rászoruló családok igénylik az rgyvk megállapítását. A szociális nyilvántartás adatai azt mutatják, hogy a kedvezmény lejártá után és az új megállapítása között (főleg a nyári időszakban és tanév elején) 1-2 hónap is kimaradhat, általában a szülő késedelmes intézkedése miatt, így veszélybe kerülhet a

nyári étkeztetés, valamint más iskolai pályázati forma is. A rendkívüli gyermekvédelmi kezdeményben/támogatásban részesítettek száma a táblázatban 2014. évtől már nem kerül kimutatásra, mivel 2014. január 01-jétől önálló ellátási formaként megszűnt, az átmeneti segéllyel és temetési segéllyel együtt önkormányzati segéllyé olvadt össze, majd 2015. március 01. napjától települési támogatás keretében állapítható meg a támogatás.

b) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Az ingyenes vagy a kedvezményes támogatások köre kiszélesedett az elmúlt években. A támogatások zöme a rendszeres gyermekvédelmi támogatások jogosultságához kötődik. A támogatások mindegyikét hivatalos iratokkal kell igényelni, igazolni. A mélyszegénységben élő személyek, családok gyakran megfelelő papírok, jövedelemigazolás vagy egyéb okok miatt nem jutnak hozzá szolgáltatásokhoz.

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett, intézményekben történő közétkeztetés.

2013-tól, a köznevelési, közoktatási intézményszerkezeti átalakításokat követően valamennyi önkormányzati- és állami fenntartású az intézményben az önkormányzat látja el az étkeztetést.

Az elmúlt években egyre nagyobb számban foglalkozott a város - pályázati forrásból - a szociális nyári gyermekétkeztetéssel (Az észak-magyarországi régióban is egyedülálló mértékben), ami a városvezetés szociális érzékenységre utal. E programnak köszönhetően általános- és középiskolás korú rászoruló gyermekek juthattak ingyenesen napi egyszeri meleg ételhez. 2016-tól a szociális nyári gyermekétkeztetés szünidei gyermekétkeztetésre változott át, így az önkormányzat – szülői kérésre – valamennyi rászoruló gyermek esetében, az évközi és a nyári szünetben is köteles biztosítani az egyszeri meleg főétkeztetést.

Fontos megjegyezni, hogy az óvodavezetők jelzései alapján a nyári időszakban a legtöbb rászoruló család nem viszi az óvodába gyermekét, annak ellenére, hogy az óvodában az ingyenes étkezés is biztosítva van.

c) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek számáról nincs tudomása az önkormányzatnak, rendszerében nem szerepel ilyen gyermek.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A 12 önkormányzati fenntartású **óvodai feladatellátási hely körzeteit** tekintve szegregátum által 7 intézmény érintett. A 2015. szeptemberétől beinduló teljes körű óvodáztatás bevezetésével városi szinten nem, de 2 óvoda esetében férőhely problémák merülhetnek fel. A 2018-as beiratkozás azt mutatja, hogy nincs szükség a Somsályi Tagóvoda esetében férőhelybővítésre, valamint a Bánszállási Tagóvodában gyermekszállításra, de ez a probléma évről-évre visszatérően fennállhat.

Az óvodákban magas a hátrányos helyzetű gyermekek aránya, 43,79%. Az óvodák között vannak eltérések, melyek összefüggésben vannak a körzetbe tartozó szegregátumok számával, nagyságával mivel a szülők általában a legközelebbi intézménybe viszik gyermeküket. Hét intézményt vesznek igénybe legnagyobb számban a szegregált területeken élők, ezekben az intézményekben a HH és a HHH gyerekek aránya meghaladja az 50%-ot. (A Bánszállási Tagóvodába 100%-ban HH-s gyerekek járnak, illetve a Somsályi Tagóvodában is közel hasonló a helyzet, a gyerekek 90,3%-a HH-s) Ezekben az intézményekben kiemelt szerepet kell fordítani a hátrányos helyzetű gyerekek nevelésére, felzárkóztatására. Kisebbségi nevelést 4 intézmény biztosít, a résztvevők száma 290 fő. (adatok – 2018.)

A 2013/14-es tanévtől az **iskolai körzethatárok** kialakítása a B-A-Z Megyei Kormányhivatal feladatkörébe tartozik, 2013 első felében a Kormányhivatal átrendezte a városi iskolai körzeteket, úgy, hogy a HH tanulók körzeten belüli aránya kiegyenlítettebb legyen. Ózd Város Önkormányzata minden évben adatot szolgáltat a HH/HHH tanulók körzeten belüli számáról, arányáról.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

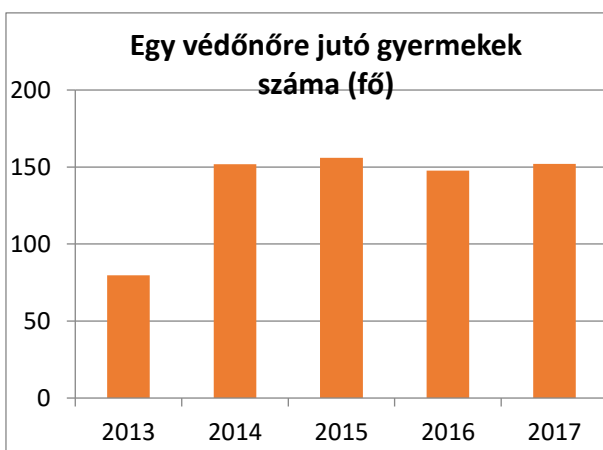
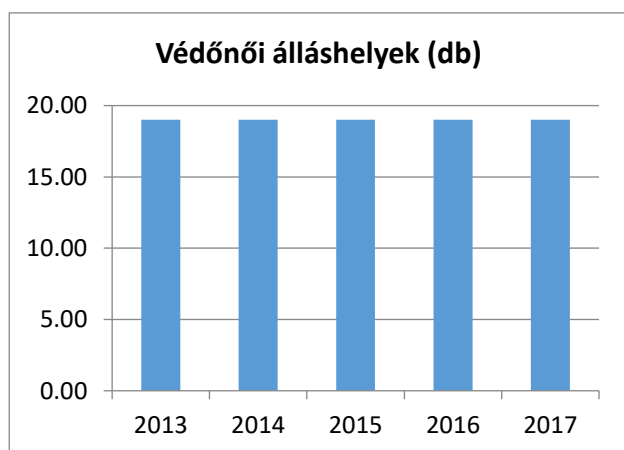
A Möt. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	19	79.72
2014	19	151.88
2015	19	155.94
2016	19	147.74
2017	19	152.11

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A fenti táblázat adatait szükséges összevetni a védőnők által ellátottak számával, arányával és a védőnői körzetben élő 0-3 év közötti gyerekek számával. Ebből látható a védőnői leterheltség, illetve, hogy valamennyi gyermek hozzájut-e a védőnői szolgáltatáshoz.

A házi gyermekorvosok a rájuk bízott gyermekek ellátását a védőnői szolgálattal együttműködve végzik. A szabad orvosválasztás következtében a gyermekorvosok szinte a város valamennyi védőnőjével napi kapcsolatban állnak, együtt képviselik a rájuk bízott gyermekek érdekeit, melyet a hatályban lévő rendeletek nem mindig segítenek elő.

Ózd város védőnői jelentős eredményt értek el az anyatejes táplálás területén. A WHO és az UNICEF ajánlását elfogadva munkájukban prioritást kap a kizárólagos anyatejes táplálás arányának növelése, ami azt jelenti, hogy 6 hónapos korig a csecsemő csak és kizárólag, de lehetőleg legalább 1 éves korig még kapjon anyatejet. Ennek érdekében a tanácsadóban tápszerreklám nem található. Az egyéni felkészítésen túl, minden évben megemlékeznek az Anyatejes Világnapról, ahol köszöntik azokat az édesanyákat, akik sokáig szoptatnak, továbbá a leendő édesanyák figyelmét felhívják az anyatejes táplálás előnyeire.

Az óvodai felmentések kérelmében a védőnő együttműködik a körzetileg illetékes óvodavezetővel, hogy szülői kérés esetén, megalapozottan tájékoztathassák a jegyzőt a gyermek érdekeiről.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma (TS 4601)
2013	0	184 513	65 106	na	8
2014	1	182 284	61 410	na	7
2015	1	189 949	61 640	na	7
2016	0	188 847	59 001	na	6
2017	2	na	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A kisgyermekkorú nevelés helyzetének elemzése során problémákat okoz, ha nincs pontos helyi nyilvántartás az 5 éven aluli óvodáskorú gyermekekről, nem áll rendelkezésre az óvodák fizikai állapotának és költségvetési helyzetének részleteire kiterjedő egységes regiszter, nem lehet pontosan tudni az óvodáskorú gyermekek településközi ingázásának adatait. Ugyancsak nehezítik az ellátáshoz történő hozzáférés minőségének megítélését a már említett, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nyilvántartásának hiányosságai. Fontos, hogy a szabályozásra is visszavezethetően nem megoldott a speciális fejlesztésre szoruló gyermekek óvodáskor előtti statisztikai adatainak gyűjtése, azonban törekedni kell arra, hogy ezen adatok helyben rendelkezésre álljanak.

A helyzetelemzés során a helyi ellátottság mértékét (súlyosan beteg, fogyatékos gyerekekről lehet a lakóhelyén nem, csak ellátási illetékességi, területi adat lesz), azon belül különösen a sérülékeny csoportok, mint például az alacsony iskolai végzettségű munkanélküli szülők lehetőségeit kell megvizsgálni az elérhető hozzáférések biztosítása kapcsán. Ahogyan az fentebb szerepel, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek óvodáztatási támogatáshoz történő hozzáférése során éppen a legrászorulóbb családok kerülhetnek hátrányba.

Az ellátások minőségének fejlesztésén túl mind a megfelelő tájékoztatás és az ügyintézés során történő segítségnyújtás, mind pedig a nyilvántartás hiányosságainak korrigálása az intézkedési tervben megjelölt feladat lehet.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2013	1	105	na	108

2014	2	93	na	108
2015	2	101	na	108
2016	2	105	na	108
2017	2	99	na	108

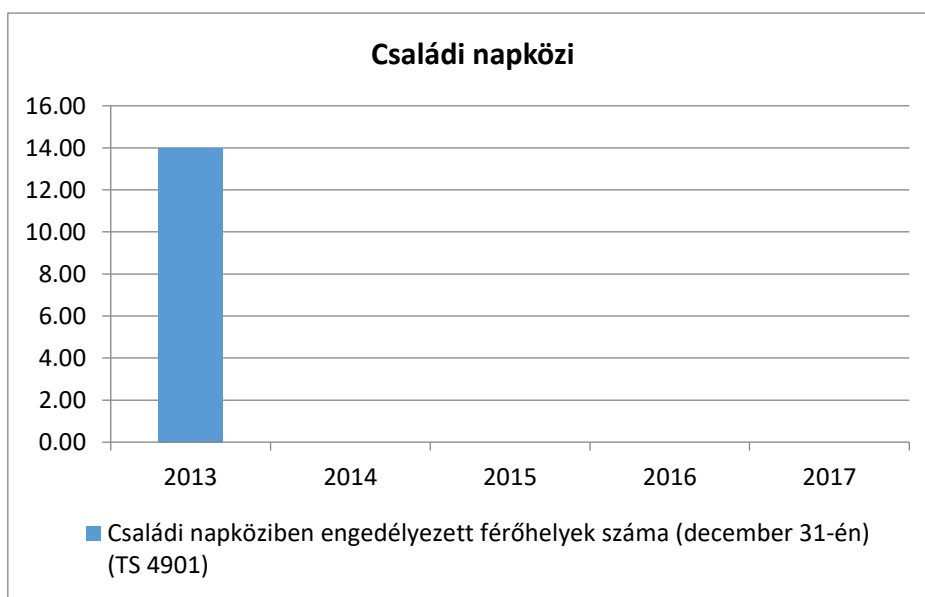
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Kistérségi adatok

A táblázat adataiból kitűnik, hogy a bölcsődébe beíratott gyermekek száma közel annyi, vagy alatta van, mint a férőhelyek száma. A 2011-es férőhelybővítés segítette orvosolni a korábbi férőhely problémát. A létszámadatok az év folyamán folyamatosan változnak, függve a jelentkezések és az előjegyzések számától, a megadott adatok a december 31-ei létszámadatokat tartalmazzák. Az év folyamán vannak időszakok, amikor a bölcsőde nem tudja kielégíteni a jelentkezési igényeket, időleges elutasításra kerül sor. A bölcsődei felvételnél vizsgálni kell, hogy érvényesül-e az az alapelv, hogy előnyt kell élvezzen az a gyermek, akit egyedülálló (élettársal nem rendelkező hajadon, nőtlen, elvált vagy özvegy családi állapotú) szülője nevel; akivel együtt a családban nevelt kiskorú gyermekek száma a három főt meghaladja; aki családgondozásban részesül, és fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége; akinek szülője orvosilag igazolt betegsége miatt az ellátást biztosítani nem vagy csak részben tudja; akit – gyámhatósági határozat alapján – gyámként kirendelt időskorú (a rá vonatkozó nyugdíjkorhatárt elért) hozzátartozója nevel; akinek a szülője jövedelmi helyzete miatt (mert családjában az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét nem haladja meg) az ellátásáról nem vagy nehezen tud gondoskodni; akinek családjában az egy főre jutó jövedelem alacsony.

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2013	14
2014	0
2015	0
2016	0
2017	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi adatgyűjtés

A fenti táblázat a Kíváncsi FánCSI Családi Napközi 2013. évi adatait tartalmazza, mely intézmény időközben megszűnt. Az Angyalkert Családi Napközi és Játszóház (Ózd, Csépany út 115.) 2011. november 2. napjával kezdte meg működését. A családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma 2011. és 2012. évben 21 férőhely volt. Az intézményben 2011. évben nem volt gyermek, 2012. évben 1 csoport működött 5 fővel. A kihasználtságra vonatkozóan 2013. és 2014. évre nem állt rendelkezésre adat, mivel az Ózdi Petőfi Úti-Csépanyi Összevont Óvoda Csépanyi Tagóvodája tájékoztatása szerint az intézmény 2014. évben bezárásra került. A városban azóta sem működik családi napközi.

A családi napköziben - a saját, napközbeni ellátást máshol igénybe nem vevő gyermeket is beszámítva - legfeljebb öt gyermek gondozható. Ha a családi napköziben egy fogyatékos gyermeket is gondoznak, akkor a gondozható gyermekek száma legfeljebb négy fő. Ha a családi napköziben gondozott valamennyi gyermek fogyatékos, akkor a gondozható gyermekek száma legfeljebb három fő. A rendeletben meghatározott létszámon túl még két gyermek, ha fogyatékos gyermekről van szó, még egy gyermek gondozható a családi napköziben, feltéve, hogy az ellátást nyújtóknak állandó segítője van.

d-f) gyermekjóléti alapellátás, gyermekvédelem, krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Lásd a 3.6 fejezetben.

g) egészségfejlesztési-, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A városban 4 óvodai intézményben is elérhető az ovi-foci pálya, több intézmény részt vesz az Ózdi Football Club és az MLSZ segítségével a Bozsik-Programban, illetve a legtöbb óvodai intézmény részt vesz az Ózdi Fiedler Úszóegyesület által szervezett ingyenes úszásoktatásban. A legtöbb óvoda tornaszobával felszerelt. Az általános iskolai oktatás tekintetében 1 intézmény köznevelési típusú sportiskolaként működik. A legtöbb iskolában tornaterem, tornaszoba elérhető. A városban jelentős eltérések tapasztalhatók egyes óvodai és iskolai intézmények között, ám az alapszolgáltatások mindegyikben elérhetőek.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Lásd a 3.6 fejezetben.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Hátrányos megkülönböztetésről nincsenek információk, a bölcsőde, óvoda és iskolai intézmények, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, továbbá a családsegítő szolgáltatások és juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került gyermekek, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását és a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit és esélyegyenlőségét tartva szem előtt.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az óvodai ellátást Ózd Város Önkormányzata kötelező feladatként teljesíti, és ez a 2018/2019-es nevelési évtől 12 feladatellátási helyen valósul meg. 2012-ben, az általános- és középiskolák állami fenntartásba vételét megelőzően, megtörtént az összevont óvodai, iskola intézményegységek szétválasztása. Az óvodai intézményegységek immár önállóan – iskolától függetlenül – új intézményi struktúrában látják el feladatukat. Az intézmények területi, megközelíthetőségi elhelyezkedése jó. 2018. szeptember 01-től 1 volt önkormányzati tagóvoda egyházi fenntartásban és működtetésben kezdte meg a nevelési évet így a vallási nevelés/oktatást nyújtó intézmények már minden szinten elérhetőek a városban.

Óvodai nevelési év statisztikai adatai (2018. október 01.)

Intézmény	2018/2019-es nevelési év																				
	Gyermekek száma (fő)	Csoportok száma (db)	1 csoportra jutó gyermekek száma (fő)	RGYVK (fő)	Hátrányos helyzetű tanulók száma (fő)		Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma (fő)		SNI (fő)	BTMN (fő)	Bejáró (fő)	Kisebbségi nevelésben résztvevők száma (fő)	Mentesített gyerekek száma	Férőhely (fő)	Feltöltöttség (%)	Kihasználtág (%)	Óvoda-pedagógus álláshelyek száma	Nevelő, oktató munkát közvetlenül segítő álláshelyek száma			Könyvtári dolgozói álláshelyek száma
					fő	%	fő	%										dajka	óvodaittkár	pedagógiai asszisztens	
Ózdi Béke Telepi Óvodák	283	13	21,8	84	23	8,1%	14	4,9%	3	2	22	0	6	305	92,8%	92,6%	28	13	1	4	5
1. Ózdi Béke Telepi Óvodák (székhely)	191	9	21,2	43	7	3,7%	11	5,8%	2	0	17	0	2	205	93,2%	93,1%	19	9	1	3	4
2. Árpád Vezér Úti Tagóvoda	92	4	23,0	41	16	17,4%	3	3,3%	1	2	5	0	4	100	92,0%	92,0%	9	4	0	1	1
Ózdi Petőfi Úti-Csepányi Összevont Óvoda	236	10	23,6	171	40	16,9%	116	49,2%	4	4	8	31	6	250	94,4%	78,5%	21	10	1	2	5
3. Ózdi Petőfi Úti-Csepányi Összevont Óvoda (székhely)	91	4	22,8	51	14	15,4%	33	36,3%	3	2	2	0	2	100	91,0%	72,0%	9	4	1	1	2
4. Csepányi Tagóvoda	68	3	22,7	55	11	16,2%	37	54,4%	1	1	6	0	2	75	90,7%	79,0%	6	3	0	1	1
5. Damjanich Úti Tagóvoda	46	2	23,0	37	10	21,7%	23	50,0%	0	1	0	0	2	50	92,0%	78,0%	4	2	0	0	1
6. Somsályi Tagóvoda	31	1	31,0	28	5	16,1%	23	74,2%	0	0	0	31	0	25	124,0%	85,0%	2	1	0	0	1
Ózdi Sajóvárkonyi-Táblai Összevont Óvoda	259	10	25,9	207	38	14,7%	161	62,2%	0	4	0	259	21	250	103,6%	92,2%	21	10	1	4	6
7. Ózdi Sajóvárkonyi-Táblai Összevont Óvoda (székhely)	154	6	25,7	117	16	10,4%	99	64,3%	0	0	0	154	7	150	102,7%	94,5%	13	6	1	3	4
8. Bánszállási Tagóvoda	28	1	28,0	28	0	0,0%	28	100,0%	0	2	0	28	8	25	112,0%	94,0%	2	1	0	0	1
9. Virág Úti Tagóvoda	77	3	25,7	62	22	28,6%	34	44,2%	0	2	0	77	6	75	102,7%	88,0%	6	3	0	1	1
Ózdi Városközponti Óvodák	366	15	24,4	137	47	12,8%	62	16,9%	2	0	45	0	7	380	96,3%	79,3%	34	15	1	5	10
10. Ózdi Városközponti Óvoda (székhely)	94	4	23,5	41	9	9,6%	22	23,4%	2	0	7	0	2	100	94,0%	82,0%	8	4	1	1	3
11. Mogorósvölgyi Tagóvoda	67	3	22,3	43	10	14,9%	28	41,8%	0	0	17	0	3	70	95,7%	78,0%	9	3	0	1	3
12. Nemzetőr Úti Tagóvoda	205	8	25,6	53	28	13,7%	12	5,9%	0	0	21	0	2	210	97,6%	78,0%	17	8	0	3	4
Óvodák összesen:	1144	48	23,8	599	148	12,9%	353	30,9%	9	10	75	290	40	1185	96,5%	85,6%	104	48	4	15	26
Előző év (2017. október 1.)	1179	53	22,2	706	170	14,4%	435	36,9%	7	7	57	373	32	1285	91,8%	81,3%	114	53	5	15	27

2012-ben pályázati forrásból befejeződött a volt Tétény Vezér Úti Óvoda 3 csoportszobával való bővítése, valamint 2014-ben szintén pályázati forrásból - az új köznevelési törvénynek megfelelően, a 2015-től 3 éves kortól kötelező óvodáztatási feladatok ellátására – megvalósult a Nemzetőr Úti Tagóvoda szintén 3 csoportszobával való bővítése. A város mindeközben folyamatosan pályázati források bevonásával energetikai korszerűsítést hajt végre, így részlegesen megújult több óvodai intézmény. Jelenleg (2018.) pályázati forrásból a Sajóvárkonyi Általános Iskola korszerűsítése zajlik.

Az óvodáztatásra irányuló szülői igények kielégítése maradéktalan, elutasítás nem történik. Ózd Város Önkormányzata a fenti fejlesztéseknek, valamint az óvodai körzethatárok felülvizsgálatának és kismértékű átszervezésének köszönhetően felkészült a 2015. szeptember 01-től érvénybe lépő 3 éves óvodáztatás bevezetésére. A teljes körű óvodáztatást követően is az óvodai ellátás folyamatos és zökkenőmentes, a város valamennyi igényt ki tudja elégíteni. Jelen adatok alapján a 2018/2019-es nevelési évre 40 fő kért mentesítést az óvodáztatás alól.

Sem az óvodáztatás és sem az általános iskolai ellátás terén nem mutatható ki számottevő mobilitás más településre történő irányultság tekintetében. A település óvodahálózatába beíratott gyermekeknek mindössze 4 %-a más településről bejáró és közöttük meglehetősen alacsony a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya. Ez arra utal, hogy elsősorban a környező kistelepülésekről az igényesebb és megfelelő szociális feltételek között élő családjai veszik igénybe az ózdi szolgáltatást.

Az óvodai hálózatnak több mint a fele rendelkezik tornaszobával, sőt az IPR programoknak köszönhetően jó néhány óvodában terápiás szoba is kiépült. A játszóudvarok állapota és felszereltsége jelentősen javult a TÁMOP-3.1.11-12/2-es számú „Óvodáink fejlesztése Ózdon” című pályázat megvalósításával, mely 4 pilléren nyugodva szervezetfejlesztést, képzéseket, rendezvényeket és közel 30M Ft értékben óvodai eszközök beszerzését jelentette 10 partneróvodában. A fenti tényezőkön túl az óvodák infrastrukturális állapota megnyugtató; a feladatellátás tárgyi feltételrendszere összességében biztosított.

Általános iskolások adatai – HHH, SNI, BTM (2018. szeptember)

Általános iskola neve	Tanulólétszám				
	Összesen	HHH száma	HHH aránya	SNI	BTM
Ózdi Árpád Vezér Úti Általános Iskola	129	79	61,2%	0	14
Ózdi Apáczai Csere János Általános Iskola	171	89	52,0%	0	12
Bolyky Tamás Általános Iskola	474	20	4,2%	12	24
Csepányi Általános Iskola	148	89	60,1%	4	1
Ózdi Petőfi Sándor Általános Iskola	294	158	53,7%	5	3
Sajóvárkonyi Általános Iskola	327	236	72,2%	12	61
Újváros Térei Általános Iskola	492	21	4,3%	9	14
Vasvár Úti Általános Iskola	812	93	11,5%	15	15
Összesen	2847	785	27,6%	57	144

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A 2012. december 31-i átadás-átvételnek megfelelően megtörtént, a már korábban szétválasztott és így önálló (óvodai telephellyel nem rendelkező) 8 városi általános iskola állami fenntartásba való átadása, így a fenntartói feladatokat a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Ózdi Tankerületi Igazgatósága, míg az üzemeltetői feladatokat az Önkormányzat végezte 2013. január 1-jétől.

Ez alól kivétel volt az Egri Főegyházmegye által fenntartott II. János Pál Katolikus Általános Iskola, valamint a korábban még a Megyei Intézményfenntartó Központhoz tartozó, Girincs települési székhellyel rendelkező, B-A-Z Megyei Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Kollégium és EGYMI Ózdi Tagintézménye. Általános iskolás korú gyermekek találhatóak még az Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium 6 osztályos gimnáziumi évfolyamán.

Az Nkntv. módosításának köszönhetően 2017. január 1-jétől újra egységes lett a fenntartói irányítás az állami intézményfenntartó által fenntartott intézmények vonatkozásában is, így az önkormányzat működtetői feladatköre egyes intézmények tekintetében megszűnt. Ennek kapcsán az érintett intézmények működtetői szempontból is a Kazincbarcikai Tankerületi Központba kerültek.

A délutáni kötelező foglalkoztatás bevezetése lehetőséget biztosít a tanulók számára a különböző foglalkozásokon, programokon való részvételre, amely egyrészt hozzájárul a felzárkóztatáshoz, illetve képességfejlesztéshez. 2018/2019-es tanévben a 16 óráig tartó foglalkoztatásban 252 tanuló vesz részt, míg ugyanakkor 860 fő vesz részt napközi-otthonos ellátásban. Az egész napos ellátás igénybe vevő tanulók aránya az elmúlt években állandónak tekinthető.

Iskolai körzethatár-1 (körzet iskolájába járók - 2018. szeptember)

Körzetek száma a településen	8 db	Iskolai körzetenkénti létszám és HH/HHH tanulók megoszlása					
Körzet megnevezése	A körzet általános iskolájába járó tanulók létszáma	A körzet általános iskolájába járó HH tanulók létszáma	Az iskolába járó HH tanulók aránya az iskola tanulóihoz viszonyítva (%)	A körzet általános iskolájába járó HHH tanulók létszáma	Az iskolába járó HHH tanulók aránya az iskola tanulóihoz viszonyítva (%)	Az iskolába járó HH+HHH tanulók aránya az iskola tanulóihoz viszonyítva (%)	Az iskola körzetében lakó HH+HHH tanulók aránya a körzetben lakó tanulók létszámahoz viszonyítva
Ózdi Árpád Vezér Úti Általános Iskola körzete	129	32	24,8%	79	61,2%	86,0%	44,9%
Ózdi Apáczai Csere János Általános Iskola körzete	171	31	18,1%	89	52,0%	70,1%	56,1%
Bolyky Tamás Általános Iskola körzete	474	23	4,9%	20	4,2%	9,1%	17,3%
Csépányi Általános Iskola körzete	148	29	19,6%	89	60,1%	79,7%	45,3%
Ózdi Petőfi Sándor Általános Iskola körzete	294	37	12,6%	158	53,7%	66,3%	55,9%
Sajóvárkonyi Általános Iskola körzete	327	30	9,2%	236	72,2%	81,4%	60,2%
Újváros Téri Általános Iskola körzete	492	42	8,5%	21	4,3%	12,8%	6,5%
Vasvár Úti Általános Iskola körzete	812	142	17,5%	93	11,5%	29,0%	26,1%
Összesen	2847	366	12,9%	785	27,6%	40,5%	-

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

Iskolai körzethatár-2 (körzetben lakók - 2018. szeptember)

Körzet megnevezése	6-14 éves HH tanulók körzeten belüli aránya a városi átlaghoz viszonyítva	Eltérés a városi aránytól (43%)
Ózdi Árpád Vezér Úti Általános Iskola körzete	44,9%	+1,9%
Ózdi Apáczai Csere János Általános Iskola körzete	56,1%	+13,1%

Bolyky Tamás Általános Iskola körzete	17,3%	-25,6%
Csépányi Általános Iskola körzete	45,3%	+2,3%
Ózdi Petőfi Sándor Általános Iskola körzete	55,9%	+13,0%
Sajóvárkonyi Általános Iskola körzete	60,2%	+17,3%
Újváros Téri Általános Iskola körzete	6,5%	-36,5%
Vasvár Úti Általános Iskola körzete	26,1%	-16,8%

Forrás: Önkormányzati adatok

A város általános iskoláiban igen polarizált a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók megoszlása. Az adatok egyértelműen tanúsítják, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók meghatározott többségének jelenléte 6 iskolára koncentrálódik, ami alapvetően nem új keletű jelenség, kialakulása pedig számos, elsősorban városszerkezeti tényezőre vezethető vissza. A két táblázat együtt elemezve mutatja, hogy egyes iskoláknak nagy az elszívó hatása más körzetekből, így a körzetbeli HH-s arány és az iskolai HH-s arány eltérő képet mutat. (pl. Bolyky Tamás Általános Iskola, melynek körzetében 17,3%-os a HH-s arány, míg az iskolában csak 9,1%, azaz körzeten kívülről érkezik sok nem HH-s tanuló) Három iskola (Bolyky Tamás Általános Iskola, Újváros Téri Általános Iskola, Vasvár Úti Általános Iskola) általános mutatói az országos átlaghoz közeliek minden tekintetben, ezekben sokkal inkább lehet a tehetségfejlesztésre is lehet koncentrálni. Különösen igaz ez a 2012-ben átadott Vasvár Úti Tehetséggondozó Központ óta.

A körzeten belüli HH-s adatokat elemezve kitűnik, hogy jelenleg egyedül a Sajóvárkonyi Általános Iskola körzetében nagyobb a városi aránytól való eltérés, mint 15%, ami azonnali intézkedések megtételét jelenti. Hasonló problémákkal küzd - bár jelenleg még megfelelőek az adatok – az Ózdi Petőfi Sándor Általános Iskola és az Ózdi Apáczai Csere János Általános Iskola. Negatív – városi átlag alatti – mutatóval 3 intézmény rendelkezik.

Ha a településen több általános iskola működik, az egymással határos felvételi körzeteket oly módon kell kialakítani, hogy a hátrányos helyzetű tanulóknak az egyes felvételi körzetekben kiszámított aránya legfeljebb tizenöt százalékponttal lehet magasabb, mint az általános iskolába járó hátrányos helyzetű gyermekeknek a település egészére kiszámított aránya (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 24. §)

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 1.
(Önkormányzati fenntartású óvodák, 2018/2019-es nevelési év.)

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG (A táblázat valamennyi önkormányzati fenntartású óvoda összesített adatait tartalmazza)	db
Az óvodák telephelyeinek száma	12
Hány településről járnak be a gyermekek	4
Óvodai férőhelyek száma	1185
Óvodai csoportok száma	48
Az óvoda nyitvatartási ideje	06 – 17 óráig
A nyári óvoda-bezárás időtartama	5 hét
Személyi feltételek	Fő
Óvodapedagógus álláshelyek száma	104
Gyógypedagógusok létszáma	2
Nevelő, oktató munkát közvetlenül segítő álláshelyek száma	67
Konyhai dolgozói álláshelyek száma	26

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 2.

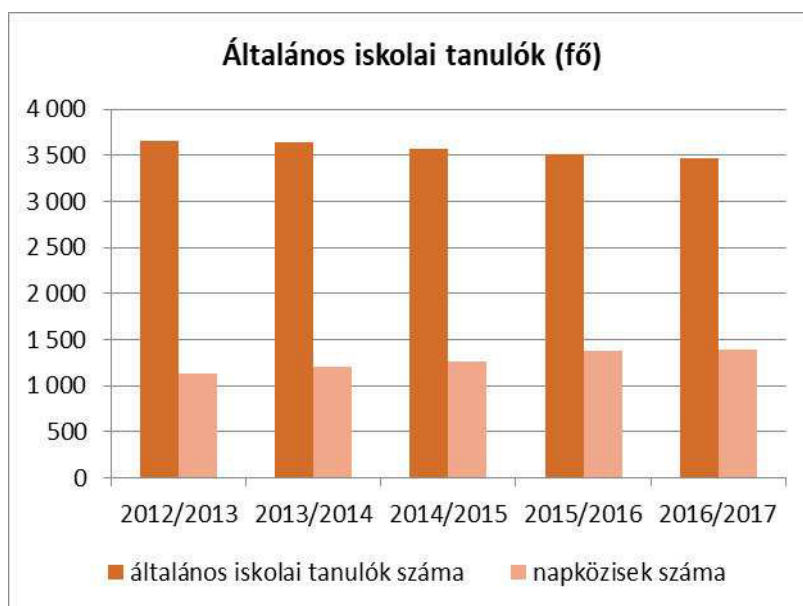
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai nevelésben) (TS 2501)
2013	1536	51	1235	14	1219	1
2014	1459	54	1295	14	1154	1
2015	1435	54	1295	14	1150	1
2016	1424	54	1295	14	1132	1
2017	na	na	na	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2012/2013	1 826	1 835	3 661	1 135	31,0%
2013/2014	1 861	1 781	3 642	1 208	33,2%
2014/2015	1 821	1 750	3 571	1 264	35,4%
2015/2016	1 815	1 691	3 506	1 380	39,4%
2016/2017	1 787	1 683	3 470	1 397	40,3%

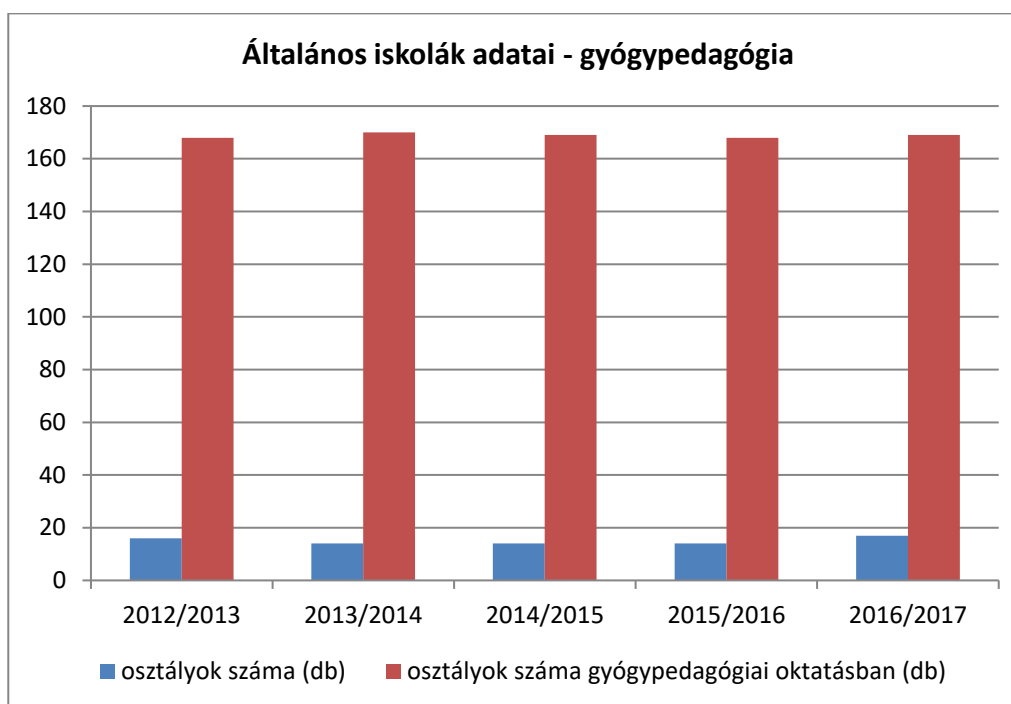
Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai
osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2012/2013	16	168	12
2013/2014	14	170	13
2014/2015	14	169	13
2015/2016	14	168	12
2016/2017	17	169	13

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Ózd városában hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén nem történik. A körzetekben és ebből következően az intézményekben jelentkező HH/HHH adatok eltérései elsősorban városszerkezeti okokra vezethetők vissza.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A tárgyi feltételrendszer folyamatos javítást igényel (szaktantermek, nyelvi laborok fejlesztése). A mindennapos testnevelés felmenő rendszerű bevezetése pedig a tornatermek számának növelését teszi

szükségessé. Az informatika oktatását szolgáló eszközpark kapacitása is heterogén képet mutat. Elismerést érdemel ugyanakkor, hogy – bizonyára tudatos fejlesztés eredményeként – az internet-elérés gyakorlatilag maradéktalanul biztosított. A szakos ellátottság négy általános iskolában éri el a maximumot, és a többi intézményben is 90% feletti.

Kompetenciamérési adatok:

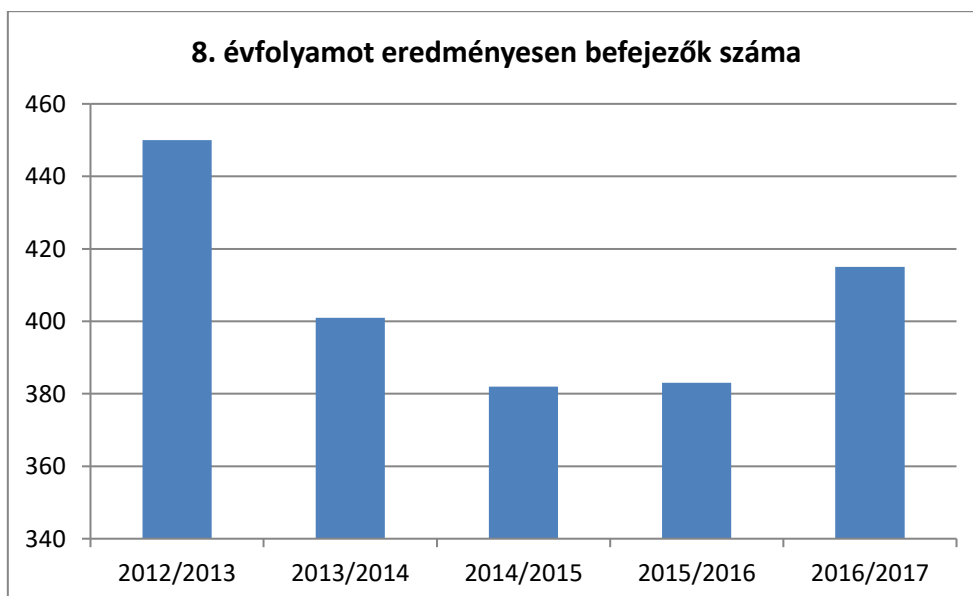
Az elmúlt néhány évre jellemző volt, hogy a kompetenciamérések tekintetében a városi átlag az országos átlaghoz közeli, vagy kismértékben alatta lévő volt. Jól megfigyelhető 3 iskola (Bolyky Tamás Általános Iskola, Újváros Térségi Általános Iskola és a Vasvár Úti Általános Iskola) kiemelkedő eredménye a többihez képest. Az eredményekbeli jelentős eltérés az említett iskolák infrastrukturális feltételeinek különbözőségével, valamint a HH és HHH tanulók arányának különbségével hozható összefüggésbe.

Az országos kompetenciamérés eredményei nem érték el az EMMI rendelet 80. § (2) bekezdésében meghatározott minimum értéket 3 állami fenntartású köznevelési intézményben (Ózdi Árpád Vezér Általános Iskola, Csépanyi Általános Iskola és Sajóvárkonyi Általános Iskola). Fenti intézmények eredményei alapján a fenntartó Kazincbarcikai Tankerületi Központ intézkedési tervet készített, melyet az Oktatási Hivatal jóváhagyott.

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)
	Fő
2012/2013	450
2013/2014	401
2014/2015	382
2015/2016	383
2016/2017	415

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A 2017/18. tanév végi adatok alapján a nyolcadik évfolyamos tanulók továbbtanulási számadatai a következők:

Intézmény megnevezése	Végzős létszám	Továbbtanulók száma
Ózdi Árpád Vezér Úti Általános Iskola	20 fő	15 fő
Ózdi Apáczai Csere János Általános Iskola	18 fő	18 fő
Bolyky Tamás Általános Iskola	63 fő	63 fő
Csépányi Általános Iskola	17 fő	16 fő
Ózdi Petőfi Sándor Általános Iskola	20 fő	16 fő
Sajóvárkonyi Általános Iskola	39 fő	37 fő
Újváros Téri Általános Iskola	54 fő	54 fő
Vasvár Úti Általános Iskola	81 fő	81 fő

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A továbbtanulási irányok és arányok vonatkozásában kimutatható:

- az érettségit adó iskolatípusokban történő továbbtanulás városi aránya nem éri el az országos átlagot (a már említett, kiemelt 3 általános iskola kivételével),
- a 2H-s, 3H-s tanulók arányszáma gimnázium és szakgimnázium esetében alulmúlja az iskolai mutatókat, ami azt jelenti, hogy ezen tanulók meghatározó többsége szakiskolába kerül,
- 4 intézmény esetében a végzős tanítványok között előfordult tovább nem tanuló eset is és ezek többsége a 2H-s, 3H-s tanulók közül került ki.

A város vizsgált intézményei között jelentős eltérés van a lemorzsolódási, vagy továbbtanulási mutatókban. Ennek megfelelően szakmai beavatkozás (az érintett intézmények komplex fejlesztését szolgáló programok) tervezése szükséges az oktatás színvonalának növelése, és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének biztosítása érdekében.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A vizsgált intézmények jelentős %-a részt vesz olyan **iskolán kívüli programban** (pl. Útravaló-MACIKA ösztöndíjprogram, Arany János tehetséggondozó program), amely a hozott hátrányokkal küzdő tanulók felzárkóztatását, képességeik kibontakozásának elősegítését és iskolai tanulmányaik eredményességét szolgálják. Ebben a többlet-szolgáltatásban a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya meghaladja az iskolai szintű átlagértéket, ami tudatos osztályfőnöki, szaktanári szervező munkára utal.

Ózd város állami fenntartású köznevelési intézményeinek pályázati aktivitása (2018-ban futó programok)

A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása EFOP-3.1.5-16-2016-00001

- Ózdi Apáczai Csere János Általános Iskola
- Ózdi Petőfi Sándor Általános Iskola
- Ózdi Árpád Vezér Általános Iskola
- Sajóvárkonyi Általános Iskola
- Csépányi Általános Iskola

Erzsébet Napközis Tábor 2000

- Vasvár Úti Általános Iskola pályázati azonosítók (négy turnus):
- Ózdi Apáczai Csere János Általános Iskola pályázati azonosítók (két turnus):
- Bolyky Tamás Általános Iskola pályázati azonosítók (három turnus):
- Sajóvárkonyi Általános Iskola pályázati azonosítók (két turnus):

Iskolai Közösségi Program EFOP 3.3.5-17-2017-00032

- Ózdi Apáczai Csere János Általános Iskola
- Ózdi Petőfi Sándor Általános Iskola
- Sajóvárkonyi Általános Iskola

Digitális Környezet a köznevelésben EFOP 3.2.3-17-2017-00061

- Bolyky Tamás Általános Iskola
- Ózdi József Attila Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium Újváros Téri Általános Iskola

- Vasvár úti Általános Iskola

Együtt testvéreként

- Bolyky Tamás Általános Iskola EFOP 3.1.8-17-2017-00143
- Újváros Téri Általános Iskola EFOP 3.1.8-17-2017-00145

Pedagógusok módszertani felkészítése a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében

- Újváros Téri Általános Iskola EFOP 3.1.2-34
- Vasvár Úti Általános Iskola EFOP 3.1.2-61

A fenti pályázati programokba az intézmények által bevont gyermekek adatai a következők:

Bevont összlétszám	Hátrányos helyzetű	Halmazottan hátrányos helyzetű	Sajátos nevelési igényű	Lemorzsolódással veszélyeztetett
2191 fő	416 fő	489 fő	56 fő	33 fő

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A táblázat adataiból kitűnik, hogy a Kazincbarcikai Tankerületi Központ, mint intézményfenntartó kiemelt figyelmet fordít a hátránnyal induló gyermekek felzárkóztatására.

A tehetséges tanulók elvándorlását megelőzendően Ózd Város Önkormányzata a 2017/2018-as tanévtől kezdődően **tanulást elősegítő támogatást** nyújt az ózdi középiskolákba járó, ózdi lakhelyű, jó tanuló diákoknak. A 2018/2019-es tanév kezdetén Ózd városában 64 fő ózdi diák (ózdi lakhelyű, ózdi középiskolába járó, legalább 4,5 tanulmányi átlagot elérő) szerzett jogosultságot a tanulást elősegítő támogatás igénylésére. E szám nagyságrendileg a tavalyihoz hasonló.

Szintén **ösztöndíjban részesültek a jól tanuló hátrányos helyzetű fiatalok**. A támogatást a „Humán kapacitások fejlesztése az ózdi járásban” elnevezésű európai uniós pályázat által nyújtott forrásból biztosították és a 2018/2019-es tanévben 50 tanulót érint a városban és vonzáskörzetében.

Az intézkedési terv kiemelt feladata lehet:

- A gyermekek és a család megismerése a lemaradás területeinek és mértékének megállapítása, a családi nevelés hiányosságainak kompenzálása.
- Differenciált bánásmód és egyénre szabott segítségadás a gyermekek felzárkóztatása és az iskolai életmódra való felkészítése (az egyéni fejlesztést a szakszolgálat mellett fejlesztő pedagógus is segíti)
- Identitástudat erősítése
- A családdal való szoros és folyamatos együttműködés, különös tekintettel a tanköteles korú gyermekekre.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas és egyenetlen eloszlású a hátrányos- és a halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	Munkahelyek létesítésével a családok anyagi hátterének megerősítése, felnőttképzési lehetőségek bővítése
Településszerkezetből adódó oktatási szegregátumok alakultak ki	Oktatási esélyegyenlőség
Oktatási épületek állapota és felszereltsége nem megfelelő	Közoktatási épületek infrastrukturális fejlesztése KEOP pályázatok útján, eszközbeszerzés
SNI, BTM gyermekek magas száma, forráshiány az oktatásuk területén	Központi állami támogatás mértékének növelése, otthoni szülői háttér megerősítéséhez képzések szervezése
Tehetséges tanulók elvándorlása	Ösztöndíjrendszerek, oktatási életpályamodell bevezetése, megszilárdítása A felsőoktatási képzési paletta bővítése

A fent beazonosított problémák és fejlesztési lehetőségek 2018. évben is fennállnak, aktuálisak.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

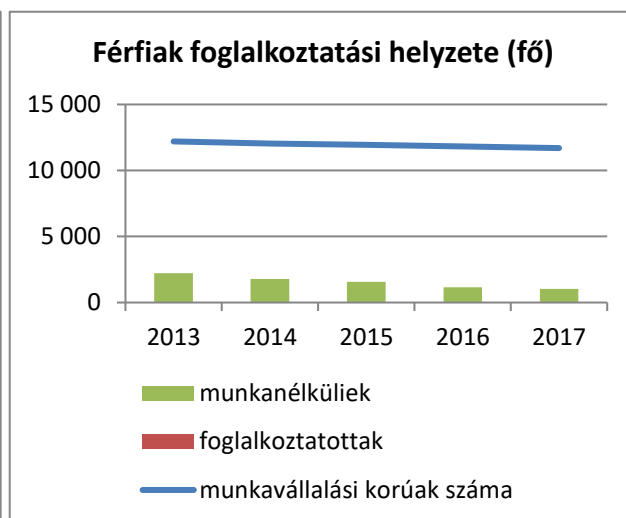
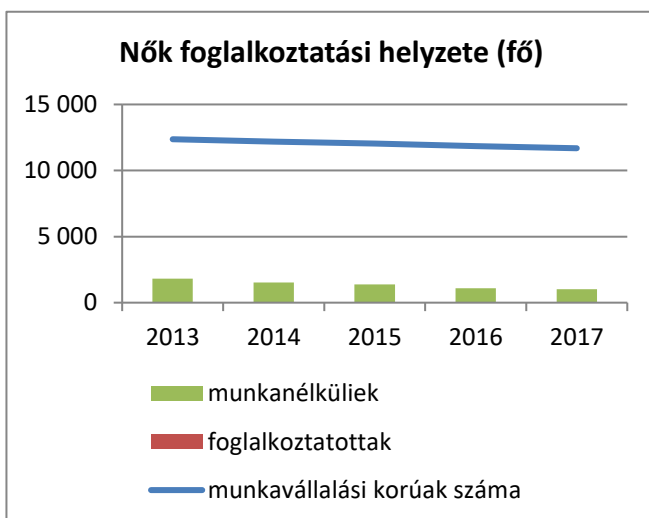
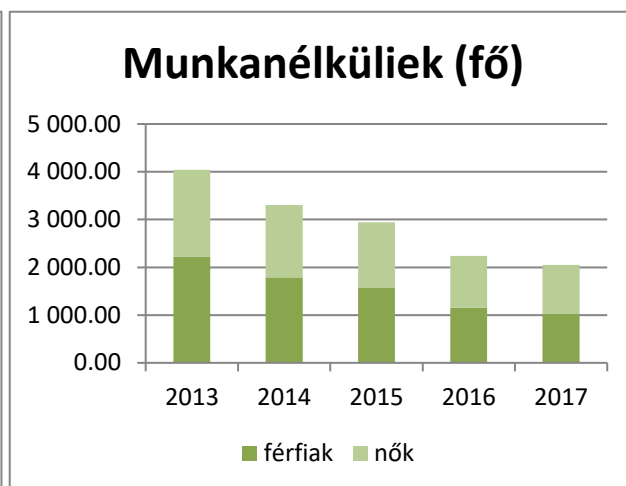
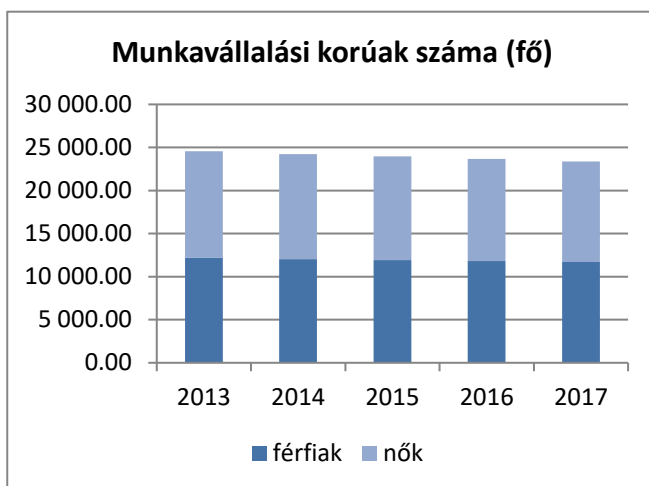
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők munkaerő-piaci pozíciója a férfiakénál rosszabb, a piaci/munkaerő-piaci verseny éleződése számukra kedvezőtlen hatásokkal van. A külső és belső munkaerő-piac a nők hátrányára rangsorolja a foglalkozásokat, munkaköröket. A felvételi és az előmeneteli diszkrimináció korlátozza az egyenlő esélyeket. Jóllehet a nők előnyben vannak az iskolázottság szempontjából, a nemek szerinti iskolázottsági és foglalkozási koncentráció korlátozza munkaerő-piaci versenyképességüket, karrieresélyüket. A feminizálódó mechanizmus a foglalkozási hierarchia alsó szféráiba szorítja ki a nőket, ahol az előmeneteli lehetőség, az elérhető jövedelem, az állásbiztonság az átlagosnál rosszabb, és ennek következtében nagyobb a szegénységkockázat.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0804)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2013	12 199,00	12 367,00	na	na	2 219,50	1 823,25
2014	12 043,00	12 183,00	na	na	1 789,25	1 517,50
2015	11 941,00	12 035,00	na	na	1 569,50	1 370,75
2016	11 817,00	11 858,00	na	na	1 150,00	1 088,50
2017	11 694,00	11 684,00	na	na	1 030,00	1 019,50

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A férfiak és nők adott településen való foglalkoztatottságának mutatói arról nyújthatnak tájékoztatást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség.

A fenti táblázatokból nem egyértelműen állapítható meg a foglalkoztatás körében a nők hátrányos helyzete, mivel a rendelkezésre álló adatok nem mutatnak ki ilyen trendeket, a foglalkoztatottságra vonatkozóan pedig releváns adatokat nem sikerült feltárni.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, megmutatkozhat a munkára való jelentkezéskor (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem szeretne nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében (üvegplafon-jelenség). A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés. A hátrányos megkülönböztetés kimutatására nem áll megfelelő számú adat rendelkezésre.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés.

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően – különösen bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában.

Bölcsőde

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. 2015. évben került bevezetésre, hogy a bölcsődei nevelési év szeptember 1-je és augusztus 31. közötti időszakra esik. A korábbi évben a 3. életévüket betöltött gyermekek óvodába kerültek. Most a jogszabály lehetőséget biztosít arra, hogy azon gyermekek esetében, akik betöltik a 3. életévüket a bölcsődei nevelési év végéig a bölcsődékben maradjanak. Ezen lehetőséggel a szülők élni szoktak. A bölcsődei ellátást a Kistérségi Társulás 17 települése veheti igénybe.

2015. évben a két Bölcsődei egységet igénybe vevő gyermekek száma összesen 181 fő, 2016. évben pedig összesen 176 fő volt, míg a 2017. évben pedig 184 fő volt összesen.

Családi napközi

A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskola nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása. A családi napközi a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást. Városunkban ez a szolgáltatás 2014. évtől nem elérhető.

Óvoda

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény (Nkt.) 8. § (2) bekezdése – mely 2015. szeptember 1-től lép hatályba – előírja a teljes körű óvodáztatást. A gyermek abban az évben, melynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson köteles részt venni. Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételtől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkt. 8. §)

Általános iskola

Az Nkt. értelmében 2013. szeptember 1-étől az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

A gyesről, gyedről a munkába visszatérő szülők munkahelyeik kevésbé veszik figyelembe a munkavállaló szülői feladatait, kis mértékben biztosítanak számukra rugalmasabb munkaidőt, egyéb könnyítéseket. Az eredmények azt mutatják, hogy a családbarát munkahelyek hiánya miatt nem tudják vállalni a szülők a munkaerőpiacra való visszatérést, a foglalkoztatás elősegítése érdekében lépéseket kell tenni.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

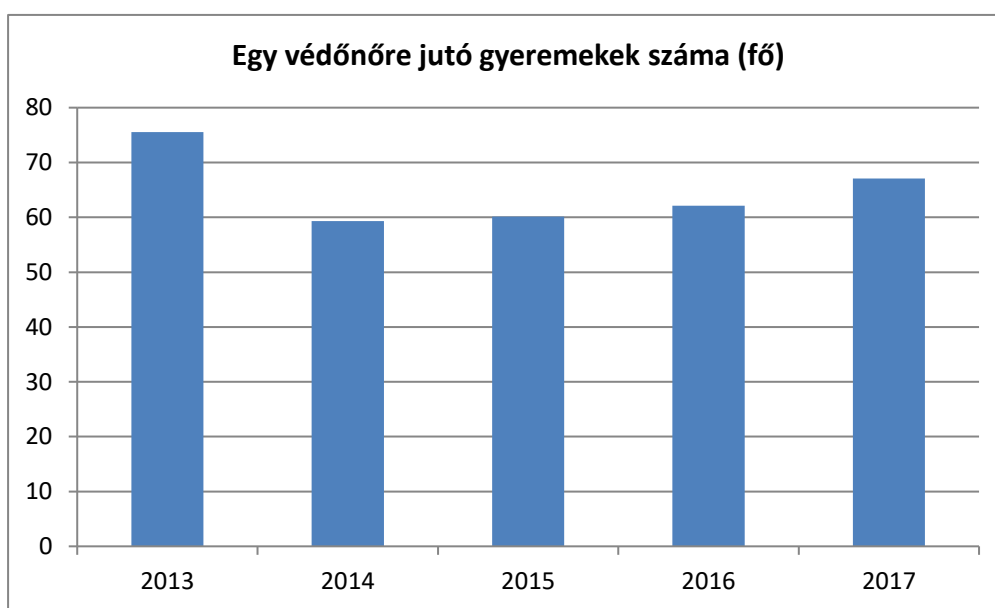
A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális

juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2013	18	1435	80
2014	18	1127	63
2015	18	1142	63
2016	18	1180	66
2017	18	1275	71

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama (gyakorlati és lelki) segítése, hogy ezzel támogassa a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermekellátó intézményekkel és a gyermekorvossal is, így adott településen árnyalt képpel rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről. Szakemberként hatékony segítséget képes nyújtani a családoknak, ez pedig szorosan összefügg a hozzá tartozó gyermekek számától.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza.

A családon belüli erőszakra nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszakra jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld. testi sértés, zaklatás, távoltartás.

A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak.

A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától. A rendőrségi riasztások és bírósági eljárások számszerű adatainak összegyűjtése mellett érdemes megnézni, hogy működik-e olyan szervezet, ahová a bántalmazott nők fordulhatnak.

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Az anyaothtonok és a családok átmeneti otthonai (anyagilag vagy családi) krízishelyzetben jelenthetnek megoldást azok számára, akiknek nincs hová menniük. Bizonyos esetekben kimondottan célszerű, ha a krízishelyzetben lévő nő távol kerül addigi környezetétől, de vannak olyan helyzetek is, amikor az anyaothton/családotthon és a lakóhely távolsága komoly problémát jelent (munkahely, gyermekellátó intézmények).

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek. Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket. Ózd városában tapasztalható, hogy az oktatás és a kultúra területén túlnyomó részt nők töltik be a vezetői helyeket. A pedagógusok körében ez a tendencia már inkább a férfi hiány területén mutatkozik meg. A város vezetésében a 14 tagú képviselő testület döntően férfiakkal áll, de 3 területi képviselő a „gyengébb” nem közül került megválasztásra.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmodelljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák. A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez összetársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

Szakmai tapasztalataink szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Ezért az Önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kíván teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is. Folyamatosan megújuló programkínálat mellett a helyi hagyományos programokat is szerveznek: kiállítások, koncertek, színházi előadások, játszóház, gyermek- és családi programok, tanfolyamok, bálók, ünnepi és művészeti események, nyugdíjas programok egyaránt megtalálhatók.

Minden évben hagyományosan megrendezésre került a Nagycsaládosok Karácsonyi Ünnepe. 2013. évtől az Önkormányzat már nem ilyen formában szervezte meg a Nagycsaládosok Karácsonyi Ünnepeit, hanem a város óvodáinak pénzzadománnyal tette szebbé a gyermekek karácsonyát.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Alacsony foglalkoztatottság	Munkahelyek létesítése, közfoglalkoztatás bővítése, munkaidő kedvezmények körének szélesítése
GYES utáni munkába való visszatérés	Munkahelyek létesítése munkaidő kedvezménnyel
Családon belüli erőszak magas aránya	Büntethetőség megerősítése
A szolgáltatásokhoz való időbeni hozzáférés	Nyitva tartások részleges igazítása

A fent beazonosított problémák és fejlesztési lehetőségek 2018. évben is fennállnak, aktuálisak.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A népesség öregedésével járó társadalmi, demográfiai problémák az elmúlt évtizedekben világszerte az érdeklődés középpontjába kerültek. Az öregek aránya a Föld teljes népességét figyelembe véve 2000-ben 10% volt, 2050-ben 25% körül várható, míg ez az arány Európában 36-37%-os mértéket mutat. Az Európa egészére érvényes általános öregedési folyamat Magyarországon is jellemző. Folyamatosan, az utóbbi években pedig gyorsuló ütemben csökkent a 14 éves és ennél fiatalabb korcsoportok aránya és emelkedett az idősebb aktív korúaké, de még inkább a 60 éven felülieké. Ezen arányok a születések és halálozások trendjeiből erednek, a vándorlások szerepe eddig nem volt meghatározó. Míg a demográfiai öregedés, a korstruktúra romlása a maga átütő társadalmi hatásaival kedvezőtlen folyamatot jelenthet, az életkor meghosszabbodása nagyon is pozitív jelenség. A társadalmi szolidaritás megkívánja, hogy a fiatal generációk fokozott gondot fordítsanak a teljes népesség immár egyötödét kitevő, a munkából lassan kiöregedő, vagy már kiöregedett népesség életkörülményeire, életminőségére.

A demográfiai adatokból kitűnik, hogy Ózdon a lakosság több mint egyötöde 60 évesnél idősebb. Az országos adatokhoz hasonlóan az időskorúak között a nők aránya jelentős. Levonható az a következtetés, hogy miközben a város lakosságának száma folyamatosan csökken, a 60 éven felüliek aránya nő az összlakosságon belül.

Az életkörülményeket – így az időkorúakét is – általában a lakáshelyzettel, a jövedelemmel és a fogyasztás szerkezetével, színvonalával lehet jellemezni, figyelemmel a háztartások szerkezetére.

Amennyire öröndetes jelenség az életkor meghosszabbodása, annyira válik egyre felelősségteljesebb társadalmi kötelezettséggé az élet megfelelő minőségének, az egészségnek és az aktív életnek minél hosszabb ideig való fenntartása, biztosítása.

Az életminőség összetevői:

- egészségi állapot,
- mindennapi aktivitás, életmód,
- közérzet.

Az időskorúak egészségi állapota elsősorban a szív-és az érrendszeri betegségek határozzák meg. Ezek sorában vezet a magas vérnyomásos betegség. A keringési betegségek közül kiemelkedik a szívizominfarktusz. Az agyi erek betegsége ugyancsak az egyik leggyakoribb időskori betegség. Az agyvérzés következtében kialakult bénulásoknak igen nagy jelentősége van az időskorúak életminőségének alakulásában. Jelentős a rosszindulatú daganatos betegségek csoportja, a cukorbetegségben szenvedők, a tüdőgyulladásos betegek, az emésztőrendszer betegségeiben szenvedők aránya. Az életminőség alakulásában igen nagy szerepük van a mentális betegségeknek. Az élettartam meghosszabbodásával jelentősen növekszik többféle pszichiátriai betegség gyakorisága. Érdemes áttekinteni a különböző fogyatékosokkal élő idősök arányait. A felmérések adataiból megállapítható, hogy a fogyatékosok többsége a 60 év feletti korosztályból kerül ki.

Szabadidős tevékenységük jellemzően a sétára, könyv-és újságolvasásra, TV nézésre korlátozódik. Ez nemcsak az idősök korlátozott anyagi lehetőségeivel, kedvezőtlenebb egészségi állapotával van összefüggésben, hanem nagymértékben a Magyarországon jellemző, az idős korról, az idősök életvezetésével kapcsolatos attitűdök következménye.

A népesség öregedése olyan körülmény, amely valamennyi korosztályt alkalmazkodásra kényszerít. A lehetséges megoldások kimunkálásában legfőbb eredménnyel az életpálya-közelítés kecsegtet, amely figyelembe veszi az életkorhoz kapcsolódó és a nem-specifikus tényezőket, mint a nyugdíjazás utáni aktivitást vagy az egészségmegtartó programokban való részvételt.

Az idős kor társadalmi hátrányai közé tartozik az egészségi állapot romlása, a munkahelyről kikerülés, az elmagányosodás, a korábbinál alacsonyabb jövedelem. Az idősök gyakran szorulnak gyermekeik támogatására anyagi és más vonatkozásban is.

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

1. saját jogú; és
2. hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

1. az öregségi nyugdíj,

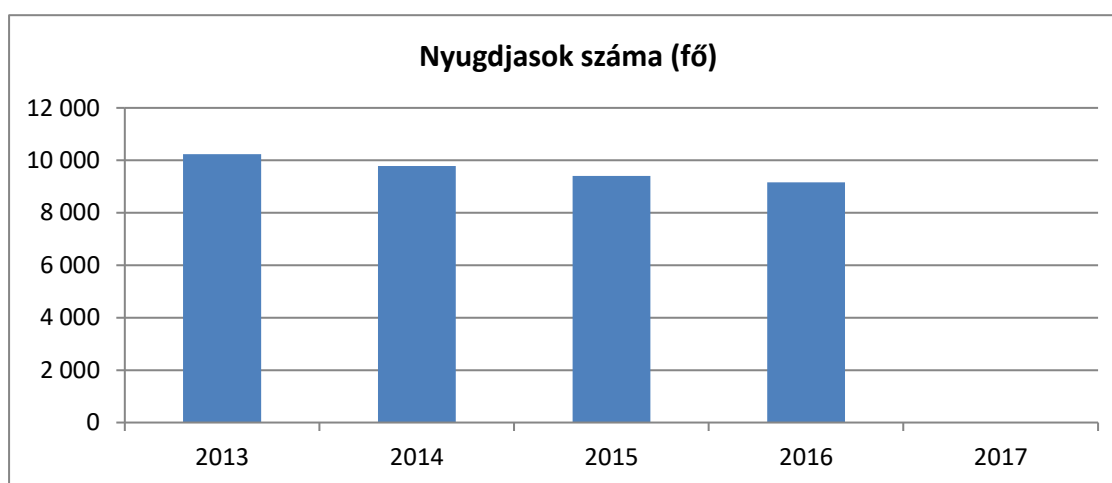
A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

1. az özvegyi nyugdíj;
2. az árvaellátás;
3. a szülői nyugdíj;
4. a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
5. özvegyi járadék.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2013	3984	6251	10235
2014	3778	6008	9786
2015	3590	5821	9411
2016	3486	5679	9165
2017	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázatból kitűnik, hogy a nők nagyobb arányban részesülnek nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásokban, mivel a nők 40 éves munkaviszony után elmehetnek nyugdíjba. A táblázat megmutatja továbbá, hogy évről évre csökken a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak és nők száma.

A nappali ellátás szociális alapszolgáltatás, amely lehetőséget biztosít a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére a hajléktalan személyek és a saját otthonukban élő, következőkben felsorolt személyek részére: A) tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek, b) tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek.

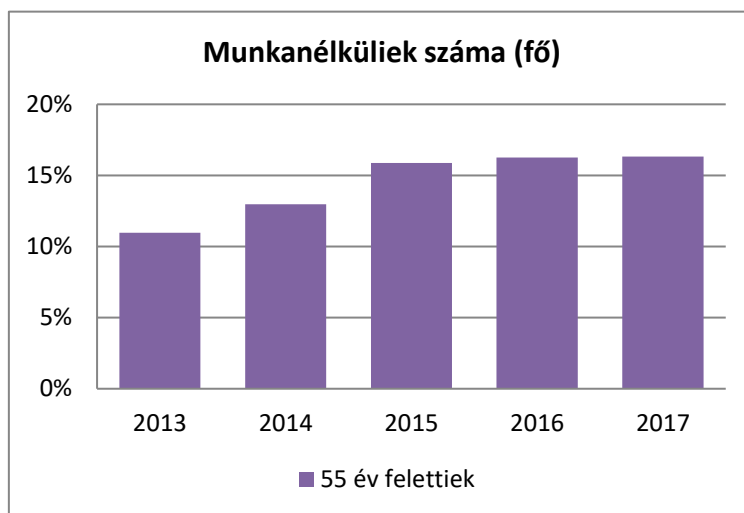
6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Idősek, nyugdíjasok hátrányos megkülönböztetése a foglalkoztatás területén:

6.2.3 számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2013	4 042,75	443,75	11%	1 919,00		-
2014	3 306,75	428,75	13%	1 515,00		-
2015	2 940,25	467,00	16%	1 281,00		-
2016	2 238,50	363,75	16%	708,00		-
2017	2 049,50	334,75	16%	na		-

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Éppen ezért csak következtethetünk annak létezésére. Azt tudjuk a szakirodalomból, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. Ennek alapján, a helyi, vagy területileg illetékes BAZ. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálytól arról kérünk adatokat, hogy hány fő regisztrált munkanélküli van az adott településen és ezek közül hányan 55 év feletti, illetve a tartós munkanélküliek között mekkora az 55 év feletti aránya, és az adatok alapján az arányok az idősebb korosztály felé tolnak el, akkor állíthatjuk, hogy őket jobban érinti a foglalkoztatás terén fellépő hátrányos megkülönböztetés.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Alapszolgáltatások:

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Szakosított ellátási formák:

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

A helyi közszolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás magas színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások egy része a város minden állampolgára részére biztosított, egy része kor alapján az időskorúak részére szerveződik. A településen a szolgáltatások köre rendkívül színes képet mutat. Az önkormányzat eleget tesz minden kötelező feladatának és emellett önként vállalt intézkedéseket is biztosít.

Az idős ellátás és a szociális gondoskodás területén az utóbbi években egyre jelentősebb szerep jutott a civil szektornak, egyházi, alapítványi szervezeteknek. Ilyen intézmények, amelyek aktívan részt vesznek az idős ellátásban, valamint programot szerveznek részükre: Mozgáskorlátozottak Ózd Városi Egyesülete, Nyugdíjas Pedagógusok Klubja, stb.

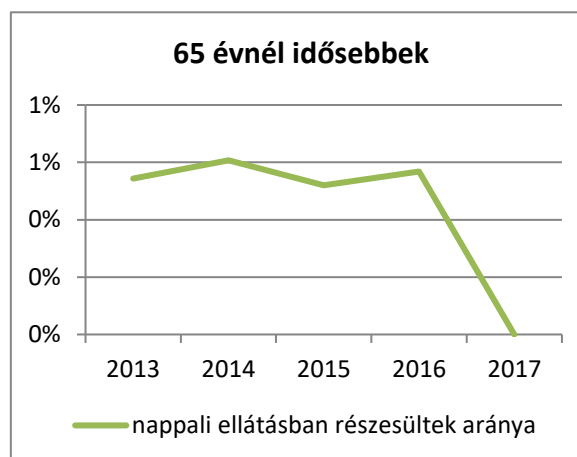
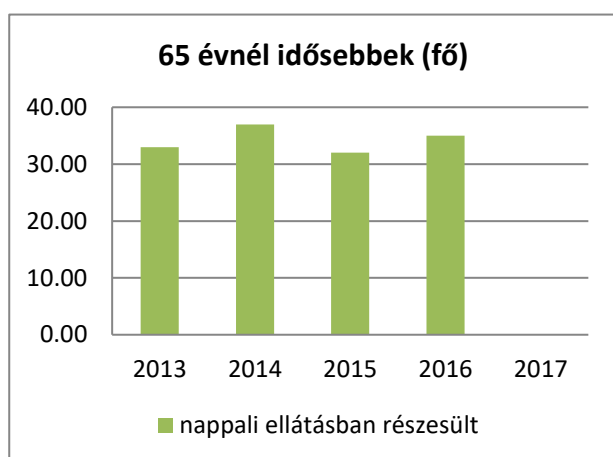
Jellemző a városi szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, az egyes ellátások személyre szabottak és egyéni szükséglet felmérésen alapulnak. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2013	6 074,00	33,00	1%
2014	6 094,00	37,00	1%
2015	6 159,00	32,00	1%
2016	6 161,00	35,00	1%
2017	na	na	-

Forrás: TeIR, KSH, Tstar

Ózd város, mint kistérségi központ viszonylag sok funkciót lát el, alapvetően nagyságából és népességszámából fakadóan kell biztosítania ezeket a funkciókat. Az Ózd által ellátott feladatok, illetve a város által biztosított szolgáltatások, funkciók lényegesen gazdagabbak, mint egy kisebb kistérségi központ esetében. Az Önkormányzat az MötV-ben és az egyéb ágazati törvényekben foglalt ellátási kötelezettségének eleget téve biztosítja az egészségügyi, szociális és gyermekjóléti ellátások széles rendszerét. A szolgáltatásokat saját fenntartású, illetve Ózd Kistérség Többcélú Társulása által fenntartott intézmények által biztosítja a város és a kistérség lakosai számára.

Mind a kistérség, mind pedig Ózd város lakosságának életkor szerinti megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy a születések számának csökkenése, a születéskor várható átlagos élettartam fokozatos növekedése a 64 év feletti népesség számának növekedését eredményezi. Ezt a korosztályt ma jellemzően az egyedülálló nők képviselik. Ez azt jelenti, hogy országosan is jellemző módon az idősödő korosztály a folyamatosan csökkenő számú lakoszágnak egyre növekvő részét képezi.

A fenti folyamatok eredményeként jelentős mértékben nő az időskorú lakosság személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátás iránti szükséglete. Az egyén az életének abban a szakaszában marad egyedül, amelyben a legnagyobb és egyre fokozódó szükséglet jelentkezik a támogatás és segítség iránt mind a család, mind a társadalom részéről.

Az intézményekben elhelyezettek célcsoportját az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes idős személyek képezik, akik számára teljes körű ellátást, fizikai és mentális gondozást, szabadidős programokat, készség- és képességmegtartó és fejlesztő foglalkozásokat biztosítunk. Az öregedés fokozatosan és természetes módon végbemenő folyamat, a születéssel kezdődik, és minden életszakaszban megállás nélkül tart, magában foglalva mind a fejlődés pozitív, mind a hanyatlás negatív folyamatát. Az intézményi ellátást igénybe vevők napi négy órát meghaladó, illetve a külön jogszabályban meghatározott egyéb körülményeken alapuló gondozási szükséglettel rendelkeznek. Az ellátottak jelentős része otthonából kerül be az intézménybe, mivel hozzátartozóik nem tudnak gondoskodni ellátásukról. Gyakori az is, hogy az ózdi Almási Balogh Pál Kórház Krónikus és Ápolási Osztályáról kerülnek ellátottak az intézményekbe. A bekerülés szempontjából az esetek egyre növekvő hányadát képezik az egyedül élő idősök. Az idősök önkiszolgálási funkcióikat vizsgálva megállapítható, hogy táplálkozás, tisztálkodás, öltözködés, kontinencia tekintetében jelentős segítségre van szükségük. Érzékszervi funkcióik – látás, hallás – koruknak megfelelően csökkent. Mozgásfunkcióik tekintetében jelentős segítségre van szükségük, többen használnak helyzet és helyváltoztatáshoz segédeszközöket. Tájékozódási képességeik különböző mértékben megromlottak, megszerzett ismereteiket nehezebben alkalmazzák. Rendszeres egészségügyi ellátásra – orvosi ellenőrzés, gondozás, ápolási feladatok szükségessége –, időszakosan folyamatos kezelésre, megfigyelésre szorulnak.

Ózd Kistérség Többcélú Társulása a szociális szolgáltatásokat és ellátásokat az általa fenntartott és működtetett intézménye, az ÓTSZEGYII révén látja el, az alábbiak szerint:

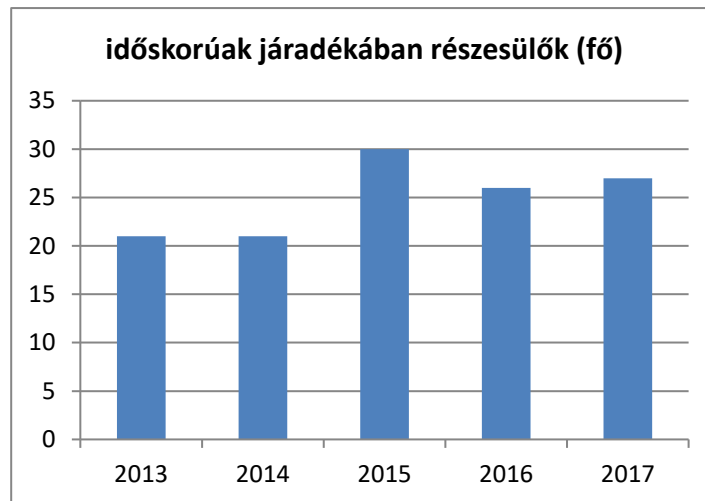
- Szociális alapellátási feladatok:
  - étkeztetés,
  - családsegítés,
  - támogató szolgáltatás,
  - jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
  - házi segítségnyújtás,
  - idősök klubja,
  - nappali melegedő,
  - szenvedélybetegek nappali intézménye,
  - szenvedélybetegek közösségi ellátása.
- Szakosított ellátási formák:
  - ápolást gondozást nyújtó bentlakásos intézményi ellátás – idősök otthona (három telephelyen),
  - átmeneti szállás,
  - éjjeli menedékhely.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2013	20.85
2014	20.82

2015	29.88
2016	25.67
2017	27.00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A települési önkormányzat, 2007. január 1-jétől a jegyző, 2013. január 1-jétől a járási hivatal időskorúak járadékában részesíti azt

- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 85%-át,
- az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100%-át,
- az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 135%-át.

A 2018. évtől az időskorúak járadékának fentiekben meghatározott jövedelmi jogosultsági határai a Tny. 62. § (1) bekezdésében meghatározott szabályok szerint, a nyugdíjemeléssel megegyező arányban emelkednek. Az időskorúak járadéka jövedelmi jogosultsági határainak forintban kifejezett összegét a Kormány évente rendeletben meghatározza.

A Szt. értelmében az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek.

A városban időskorúak járadékában kevesen részesülnek, hisz a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyek általában rendelkeznek nyugdíjszerű ellátással. Az ellátásban részesülők száma, azonban évről évre emelkedik.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az időskorúak érdekvédelmével foglalkozó szervezetekkel történt felmérésekből kiderült, hogy a város által nyújtott kulturális, közművelődési szolgáltatások számukra is teljes körűen hozzáférhetők és rendelkezésre állnak, de a helyi közösségi közlekedés, valamint saját szociális helyzetük nem teszik lehetővé a rendezvényekre való oda- és visszajutást. A rendezvényeken történő részvételt korlátozza az időskorúak, egyedül élők általános biztonság érzetének romlása, mely kiterjed a programok sötétben, gyalogosan történő megközelítésére és a lakásuk elhagyására.

c) idősök informatikai jártassága

Az idősebb korosztályban is vannak olyanok, akik a számítógépet napi szinten kezelik. Főként otthonukban használják, de lehetőség van erre a Városi Könyvtárban is, ahol minimális térítés ellenében lehet ezt használni. Azon idős emberek részére, akik eddig nem rendelkeztek számítógépes ismeretekkel a város számítógépes tanfolyamot szervezett, ahol viszonylag nagy létszámmal sikerült ennek a korosztálynak is az informatikai tudását fejleszteni.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az ózdi nyugdíjas klub 1999. szeptember 16-án alakult 66 fővel „Nyugdíjas a nyugdíjasért” szlogen jegyében. Jelenleg több száz főre tehető az egyesület létszáma.

Számos program megszervezésében és lebonyolításában vesznek részt: Országos Nyugdíjas Sportnapot szerveznek, kirándulásokon, túrákon, Országos Nyugdíjas „Ki Mit Tud”-ban indulnak, néptáncgyűttest működtetnek, nőnap rendezvényeket, farsangi, szilveszteri mulatságokat szerveznek, Civil Képzési Konferenciákon vesznek részt.

Az Önkormányzat a város időskorú lakosai részére minden év novemberében vagy decemberében igyekszik megrendezni a Karácsonyváró Ünnepséget. Az ünnepségen a köszöntőket követően különféle előadásokat tekinthetnek meg a vendégek. A jelenlévőknek az előadást követően az önkormányzat hagyományához híven ajándékosomaggal kedveskedik. Emellett minden évben az Önkormányzat bentlakásos intézményeiben is megrendezésre került a karácsonyi ünnepség, amelyen a város vezetése, képviselői apró ajándékokkal kedveskedtek a jelen lévő időseknek. Szépkorúak köszöntésére 2016. évben 8 alkalommal, 2017. évben 6 alkalommal, 2018. évben 1 alkalommal került sor, amikor a szépkorút a területi képviselő, valamint a Polgármesteri Hivatal részéről a Hatósági és Szociális Osztály vezetője vagy helyettese személyesen köszöntött fel oklevéllel és egy csokor virággal.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Elmagányosodás	A család fokozottabb szerepe
Ellátatlanság	A család fokozottabb szerepe (gyermekek, unokák nagyobb rész vállalása az idősebb családtagok gondozásában), házi segítségnyújtás
Egészségügyi problémák	Szűrővizsgálatok biztosítása Prevenációs szemlélet erősítése, egészségtudatos magatartás fejlesztése
Többgenerációs családok megszűnése	Összetartozást segítő programok szervezése
Kiszolgáltatottság (bűnözők, család)	Idősök személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése
Alacsony jövedelmi szint (nyugdíjak reálértékének csökkenése)	Nyugdíjemelés

A fent beazonosított problémák és fejlesztési lehetőségek 2018. évben is fennállnak, aktuálisak.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogalma, meghatározások

Fogyatékos személy: az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális – illetve ezek bármilyen halmozódásával – él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.

A Fogyatékos-sággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

7.1 A településen fogyatékos-sággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. A munkáltató a fogyatékos személy munkához jutásának elősegítése érdekében – a felvételi eljárás során köteles biztosítani az egyenlő eséllyel hozzáférhető környezetet.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató akkreditált munkáltatókat és a fejlesztő foglalkoztatást végző foglalkoztatókat a központi költségvetés – jogszabályban meghatározottak szerint – támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült. (Ft. 57/B §.)

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Probléma továbbá, ha nem áll rendelkezésre olyan foglalkoztatási szakember, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Amennyiben nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beszoktatást kísérlje, úgy sikertelen lehet a beszoktatás, amelynek következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása. Mindezekre tekintettel javasolt folyamatosan felkutatni a fogyatékos munkavállalókkal is betölthető álláshelyeket, fogyatékosügyi mentor, tanácsadó foglalkoztatásával a fogyatékos személyek munkahelyi kísérésének biztosítani. Javasolt önkormányzati szakember ez irányú képzése, állami és civil munkaerő-piaci szolgáltató szervezet és a Munkaesély Szövetség bevonása a feladat megoldásába.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - nők (TS 6301)
2013	773,00	1 092,00
2014	740,00	1 034,00
2015	657,00	955,00
2016	603,00	848,00
2017	na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A fizikai akadályozottság esetében célszerű felmérni, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának mely feltételei hiányoznak. Az akadálymentesítési javaslatban célszerű a fogyatékos személyek száma alapján rangsorolni, hogy az akadálymentesítés lépései milyen sorrendben és ütemezéssel kövessék egymást. A rámpa és kijelölt parkoló nemcsak mozgássérült személyek, hanem más csoportok részére is hasznosak (nők, kisgyermekesek, idősek), az információs táblák, a vizuális információk megerősítése akusztikus információkkal, például közlekedési eszközökön alkalmazva. Fontos a célpályázatok felkutatása és az akadálymentesítés komplex, rövid- közép- és hosszú távú terveinek elkészítése. Garanciát jelent rehabilitációs szakmérnök és szakember bevonása a tervezésbe, valamint érintett fogyatékos ember bevonása a tervezés és a megvalósítás teljes folyamatába.

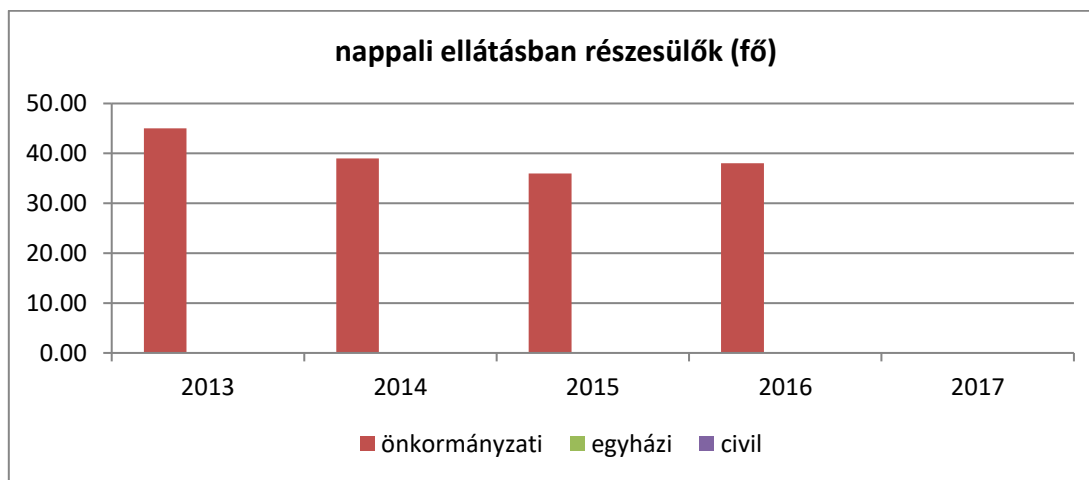
A foglalkoztatás akkor is meghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt és a támogató szolgálattól sem kap segítséget. Ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák a hátrányos megkülönböztetést nyilvánosságra, mert ezzel a jövőbeni alkalmaztatási kilátásaik is csökkennek.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2013	45	na	na
2014	39	na	na
2015	36	na	na
2016	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével.

A jelenlegi nagy létszámú intézmények sok esetben a település szélén, rosszabb esetben az országhatáron, izoláltan, korszerűtlen épületekben működnek. Ezen intézményekben is nagy erőfeszítéseket tesznek az ellátott személyek társadalmi integrációjának megteremtése érdekében, azonban az intézmény területi elhelyezkedéséből adódó korlátokat nem tudják leküzdeni. Egy több száz fős intézmény esetében fennáll a veszélye annak, hogy nem alkalmas az egyéni képességekre alapozott, személyre szabott szolgáltatás nyújtására. A működő lakóotthonok többsége csak a férőhelyek számának tekintetében tér el a nagy létszámú intézményektől, nem úgy működnek a gyakorlatban, mint ahogy azt a jogalkotó a bevezetésekor elképzelte. Az intézményi szemlélet a lakóotthonokban is jelen van. Tekintettel arra, hogy a jogszabályi módosulások a fenntartó tekintetében változást hoznak ezen szolgáltatások tekintetében, az önkormányzatok együttműködő partnerségi szerepben jelennek meg 2013-tól. lehetőség van a 1257/2011 (VII. 21.) Korm. határozatban foglalt nagymérvű változások támogatására, hogy a közösségben hozzáférhető szolgáltatások rendelkezésre bocsátása okán kövessék nyomon a folyamatot egyrészt jogszabályi, másrészt finanszírozási szempontok mentén.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az alábbiakban felsoroljuk és röviden ismertetjük azokat az ellátási formákat, amelyeket jogszabályok biztosítanak a fogyatékkal élő személyek számára.

Lehetséges, hogy a fogyatékos személy megfelelő információk hiányában nem részesül a számára jogszabály szerint járó pénzbeli és természetbeni ellátásban. A településen élő ellátásban részesülő fogyatékosok száma a TeIR, KSH Tstar forrásokból szerezhető meg. Ezzel összevetésben lehetséges megbecsülni, hogy az egészségügyben vagy önkormányzati szolgáltatásokban - pl. szociális érkeztetés, hajléktalan ellátás - milyen létszámban fordulnak meg fogyatékosok, illetve rendelkezésre állnak-e statisztikai adatok. Javasolt bevonni a fogyatékos emberek helyi érdekvédelmi szervezeteit is, hiszen ők taglistáikkal és tagjaikkal tartott kapcsolatukkal segíthetik a folyamatot.

Ellátási formák:

Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Fogyatékosági támogatásra az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos, az ellátás igénylésének időpontjában Magyarországon élő magyar állampolgár, letelepedett, valamint bevándorolt jogállású személy, továbbá a magyar hatóság által menekültként, illetve hontalanként elismert személy jogosult, akinek

a) segédeszközzel vagy műtéti úton nem korrigálható módon látóképessége teljesen hiányzik vagy aliglátóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik és ezért kizárólag tapintó-halló életmód folytatására képes (látási fogyatékos),-

b) hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére segédeszközzel sem képes, feltéve, hogy

ba) halláskárosodása 25. életévének betöltését megelőzően következett be, vagy

bb) halláskárosodása mellett a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad (hallási fogyatékos),

c) értelmi akadályozottsága genetikai, illetőleg magzati károsodás vagy szülési trauma következtében, továbbá tizennegyedik életévét megelőzően bekövetkező súlyos betegség miatt középsúlyos vagy annál nagyobb mértékű (értelmi fogyatékos),

d) állapota a személyiség egészét érintő fejlődés átható zavara miatt, az autonómia-tesztek alapján súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető,

e) a mozgásrendszer károsodása, illetőleg funkciózavara miatt helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli, vagy a külön jogszabály szerinti mozgásszervi betegsége miatt állapota segédeszközzel eredményesen nem befolyásolható (mozgásszervi fogyatékos),

f) az a)-e) és h) pontban meghatározott súlyos fogyatékoságok közül legalább két fogyatékosága van (halmozottan fogyatékos),

g) hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére segédeszközzel sem képes és az a), c)-e) és h) pontok valamelyikében megjelölt egyéb fogyatékosága is van (halmozottan fogyatékos),

h) állapota kromoszóma-rendellenesség miatt súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető, és állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul.

A súlyosan fogyatékos személy nem jogosult fogyatékosági támogatásra ha

a) vakok személyi járadékában részesül,

b) magasabb összegű családi pótlékban részesül, vagy

c) utána magasabb összegű családi pótlékot folyósítanak.

Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében, rokkantsági járadékra jogosult az a személy, akinek a 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70 %-os mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül. A rokkantsági járadékra jogosult személy egészségi állapotát a döntésben meghatározott időpontban felül kell vizsgálni.

Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult.

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,

1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,

2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,

3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak, vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül.

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

Aktuális jogszabályok:

141/2000. (VIII.9.) Korm. rend. a súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól

218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról

1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

2006. évi CXVII. törvény egyes szociális tárgyú törvények módosításáról

2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól

1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

2007. évi XCII. törvény a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az alábbiakban kiemeljük azokat a területeket jogszabályi hivatkozással, amelyek a fogyatékkal élő személyek jogait biztosítják.

Környezet: A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékoztatói lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)- (2))

Kommunikáció: A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékoztató és a személyi segítség feltételeit. (Fot. 6.- 7. §)

A megfelelően hozzáférhető információ létrehozása olyan szakmai feladat, mely kezdetben nehézséget okozhat. Javasoljuk, azoknak a szolgáltató szervezeteknek a bevonását, melyek professzionális segítséget nyújthatnak. Ilyenek például a jelnyelvi szolgáltatások, a könnyen érthető fordításokat készítő ÉFOÉSZ és tagszervezetei, a speciális eszközkölcsönzők. Javasoljuk továbbá, hogy az önkormányzat érintett munkatársai kapcsolódjanak be olyan tréningekbe, képzésekbe, ahol ezek a tudások megtanulhatók, ilyenek egyebek mellett az Emberi Erőforrások Minisztériuma által támogatott és az FSZK Nonprofit Kft. képzései.

Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés: A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. (Fot. 7/A. §)

A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját - külön jogszabályban meghatározottak szerint - beviheti a közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére. (Fot. 7/C. §)

Közlekedés: A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. A közlekedésében jelentősen akadályozott fogyatékos személy közlekedését – az indulási helytől a célállomásig történő – szállítást végző hálózat működtetésével is lehet biztosítani. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás

bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás. Az első kérdésre javasoljuk minden esetben rehabilitációs szakmérnök, valamint az érintett fogyatékos csoport képviselőjének a bevonását a tervezésbe és a megvalósításba. A másik kérdésre, mely a forrásteremtésre vonatkozik, javasoljuk, hogy történjen Európai Unió pályázatfigyelés a www.nfu.gov.hu honlapra építve.

Támogató szolgálat, segédeszköz: fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg. (Fot. 11. §)

Egészségügy: A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv. Javasoljuk, hogy az ehhez elengedhetetlen attitűdváltás eléréséhez a szolgáltatók vegyék igénybe az országban több helyen elérhető tréninglehetőségeket (GYEMSZI ETI és FSZK Nonprofit Kft. egyebek mellett), valamint igényeljék azokat a hozzáférést biztosító megoldásokat, melyekről a korábbiakban már szóltunk.

Oktatás, képzés: A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az - az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint – a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították. (Fot. 13. §).

Foglalkoztatás: A fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. A munkáltató a fogyatékos személy munkához jutásának elősegítése érdekében - a felvételi eljárás során - köteles biztosítani az egyenlő eséllyel hozzáférhető környezetet. (Fot. 15. §)

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató akkreditált munkáltatókat és a fejlesztő foglalkoztatást végző foglalkoztatókat a központi költségvetés - jogszabályban meghatározottak szerint - támogatásban részesíti. (Fot. 16. §)

Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi - lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §) A 2011. évben megkezdődött a nagy létszámú ápoló- gondozó intézetek kiváltása támogatott lakhatási megoldásokkal. Ez a folyamat, bár pozitív kimenetelében bizonyosak vagyunk, mégis számos konfliktust rejt magában. Javasoljuk megismerni a folyamat jogszabályi hátterét, valamint azokat a szakmai, módszertani anyagokat, melyek ezt a közösségi alapú szolgáltatások felé való elmozdulást segítik. A dokumentumok a folyamatot generáló Intézményi Férőhely Kiváltást Koordináló Országos Testület honlapjáról tölthetők le. A közösségi beilleszkedést segíthetik a fogyatékos emberek érdekvédelmi szervezetei is, így bevonásuk javasolt.

Kultúra, sport: A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára – sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás. Az első kérdésre javasoljuk minden esetben rehabilitációs szakmérnök, valamint az érintett fogyatékos csoportot képviselőjének a bevonását a tervezésbe és a megvalósításba.

A másik kérdésre, mely a forrásteremtésre vonatkozik, javasoljuk, hogy történjen Európai Unió pályázatfigyelés a www.nfu.gov.hu honlapra építve.

A rehabilitációhoz való jog: A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg (Fot. 19.- 20. §). Az érintett célcsoport sok esetben nem rendelkezik megfelelő információval a saját jogai és lehetőségei tekintetében. Javasoljuk, hogy legyen számukra lehetőség hozzáférni a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal honlapjához, valamint dokumentumaihoz (<http://nrszh.kormany.hu/>), továbbá azokhoz a jogsegély szolgáltatásokhoz, amelyeket érdekvédelmi szervezeteik nyújtanak a számukra.

A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljeskörűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékossgal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. tv 29. cikk) A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviselési lehetőségének támogatása kiemelt feladat. Javasoljuk, hogy ennek érdekében alakuljanak ki az együttműködésre és a párbeszédre lehetőséget adó fórumok akár az önkormányzat kezdeményezésére, ahol a fogyatékos emberek a „Semmit rólunk nélkülünk!” elvnek megfelelően bekapcsolódhatnak a róluk szóló döntések alakításába.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Aktuális jogszabályok:

1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről

2009. évi CXXV. törvény a magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról

62/2011. (XI. 10.) NEFMI rendelet a jelnyelvi tolmácsszolgálatok működésének és a jelnyelvi tolmácsszolgáltatás igénybevételének feltételeiről igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól

Közhasznúak azok az épületek, melyek használata senki számára sem korlátozott. Ebbe a körbe tartoznak az oktatás bármely szintjét befogadó épületek vagy épületrészek, az egészség-, szociális, kulturális, művelődés, sport célú építmények. Ilyenek és tevékenységük súlya miatt kiemelten fontosak az önkormányzati, a hatósági, a közigazgatási, az igazságszolgálati célokra fenntartott épületek vagy épületrészek. A mozgásukban akadályozottak, az idősek, nők- és gyermekek a fizikai akadálymentességet igénylik, a többi fogyatékos csoport számára az infokommunikációs akadálymentesség a jogos igény. Ilyenek a kontrasztos színekkel készült táblák, tapintható információk, hallható segítség, jelnyelvi segítség, a belső környezetben való tájékozódást elősegítő piktogramok, feliratok.

A városban az önkormányzat hivatala, a hatósági, a közigazgatási, az igazságszolgálati célokra fenntartott épületek, a kórház, a háziorvosi rendelők akadálymentesítettek.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Pályázati forrásból több közintézmény (közművelődési intézmény, iskola, óvoda, uszoda, stadion) teljes vagy részleges akadálymentesítése megtörtént, akadálymentes elérésük kulturális és sportprogramok szervezése folytán biztosított.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A munkahelyek akadálymentesítettségéről alig lehetséges az adatgyűjtés, mivel a többsége vállalkozás formában működik.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A három megvalósított városrehabilitációs projekt keretében a falu térségében, a városközpontban és a legnagyobb lakónépeségű lakótelepen a közlekedési utak, járdák, terek, parkok, egyes közhasznú épületek részleges akadálymentesítése az elmúlt időszak során megtörtént.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A szociális alapszolgáltatások segítséget jelentenek a fogyatékos személyeknek abban, hogy saját otthonukban, lakókörnyezetükben önálló életvitelt tudjanak fenntartani. Különös jelentősége van a helyi tájékoztatásnak, a mindenki számára azonos esélyű hozzáférés biztosításának. Szakellátás akkor válik szükségessé, ha a fogyatékos személy önálló életvitelét saját otthonában az alapszolgáltatások már nem tudják biztosítani. Ezekben az ellátási formákban is külön gondot kell fordítani az önrendelkezés és önállóság érvényesülésére. Ilyenek az intézmény napirendjének szigorúsága, a kapcsolatok ápolásának lehetősége és módja intézményen kívüli személyekkel, intézményen belüli párkapcsolatok alakulása.

Támogató Szolgálat

A fogyatékos személyek Támogató Szolgálatát Ózd, Arló, Járdánháza, Borsodnádásd, Bükkmogyorósd, Csernely, Domaháza, Borsodszentgyörgy, Hangony, Farkaslyuk, Nekézseny, Kissikátor, Lénárdaróc települések közigazgatási területén élő lakosok számára biztosít szolgáltatást.

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetében történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

A szolgáltatás rendelkezik olyan gépjárművel, amely, alkalmas kerekes székes személy szállítására, rendelkezik mobil rámpával, illetve biztonsági rögzítéssel.

A támogató szolgáltatást valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó súlyosan fogyatékos személy igénybe veheti.

A szakmai munka az alábbi szolgáltatásokból tevődik össze:

Tanácsadás:

A szolgálat a tanácsadási tevékenységével azt segíti, hogy a fogyatékos személy, illetve hozzátartozója, törvényes képviselője hozzájusson azokhoz a tájékoztatásokhoz, útmutatásokhoz, amelyek segítségével a probléma megoldása megvalósuljon, döntéseit a számára legelőnyösebb módon tudja meghozni. A leggyakoribb megkeresés telefonon keresztül történik, de gyakran van arra igény, hogy a kórházban vagy a saját otthonában keressék fel a klienst. A szolgáltatás telephelyén az ügyfelek számára rendelkezésre álló helyiség megközelítése az ügyfelek számára akadálymentes, így egyre gyakoribb, a személyes megkeresés. Jelentős a különböző pénzbeli ellátások iránti érdeklődés. Az elmúlt évben több fogyatékos személy részére nyújtott segítséget abban, hogy hozzájuthasson pl.: a fogyatékosági támogatáshoz, lakás akadálymentesítési támogatáshoz. A tanácsadási tevékenység nem igényli a szolgáltatással a jogviszony létesítését, dokumentációs kötelezettséggel nem jár, feladatmutató számításában nem számít bele, térítés mentesen lehet igénybe venni. Általánosságban egyszeri találkozás elégséges. Amennyiben ismétlődő az adott problémával kapcsolatban az igény, akkor már lehetőség nyílik arra, hogy esetkezelés formájában folytassuk a segítségnyújtást.

Személyi segítségnyújtás:

A fogyatékos személyek elsősorban a személyi és környezeti higiénia megtartásában, a hivatalos ügyek intézésében, szabadidő hasznos eltöltésében kérnek segítséget. Ez utóbbi mind a fogyatékos személy lakásán belül, illetve azon kívül is meg tud valósulni. Előzetes egyeztetés alapján lehetőség van arra, hogy a fogyatékos személyek kiállítást látogassanak meg vagy sétát tegyenek a parkban a személyi segítő felügyelete mellett.

Igény mutatkozik a hozzátartozó távollétében a felügyelet biztosítására és a gyermekek esetében a szállítás közbeni felügyelet biztosítására. Az ellátottak részére nyújtott szolgáltatás minden esetben egyénre szabottan történik, de Gondozási Tervet már nem kell készíteni. Az ellátás megszervezése az ellátást igénybe vevő bevonásával történik, igényeinek megfelelően. Ez által van arra lehetőség, hogy a szolgálat úgy biztosítsa a szolgáltatást, hogy azzal a fogyatékos személy önállóságát, önálló életvitelét minél inkább megőrizze.

Szállító szolgáltatás:

A szolgáltatás ahhoz kíván hozzájárulni, hogy a fogyatékos személy az önmagát érintő ügyekben, feladatokban eljárjon, ezáltal is aktívan bekapcsolódjon a társadalmi életbe. Az egészségügyi intézményekbe történő szállítás mellett igény van egyéb helyekre történő szállításra is (bevásárlás, rokon- látogatás, elhunyt hozzátartozó sírjának látogatása). Több társult településről és Ózdról szállít különböző korú fogyatékos gyermekeket, óvodai -, iskolai -, és fejlesztő foglalkozásokra. A városban található nappali ellátását nyújtó intézményekbe is napi rendszerességgel szállít fogyatékos személyeket.

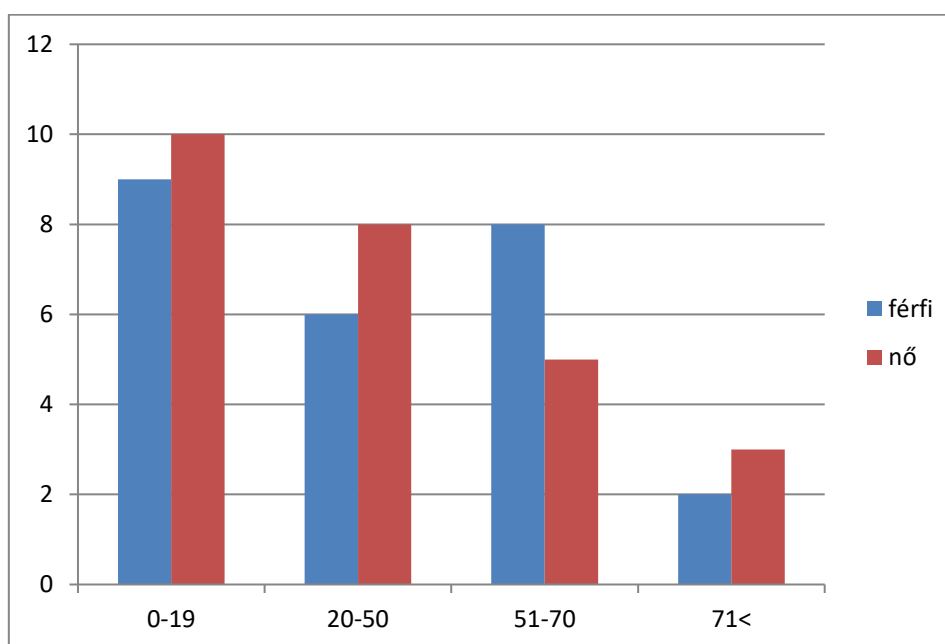
Gyógyászati segédeszköz kölcsönzés:

A szolgáltatásnak korlátozott számú segédeszköz áll rendelkezésre. A segédeszközök esetében a kerekesszék iránt a legnagyobb a kereslet. Ezekben az esetekben segítséget nyújt abban, hogy a kölcsön vevő személy minél hamarabb be tudjon szerezni saját részre egy segédeszközt.

Ózd és Térsége Szociális, Gyermejjóléti és Egészségügyi Integrált Intézmény – Támogató Szolgálatánál 2017. december 31.-én 51 fő gondozottat láttak el. Ebből 1 fő rendelkezik csak személyi segítségnyújtásra vonatkozó jogviszonnyal, 8 fő rendelkezik csak szállító szolgáltatásra vonatkozó Megállapodással. 43 fő rendelkezik olyan jogviszonnyal, amely lehetővé teszi, hogy mind a két ellátási formát igénybe vegye az ellátott.

A jogviszonnyal rendelkező személyek életkor és nem szerinti megoszlása a következőképpen alakult:

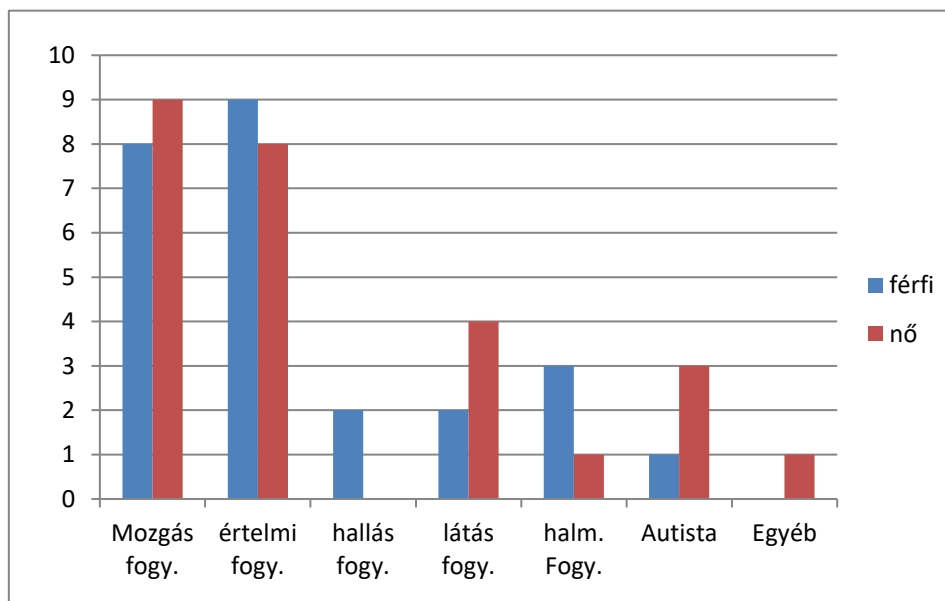
Év	Férfi (fő)	Nő (fő)
0 – 19	9	10
20 – 50	6	8
51 – 70	8	5
71-	2	3

Az ellátást igénybevevők fogyatékosági csoport szerint megoszlása az alábbiak szerint alakult a 2017. december 31.-én jogviszonnal rendelkező személyek esetében:

Fogyatékosági csoport	Férfi (fő)	Nő (fő)
Mozgás fogyatékos	8	9
Értelmi fogyatékos	9	8
Látásfogyatékos	2	0
Hallás fogyatékos	2	4
Halmazottan fogyatékos	3	1
Autista	1	3
Egyéb	0	1

Forrás: Önkormányzati adatok

Az „Egyéb” kategóriába 1 fő tartozik, aki a támogató szolgáltatás esetében nem tekinthető szociálisan rászorultnak, mivel nem rendelkezik fogyatékosági támogatással, vakok személyi járadékával vagy magasabb összegű családi pótlékkal.

A táblázatból látható, hogy a mozgás és értelmi fogyatékos személyek száma a legmagasabb a szolgáltatás igénybevevői között. A korábbi évekkel összehasonlítva azt mondhatjuk, hogy az értelmi fogyatékos igénybevevők száma emelkedett. Ez főként azzal magyarázható, hogy egyre nagyobb igény mutatkozik az oktatási intézményekbe történő eljutás segítésére. A mozgásfogyatékos személyek a tömegközlekedési eszközöket nehezen vagy egyáltalán nem tudják használni. Az értelmi fogyatékosok csoportjára is jellemző, hogy az állapotuk miatt nem szállíthatóak tömegközlekedési eszközökön. Az érdeklődés a szolgáltatás iránt egyre nagyobb, még mindig az oktatási intézménybe történő szállítás tekintetében van nagy érdeklődés, de egyre több az egészségügyi intézménybe történő eljutás, vagy hivatalos ügyintézés segítésére vonatkozó igény is. Kapacitás hiány miatt azonban nem minden igényt tudnak kielégíteni.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az Önkormányzat próbál segíteni, támogat minden olyan civil szervezetet, alapítványt, amelyek hátránykompenzáló szolgáltatásokat nyújtanak, vagy kívánnak bevezetni.

A városban működő fogyatékkal élőkkel foglalkozó egyéb érdekvédelmi szervezetek:

Látássérültek Klubja

A Látássérültek Klubja KHE. a város egyik legrégebbi civil szervezeteként Ózd és vonzáskörzetében képviseli a vak- és gyengénlátó embereket. A tagoknak és érdeklődőknek hasznos közösségi programokat szervez.

Magyar Vöröskereszt B-A-Z megyei Szervezete – Ózd területi szervezete

A szervezet az emberi élet és egészség védelmében fejt ki tevékenységét. Szervezi az önkéntes vradók részvételét a vradásban, adományokat gyűjt, vizsgáztat, felvilágosító előadásokat, egészségnapokat szervez.

Mozgáskorlátozottak Ózd Városi Egyesülete

Az egyesület az Ózd-Putnok térségben élő mozgáskorlátozott emberek érdekképviseletével, tájékoztatásával, segítségével foglalkozik.

Ózdi Szívbetegek Egyesülete

A város egyik legrégebbi civil szervezeteként rendszeres összejöveteleket, foglalkozásokat szerveznek tagjaiknak. Fő cél az egészségnevelés, életkedvük megtartása kirándulások, előadások, szórakoztató programok szervezésével.

Rákbetegek Országos Szövetsége – Rákbetegek Egymásért 108. klub

A 2006 óta működő helyi szervezet tagoknak szervez gyógyulást elősegítő közös összejöveteleket, programokat.

SINOSZ Ózdi Helyi Szervezete

A Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége (SINOSZ) az ország egyik legrégebbi érdekvédelmi szervezete. A 2008-ban alakult helyi szervezet a tagjainak és érdeklődőknek szervez hasznos programokat, tájékoztatást.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén	Otthon végezhető vagy fogyatékos személyek részére kialakított munkahelyek létesítésének elősegítése
Szolgáltatások akadálymentesítése nem megoldott	Akadálymentesítési projektek megvalósítása
Közösségi élet hiánya, elmagányosodás	Kulturális, sport és egyéb fogyatékosoknak is szóló rendezvények szervezése, csoportos foglalkozások beindítása
A fogyatékos személyek részére a speciális oktatási, kulturális szolgáltatások hiánya	Fogyatékkal élőknek szóló speciális rendezvények megvalósítása

A fent beazonosított problémák és fejlesztési lehetőségek 2018. évben is fennállnak, aktuálisak.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Ózd Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít a város és vonzáskörzetében működő társadalmi (civil) szervezeteknek. Évről évre saját költségvetésében külön forrást különít el, 2018-ban 5 millió forintot, mely összeg pályázati formában a civil társadalom megerősödését, fejlődését, a szervezetek társadalmi szerepvállalását hivatott elősegíteni. Célja továbbá az Önkormányzat és a civil társadalom közötti partneri viszony és munkamegosztás előmozdítása az önkormányzati feladatok hatékonyabb ellátása érdekében.

Az ózdi civil társadalom egy része jogi személyiséggel rendelkező egyesületi, alapítványi formában, míg kisebbik hányada társadalmi szerveződés (klub, kör, szakkör) formában – esetleg valamely nagyobb intézményhez kötötten (pl. Ózdi Művelődési Intézmények) működik.

Minden évben közel 70 szervezet nyújt be pályázatot és valósít meg valamilyen programot, rendezvényt, illetve használja fel a támogatást saját működéséhez. A szervezetek között megtalálhatók érdekvédelmi, ifjúsági, nyugdíjas, kulturális, területi, hobbi és egyéb csoportok is, akik rendszeres résztvevői a városi kulturális rendezvényeknek, sportprogramoknak, szabadidős tevékenységekkel bekapcsolódnak az iskolai, óvodai életbe stb.

A város külön keret terhére támogatja az egyházi szervezeteket, melyek a saját közösségükön belüli hitélet megerősítésén túl egyre nagyobb szerepet vállalnak Ózd kulturális, sport, oktatási életében is. Részükre az önkormányzati támogatás 2018-ban 4 millió forint volt.

A társadalmi sportegyesületek működésének biztosítására kiemelten, nagyobb tétel áll rendelkezésre a városban, ami 2018-ban 25 millió Ft volt. A működő közel harminc sportegyesületnek mintegy 1300 tagja van. A tagság mintegy 70%-a utánpótlás korú sportoló. A Képviselő-testület által sport célokra és feladatokra meghatározott keretösszegeből a létesítmények fenntartása és üzemeltetése jelentette a legnagyobb tételt. Ózd Város Önkormányzata 2015-ben a városi sportlétesítmények hatékony üzemeltetése érdekében új szervezetet alakított Ózdi Sport és Éléményközpont (ÓSÉK) néven, mely a Város- és Sportlétesítmény Üzemeltető Intézménytől átvette ezt a feladatkört. Az intézmény működtetési körébe tartozik az Ózdi Városi Stadion, a Marosi István Városi Sportcsarnok, a Városi Tanuszoda és a Strandfürdő is. Az ÓSÉK az Ózdi Sportszervező Iroda beolvasztásával a működtetői feladatok mellett a város sportéletének koordinációs feladatait is ellátja.

Az egyesületek pályázati úton juthatnak önkormányzati támogatáshoz és a legutóbbi 2018-as keretösszeget 21 egyesület osztozott. A két kiemelt egyesület (Ózdi Kézilabda Club, Ózdi Futball Club) a támogatás közel 60%-át kapták. Az előző évi támogatási összegek csökkenéséből adódó működési nehézségeken enyhített, hogy több szervezet az önkormányzat általános tartalék keretéből is támogatásban részesülhetett. A látványsportágakhoz tartozó sportszervezetek TAO támogatásból is jelentős pénzügyi forráshoz jutnak.

A sportegyesületek egy jelentős része versenyrendszerben is működik, ezek közül említésre méltó az Ózdi Kézilabda Club, az Ózdi Futball Club, a Lóci DSE, az Ózdi Kerékpáros Egyesület, a Fiedler Ottó Úszó Sportegyesület, az Ózdi Súlyemelő és Fitness Club, az Ózdi Teknőc Futó Club, a Sho Bu Kai Dojo karate egyesület.

Az iskolai és diáksport élet is évről évre mozgalmas és eredményes, rendszeresek a városban bonyolított megyei, sőt országos diákolimpiai döntők. Az egyesületi és a diáksport mellett a városi sportélet sokrétűségét mutatja a szabadidős programok sokasága. Az évszakonként megrendezett labdarúgó tornák, a kosárlabdások streetball rendezvényei, a környékbeli természetjáró túrák egész éves sorozatai, az EON Családi Focinapok fél éves programja, a modellezők bemutatói a városi rendezvényeken, a strand-kézilabdatorna, lépcsőfutó verseny, a szabadidős futóversenyek, nyugdíjas sportversenyek, a sok-sok sportági emlékverseny, Extrém Sportnap vagy a résztvevők és a szakma berkein belül sikert aratott hagyományos Ózdi Triatlon verseny, egész évben változatos mozgási lehetőségeket biztosítottak.

Ózd Város Közművelődésében kiemelkedő szerep jut az Ózdi Művelődési Intézményeknek (ÓMI), azon belül mindhárom intézményegységének. Az ÓMI a város lakossági feladatellátásán túl a kistérség kulturális

központja is, szakmai tanácsadást és szolgáltatást, mozgókönyvtári feladatellátást biztosít. Az intézmény felkarolja a helyi kulturális kezdeményezéseket, támogatja a civil elképzeléseket, helyet és bemutatkozási lehetőséget biztosít helyi értékek bemutatására, tehetséget gondoz, tudás-bázist fejleszt, segíti az IT technológiák elterjesztését.

Kiemelt feladata a kulturális örökség védelme, a hagyományok átörökítése, közösségi létek megteremtése. Integrált intézményként szoros a közművelődés és könyvtári, múzeumi együttműködés a város térsége intézményeivel, szervezeteivel.

A város társadalmi életében egyre nagyobb szerephez jutnak a helyi kis-, közép-, és nagyvállalkozások. Kiemelt szerep juthat a 2014-ben megkötött 5 oldalú együttműködési megállapodásnak, melyben Ózd Város Önkormányzata, a Miskolci Egyetem valamint a 3 legnagyobb foglalkoztató ABB Ltd., a Johnson Electric és az Ózdi Acélművek kötelezte el magát a tehetségek felkarolása, az ózdi szakképzés és duális képzés megerősítése és az ózdi felsőoktatás megerősítése területén.

9. A Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

Ózd Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) készítésének folyamata alatt Helyi Esélyegyenlőségi Programért felelős Fórumot (HEP Fórum), hozott létre. A HEP Fórum célja egy együttműködési rendszer felállítása, programalkotás és végrehajtás során a munkafolyamatok felügyelete, a nyomon követés, az ellenőrzés és értékelés, továbbá a HEP Fórum feladata a HEP megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, szankcionálása, kétévenkénti felülvizsgálata, aktualizálása, döntés előkészítése, kommunikáció, stb.

A HEP Fórum a jelen esélyegyenlőségi programot és hozzá tartozó intézkedési tervet minimum évente felülvizsgálja és az esetleges bővítési javaslatokat, az intézkedési terv részletes kidolgozására vonatkozó terveket egyezteti.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A HEP Fórum működése nyilvános és létszám szempontjából bővíthető, minden egyes esélyegyenlőségre vonatkozó kezdeményezése a helyi esélyegyenlőségi programmal együtt Ózd város honlapján nyomon követhető lesz. A HEP Fórum a www.ozd.hu városi honlap esélyegyenlőségi folyamatosan lehetőséget biztosít a város lakossága és szervezetei részére a helyi esélyegyenlőségi programhoz és annak intézkedési tervéhez véleményezési, módosítási javaslatok feltöltésére.

A HEP fórum vezetője: **dr. Kósné Dargai Rita** önkormányzati képviselő, az Oktatási-, Kulturális- és Sport Bizottság elnöke.

A HEP fórum kapcsolattartó személye Ózd város önkormányzata részéről: **Szaka Attila** köznevelési- és művelődési referens.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

A HEP IT négy részből áll:

1. Tartalmazza mindazokat a részleteket, amelyek a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve végrehajtásához elengedhetetlen információknak tekintendők.
2. Része a 2/2012 EMMI rendeletben megadott táblázat, mint a részletes tartalmakat összefoglaló projekttáblázat. Az első két rész elválaszthatatlan és csak együtt értelmezhető.
3. A megvalósítást segítő részletek szerves részét képezik a HEP IT-nek. Az egyes alfejezetekben rögzítettek biztosítják, hogy strukturálisan és széleskörűen beágyazottak legyenek az esélyegyenlőség érdekében tervezett tevékenységek.
4. A zárófejezet megadja, hogy milyen legitimáció szükséges az elkészült dokumentumhoz.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ul style="list-style-type: none"> - Roma lakosság nagy száma - Alacsony iskolázottság - Munkahelyek hiánya - Alacsony foglalkoztatottság - Ellátatlan lakosság nagy száma - Roma kultúra eltér a többségi kultúrától - Rossz lakhatási körülmények - Átlagon aluli egészségi állapot - Eladósodottság 	<ul style="list-style-type: none"> - Egyenlő bánásmód - Felnőttképzések megszervezése, felzárkóztató programok - Munkahelyteremtés, közfoglalkoztatás bővítése - Képzések, átképzések szervezése, támogatások - Szociális támogatások bővítése, az egészségügyi szolgáltatásokhoz való kedvezményes hozzáférés javítása - Közös kulturális programok szervezése - Szociális bérlakások igénybevételi lehetőségeinek bővítése - Prevenció szűrővizsgálat kiterjesztése - Munkalehetőségek, közfoglalkoztatás bővítése, uzsorakamat visszaszorítása - Az ellátó szervek és az érintett csoportok közötti együttműködés fejlesztése (a kölcsönös együttműködés minden támogatás alapja)
Gyermekek	<ul style="list-style-type: none"> - Magas és egyenetlen eloszlású a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma - Településszerkezetből adódó oktatási szegregátumok alakultak ki - Oktatási épületek állapota és felszereltsége nem megfelelő - SNI, BTN gyermekek magas száma, forráshiány az oktatásuk területén 	<ul style="list-style-type: none"> - Munkahelyek létesítésével a családok anyagi hátterének megerősítése, felnőttképzési lehetőségek bővítése - Oktatási esélyegyenlőség - Közoktatási épületek infrastrukturális fejlesztése KEHOP pályázatok útján, eszközbeszerzés - Központi állami támogatás mértékének növelése, otthoni szülői háttér megerősítéséhez képzések szervezése
Idősek	<ul style="list-style-type: none"> - Elmagányosodás - Ellátatlanság - Egészségügyi problémák - Többgenerációs családok megszűnése - Kiszolgáltatottság (bűnözők, család) - Alacsony jövedelmi szint (nyugdíjak reálértékének csökkenése) 	<ul style="list-style-type: none"> - A család fokozottabb szerepe - A család fokozottabb szerepe (gyermekek, unokák nagyobb rész vállalása az idősebb családtagok gondozásában), házi segítségnyújtás - Szűrővizsgálatok biztosítása - Prevenációs szemlélet erősítése, egészségtudatos magatartás fejlesztése - Összetartozást segítő programok szervezése - Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése - Nyugdíjmelés

Nők	<ul style="list-style-type: none"> - Alacsony foglalkoztatottság - GYES utáni munkába való visszatérés - Családon belüli erőszak magas aránya - A szolgáltatásokhoz való időbeni hozzáférés 	<ul style="list-style-type: none"> - Munkahelyek létesítése, közfoglalkoztatás bővítése, munkaidő kedvezmények körének szélesítése - Munkahelyek létesítése munkaidő kedvezménnyel - Büntethetőség megerősítése - Nyitva tartások részleges igazítása
Fogyatékkal élők	<ul style="list-style-type: none"> - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén - Szolgáltatások akadálymentesítése nem megoldott - Közösségi élet hiánya, elmagányosodás - A fogyatékos személyek részére a speciális oktatási, kulturális szolgáltatások hiánya 	<ul style="list-style-type: none"> - Otthon végezhető vagy fogyatékos személyek részére kialakított munkahelyek létesítésének elősegítése - Akadálymentesítési projektek megvalósítása - Kulturális, sport és egyéb fogyatékosoknak is szóló rendezvények szervezése, csoportos foglalkozások beindítása - Fogyatékkal élőknek szóló speciális rendezvények megvalósítása

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ol style="list-style-type: none"> 1. Helyi foglalkoztatási eszközök alkalmazása. 2. Szociális, gyermekjóléti, képzési szolgáltatások bővítése. 3. Az állampolgárok életminőségének folyamatos vizsgálata. Szükséglet alapú szolgáltatások szervezése. 4. Komplex programok bevezetése. 5. Szociális és egészségügyi szakemberek együttműködése. 6. Kezdeményezés. 7. Nyilvánosság erősítése. 8. Képzések bővítése 	<p>Mélyszegénységben élők és romák esélyegyenlősége munkacsoport</p> <ul style="list-style-type: none"> • ÓTSZEGYII Hajléktalan ellátás • ÓTSZEGYII Család- és Gyermekjóléti Szolgálat • ÓTSZEGYII Család- és Gyermekjóléti Központ • B-A-Z Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály • Ózdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Gyermekek	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rendszeres szakmai találkozók. 2. Új módszerek, eljárások. 3. Programok szervezése, szakemberek képzése. 4. Feltöltöttségi, kihasználtsági mutatók vizsgálata. 5. Szülők tájékoztatása. 	<p>Gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység munkacsoport</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vasvár Úti Általános Iskola • ÓTSZEGYII Család- és Gyermekjóléti Központ • Védőnői Szolgálat

Idősek	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szociális, közművelődési szolgáltatások bővítése. 2. Egészségügyi, sport szolgáltatások bővítése. 3. Tájékoztatás és megelőzés. 4. Generációs programok szervezése. 5. Nyilvánosság eszközeinek bővítése. 	<p>Idősek helyzete, esélyegyenlősége munkacsoport</p> <ul style="list-style-type: none"> • B-A-Z Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály • Ózdi Polgármesteri Hivatal/Hatósági és Szociális Osztály • ÓTSZEGYII Bentlakásos Intézmény
Nők	<ol style="list-style-type: none"> 1. Képzési programok körének szélesítése. 2. Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása. 3. Napközbeni ellátás szervezése. 4. Elmagányosodás megelőzése. 	<p>A nők helyzete, esélyegyenlősége munkacsoport</p> <ul style="list-style-type: none"> • Védőnői Szolgálat • B-A-Z Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály
Fogyatékkal élők	<ol style="list-style-type: none"> 1. A kommunikáció színterének bővítése, elérhetővé tétele. 2. Akadályok megszüntetése. 3. Ellátásukban résztvevő civil szervezetek bevonásával elemzések készítése, problémáik feltárása, életminőségüket javító intézkedések bevezetése. 4. Az egészségügyi szűrővizsgálatokon való részvétel segítése. 	<p>A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége munkacsoport</p> <ul style="list-style-type: none"> • SINOSZ Ózdi Szervezete • Mozgáskorlátozottak Ózd Városi Egyesülete

Jövőképünk

Ózd Város Önkormányzatának legfontosabb célja a városban és térségben élő állampolgárok jólétének biztosítása, életminőségének folyamatos javítása, olyan támogatói környezet működtetésével, amely

- erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést, a lokálpatriotizmus, a társadalmi szolidaritást,
- kiemelt figyelmet alkalmaz a veszélyeztetett célcsoportok számára,
- tudatos és partnerségen alapuló intézkedései hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetőségei révén javítja.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	„Vissza a munka világába”	A mélyszegénységben élő roma és nem roma potenciális munkavállalók fokozatos visszavezetése a munka világába.	A foglalkoztatottság növelése; A munkanélküliek számának csökkentése; Megélhetési támogatás biztosítása; Az értékteremtő munka megbecsülése; Az Alaptörvényben rögzített gondoskodási kötelezettség elősegítése;	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv,	Közfoglalkoztatás bővítése; Vállalkozások támogatása munkahelyteremtéshez, Vállalkozások adóterheinek csökkentése Munkaerő piaci fórumok létrehozása Képzések, tréningek szervezése	Polgármester	2020.12.31.	KSH statisztika, ÁFSZ statisztika, Fórumok jelenléti ívei, Projekt záró jelentések,	Munkaerő piaci szakemberek, vállalkozók, érdekképviseleti szervezetek,	Az intézkedés hosszú távú fenntarthatósága függ a térség gazdasági környezetétől, valamint a pályázati támogatások kiírásától, valamint az Önkormányzat adóerőképességétől.
Az intézkedést segítő pályázati programok: TOP-4.3.1-15-BO1-2016-00014 Ózd Újtelep-Kiserdőkalja város rehabilitációja az akcióterület társadalmi integrációját célzó komplex programokhoz kapcsolódóan; TOP-5.2.1-15-BO1-2016-00010 Ózd Újtelep-Kiserdőkalja város rehabilitációját kísérő helyi szintű programok; TOP-3.1.1-15-BO1-2016-00021 Kerékpárutak és egyéb közlekedésfejlesztési beruházások Ózd városában; TOP-1.1.3-15-BO1-2016-00018 Az ózdi városi piac felújítása és agrár-logisztikai fejlesztése; TOP-5.1.2-BO1-2016-00004 Foglalkoztatási együttműködések támogatása Nyugat-Borsodban;										

2	„A munkanélkülivé válás esélyének csökkentése”	A munkanélküliek körében magas a szakképzetlenek aránya. A szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő iskolás gyermekek segítése az iskola elvégzésében, térítési díjas szakkörök, táborozások elérésében. A még tanköteles, a nappali képzésből kimaradt roma fiatalok segítése az általános- illetve középiskola befejezésére, érettségi, szakmai képzés megszerzésére.	Az oktatás és a képzés területén a hozzáférés esélyének javítása; A jogellenes elkülönítés megelőzése, megszüntetése; A sztereotipikus pályaorientáció megváltoztatása;	Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv, Integrált Településfejlesztési Stratégia	Általános iskola végzős osztályaiban a szülők és a diákok tájékoztatása a munkaerő-piaci hiányszakmák alakulásának várható trendjéről - tanoda jellegű szolgáltatás felülvizsgálata; A hátrányos helyzetű gyerekek speciális nyári foglalkoztatási, táboroztatási programjaihoz források felkutatása - a munka világába orientáló speciális felkészítő szakkörök beindítása;	Közoktatási intézmények vezetői	2020.12.31.	KIR adatszolgáltatási statisztika; Éves beszámoló; Szakköri naplók;	Szakkörök, táborok szervezéséhez szükséges szakemberek, civil szervezetek, Foglalkoztatók szakemberei, Pedagógusok,	Humán, pénzügyi, technikai erőforrások fejlesztése, szükséges pályázatása. A szülők és diákok folyamatos tájékoztatásával, a pályaválasztási támogató tevékenység fokozásával az intézkedés fenntarthatósága biztosítható.
Az intézkedést segítő pályázati programok: TOP-5.2.1-15-BO1-2016-00010 Ózd Újtelep-Kiserdőkalja város rehabilitációját kísérő helyi szintű programok; TOP-5.1.2-BO1-2016-00004 Foglalkoztatási együttműködések támogatása Nyugat-Borsodban; EFOP-3.9.2-16-2017-00020 Humán Kapacitások fejlesztése az Ózdi járásban; TOP-7.1.1-16-2016-00039 KÖSZI ÓZD! Közösségi Színterek fejlesztése Ózdon; A Zacinbarcikai Tankerületi Központ pályázati programjai;										
3	„Szakemberek nélkül nehezebb”	A roma lakosság esélyegyenlőségét, társadalmi integrációját támogató szakemberállomány bővítése.	A célcsoport nagysága, a problémák mélysége és mennyisége több szakember biztosítását igényli	Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv, Integrált Településfejlesztési Stratégia, Közfoglalkoztatási Terv,	Az Önkormányzat, a Családsegítés és a civil szervezetek humán erőforrásának bővítése; Szociálpedagógus, szociális munkás, játékpedagógus, roma asszisztensek, roma integrációs szakértő, roma közösségfejlesztő szakemberek biztosítása;	Polgármester, Ózdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke	2020.12.31.	A munkába álló szakemberek száma; A B-A-Z. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály statisztikai jelentései; Képzési tanúsítványok száma,	A finanszírozási források biztosítása pályázással;	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján.
Az intézkedést segítő pályázati programok: TOP-5.2.1-15-BO1-2016-00010 Ózd Újtelep-Kiserdőkalja város rehabilitációját kísérő helyi szintű programok; TOP-5.1.2-BO1-2016-00004 Foglalkoztatási együttműködések támogatása Nyugat-Borsodban; EFOP-3.9.2-16-2017-00020 Humán Kapacitások fejlesztése az Ózdi járásban;										
4	„Addig nyújtózkodj, amíg a takaród ér!”	Adósságrendezés, az eladósodás kiútjai, a megelőzés	A lakosság eladósodottságának visszaszorítása;	Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv,	Tájékoztató adatgyűjtés, helyzetfelmérés; A lakosság tájékoztatása az adósságkezelési lehetőségekről;	Egészségügyi, Szociális és Munkahelyteremtési	2020.12.31.	KSH jelentések az eladósodottak számáról; Képzési	Szakemberek, finanszírozási programok biztosítása;	Humán, pénzügyi, technikai erőforrások fejlesztése,

		lehetőségei elsősorban a roma és mélyszegénységben élő lakosság körében.	Takarékosságra nevelés;	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Közfoglalkoztatási Terv,	Foglalkoztatás érdekében kapcsolattartás a Munkaügyi Központtal; Programok szervezése, ahol szakemberek segítik és ismertetik az eladósodás megoldási lehetőségeit.	Bizottság Elnöke		rendezvények jelenléti ívei; Szociális és egészségügyi hálózat adatbázisai.	Értéktanteremtő közfoglalkoztatási programok;	szükséges pályázatát. Folyamatos tájékoztatás, érdekeltség-növelő programok bevezetése;
								Az intézkedést segítő pályázati programok: TOP-5.2.1-15-BO1-2016-00010 Ózd Újtelep-Kiserdőkalja város rehabilitációját kísérő helyi szintű programok; TOP-5.1.2-BO1-2016-00004 Foglalkoztatási együttműködések támogatása Nyugat-Borsodban; EFOP-3.9.2-16-2017-00020 Humán Kapacitások fejlesztése az Ózdi járásban; TOP-7.1.1-16-2016-00039 KÖSZI ÓZD! Közösségi Szinterek fejlesztése Ózdon;		

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	„Kitágul a világ”	Elsősorban a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek növelése, oktatási szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáféréseinek biztosítása.	Kompetencia mérések és érettségi eredmények javítása; A HH és HHH tanulók oktatási esélyegyenlőségének növelése;	Közközpontok Oktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv	Egységes és teljes körű HH. és HHH. nyilvántartások megteremtése, karbantartása; Tanórai és tanórán kívüli tevékenységek számának növelése; A szolgáltatások növeléséhez a szükséges plusz források megszerzése pályázatok útján; Városi rendezvények részben területi szintű lebonyolítása; A pedagógusok továbbképzése; Iskolai körzethatárok felülvizsgálata, újragondolása Iskolai fórumokon a szülők tájékoztatása a különböző támogatási, pályázati, szabadidős lehetőségekről;	Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság	2020.12.31.	Kompetencia mérések, érettségi mutatók eredményei; A HH és a HHH adatbázisok; Intézményi éves beszámoló; Pályázati programok beszámoló jelentései;	Részvétel esélyegyenlőségi pályázati programokban (pl: Útravaló-MACIKA) Kulturális intézményekben a programokhoz a helyiségek és technikai berendezések kedvezményes biztosítása; A szabadidős programok lebonyolításához civil szervezetek, sportegyesületek bevonása;	A pályázati források kihasználásával több iskolát lehet bevonnani a szolgáltatások fejlesztésébe. A képzetesebb lakosság több munkalehetőséget kaphat, ezzel csökken a hátrányos helyzetű gyerekek száma.
								Az intézkedést segítő pályázati programok: TOP-7.1.1-16-2016-00039 KÖSZI ÓZD! Közösségi Szinterek fejlesztése Ózdon; EFOP-3.9.2-16-2017-00020 Humán Kapacitások fejlesztése az Ózdi járásban; A Kazincbarcikai Tankerületi Központ pályázati programjai; Civil szervezetek pályázati programjai;		

2	„Együtt-egymásért a gyerekekért”	Az óvodai nevelés és a családi nevelés összhangjának megteremtése közös programok megszervezésével.	A családon belüli gyermeknevelés (elsősorban a hátrányos helyzetű, roma családok körében) módszertana, kultúrája, eszköztárája, eszköztárája, eszközrendszere horizontálisan közelítsen az óvodai nevelési programokban megfogalmazott óvodai nevelési elvekhez. A családi háttér átalakítása az európai közösségi normáknak megfelelően.	Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv; Integrált Településfejlesztési Stratégia; Óvodai pedagógiai programok;	Óvodapedagógusi és szülői közös fórumok szervezése; Belső óvodai továbbképzések szervezése hátrányos helyzetű szülők számára; Az óvodai kulturális és szabadidős programokba az érintett szülők minél nagyobb létszámú szülők bevonása; A lakhatási körülmények javítása Szülői klubok szervezése és módszertani kiadványok készítése és terjesztése; A beiskolázási folyamat tudatos előkészítése	Intézmények vezetői, Köznevelési- és művelődési referens;	2020.12.31.	Képzési, rendezvények jelenléti ívei; Intézményi éves beszámoló A kiutalt bérlakások statisztikái;	Iskolai, óvodai, érdekvédelmi, Családsegítés, Gyermekjóléti Szolgálat szakemberei; Pályázati források felkutatása és bevonása; Civil szervezetek közreműködése;	A fenntarthatóságot akadályozó tényezők: az intézményi dolgozók leterheltsége, valamint a családi motiváció hiánya;
Az intézkedést segítő pályázati programok: TOP-7.1.1-16-2016-00039 KÖSZI ÓZDI! Közösségi Szinterek fejlesztése Ózdon; EFOP-3.9.2-16-2017-00020 Humán Kapacitások fejlesztése az Ózdi járásban; A Kazincbarcikai Tankerületi Központ pályázati programjai;										
3	„Szegregációs mentőöv”	A szegregált területeken élő gyerekek köznevelési, közoktatási, gyermekjóléti és gyermekvédelmi, egészségügyi, kulturális szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása, esélyegyenlőségük növelése.	A szegregált területen élő gyerekek oktatási esélyegyenlőségének növelése; A szegregált területen élő gyerekek szociális és egészségügyi esélyegyenlőségének növelése; A szegregált területen élő gyerekek kulturális esélyegyenlőségének növelése;	Integrált Településfejlesztési Stratégia; Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv;	Oktatási, kulturális és sportprogramok szegregált területekre való kitelepítése; Könyv, ruha, játék, oktatási eszköz, bútorok, stb. gyűjtési akciók szervezése és a gyűjtemények kijuttatása a szegregált területekre; Az internet használati lehetőségek bővítése; Képzések lebonyolítása a helyi higiénés környezet javítása az általános egészségügyi állapot érdekében; Rendszeres egészségügyi szűrővizsgálatok a gyerekek körében; Óvodába, iskolába történő bejutás közlekedési körülményeinek további fejlesztése; A tanulói önkéntes munka szegregált területekre való irányítása;	Egészségügyi, Szociális és Munkahelyteremtési Bizottság Elnöke	2020.12.31.	Kompetencia mérések eredményei; Programok, jegyzőkönyveinek eredményei; A szociális és egészségügyi hálózat adatbázisai; Óvodai, iskolai hiányzások statisztikái	Oktatási, kulturális, szociális, egészségügyi szakemberek; Pályázati források Egyéb támogatási formák; Közösségi rendezvényekre alkalmas helyiségek felújítása a területen lakó személyek bevonásával; A közfoglalkoztatás szegregált területekre történő szervezése; A rendőrség és polgárőrség bevonása a rendezvények biztosításához;	A fokozottabb rendőri, polgárőrségi és városrendészeti járőrözéssel biztosítható a fejlesztett strukturális környezet megtartása. A családi motiváció növelésével a szegregált területeken élők bevonása könnyebbé válik.

								<p>Az intézkedést segítő pályázati programok: TOP-4.2.1-15-BO1-2016-00011 Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése Ózd városában; TOP-7.1.1-16-2016-00039 KÖSZI ÓZD! Közösségi Szinterek fejlesztése Ózdon; EFOP-3.9.2-16-2017-00020 Humán Kapacitások fejlesztése az Ózdi járásban; TOP-3.1.1-15-BO1-2016-00021 Kerékpárutak és egyéb közlekedésfejlesztési beruházások Ózd városában; A Kazincbarcikai Tankerületi Központ pályázati programjai;</p>			
4	„Az élet PÁLYA azaz irány az egyetem”	A tehetségek elvándorlásának megakadályozása; Kevés a jól képzett felsőfokú szakember;	A városban élő tehetséges tanulók megtartása; A kompetencia-mérések és érettségi eredmények növelése; Kiemelt oktatási lehetőségek biztosítása; Jól képzett felsőfokú szakemberek irányítása a városi foglalkoztatókhoz;	Intézményi Pedagógiai Programok; Önkormányzati rendeletek;	Ösztöndíj-rendszerek kidolgozása a tehetséges tanulók helyben oktatása érdekében – ehhez forráskeresés; Népszerűsítő programok indítása oktatási területeken; Nagyfoglalkoztatók bevonása középiskolai, egyetemi programokba; A helyben működő felsőoktatás népszerűsítése, képzési kínálatának racionalizálása;	Polgármester, Oktatási- és Kulturális Bizottság Elnöke	2020.12.31.	Beiratkozási mutatók; Ösztöndíj-rendszerek igénybe vevőinek száma; Népszerűsítő programok száma; A helyi felsőoktatásban tanulók száma;	Oktatási szakemberek; Önkormányzati és pályázati források; Nagyfoglalkoztatók bevonása; Szakember továbbképzési programok;	A fenntarthatóság nagyrészt az Önkormányzat pénzügyi stabilitásától függ; A nagyfoglalkoztatók bevonásával a fenntarthatóság könnyebbé válik;	
									<p>Az intézkedést segítő pályázati programok: TOP-7.1.1-16-2016-00039 KÖSZI ÓZD! Közösségi Szinterek fejlesztése Ózdon; EFOP-3.9.2-16-2017-00020 Humán Kapacitások fejlesztése az Ózdi járásban; A Kazincbarcikai Tankerületi Központ pályázati programjai;</p>		

III. A nők esélyegyenlősége

1	„Fitt anyu”	Családon belüli erőszak visszaszorítása, a nők családon belüli hátrányos helyzetének megszüntetése.	Családon belüli erőszak visszaszorítása - a békés családi élet megteremtése; A jó házasság példamutató ereje a gyerekek felé;	Ózd Város Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója; Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv;	A házasság intézményéhez kötődő kulturális programok szervezése; Felvilágosító programok szervezése; Rendőrségi statisztikák, valamint foganatosított intézkedések elemzése; Önvédelmi programok szervezése;	Egészségügyi, Szociális és Munkahelyteremtési Bizottság Elnöke, Oktatási- és Kulturális Bizottság Elnöke	2020.12.31.	KSH statisztika Rendőrségi statisztikai adatok; Programok jelenléti ívei;	Érdekvédelmi szervezetek; Oktatási intézmények; Városi Rendőrkapitányság; Pszichológus és egyéb mentális szakemberek; Háziorvosok Kulturális intézmények; EFI szakemberek;	A hosszú távú fenntarthatóságot elősegíti, hogy az erőszakot elszenvedett nők a nyilvánosság előtt beszéljenek problémájukról, valamint bemutassák problémáik megoldásának módját.
---	-------------	---	--	--	---	--	-------------	---	---	--

								Az intézkedést segítő pályázati programok: TOP-5.2.1-15-BO1-2016-00010 Ózd Újtelep-Kiserdőkalja város rehabilitációját kísérő helyi szintű programok; TOP-7.1.1-16-2016-00039 KÖSZI ÓZD! Közösségi Szinterek fejlesztése Ózdon;		
2	„Sikeres anyák”	Hogyan lehet összeegyeztetni a család, gyerekvállalással, neveléssel kapcsolatos felelősi feladatokat azzal, hogy a nők munkavállalására, jövedelemszerzésére szükség van a család fenntartásához.	Növekedjen a gyerekes családban élő női munkavállalók száma; Növekedjen a kisgyermekkel rendelkező nők számára a részmunkaidős munkát kínáló munkahelyek száma; A női munkavállalók hátrányos helyzetének csökkentése;	Közfoglalkoztatási programok; Integrált; Településfejlesztési Stratégia;	Állásbörzék szervezése, melyben előtérbe kerülnek a kisgyerekes nők foglalkoztatási lehetőségei; Bölcsődei és családi napközi férőhelyek bővítése; Munkaidő kedvezmény a gyereket nevelő családosi női dolgozók részére A családon belüli munkamegosztás társadalmi elfogadottságának erősítése, jó családi példák állítása; Egész napos iskolai programok bevezetése; Az üzletek és a hivatalok nyitvatartási idejének részleges igazítása a gyerekes szülők javítása érdekében; A női munkaerőt is lehetővé tevő közfoglalkoztatási munkakörök számának bővítése; Család-barát munkahelyek létesítése; Képzések, átképzések szervezése;	Egészségügyi, Szociális és Munkahelyteremtési Bizottság Elnöke	2020.12.31.	B-A-Z. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály statisztikái; KSH statisztika; KIR statisztikai jelentések; programok jelenléti ívei;	B-A-Z. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály szakembereinek bevonása; Önkormányzati költségvetési támogatás; Munkáltatói pályázati támogatások;	Az eredmény fenntarthatósága nagyban függ a pályázati, költségvetési források bevonásától. A nyugodt családi háttérrel eredményesebb munkát végezhetnek a nők.
Az intézkedést segítő pályázati programok: TOP-5.1.2-BO1-2016-00004 Foglalkoztatási együttműködések támogatása Nyugat-Borsodban; EFOP-3.9.2-16-2017-00020 Humán Kapacitások fejlesztése az Ózdi járásban; TOP-7.1.1-16-2016-00039 KÖSZI ÓZD! Közösségi Szinterek fejlesztése Ózdon; A Kazincbarcikai Tankerületi Központ pályázati programjai;										

IV. Az idősek esélyegyenlősége

1	„Öreg ember nem vén ember”	Az idősek emberek többnyire egyedül élnek, ki vannak szolgáltatva a bűnözőknek, akik kihasználják hiszékenységüket.	Az idősek emberek biztonságérzetének erősítése; Tájékoztatásuk növelése, problémamegoldó képességük fejlesztése; Bűncselekmények számának csökkentése	Szociális intézmények alapító okiratai és SZMSZ-ei Polgárőrség alapító okirata;	A házi jelzőrendszer kiépítésének bővítése; A Rendőrség, Polgárőrség, Ózdi Városi Rendészet bevonása; Felvilágosító programok szervezése;	Egészségügyi, Szociális és Munkahelyteremtési Bizottság Elnöke, OTSZEGYII vezetője, Ügyrendi, Igazgatási és Rendészeti Bizottság Elnöke	2020.12.31.	KSH statisztikák; Rendőrségi statisztikák; Polgárőrök éves beszámolója; Programok jelenléti ívei; Szociális intézmények statisztikai kimutatásai;	Családsegítés; Szakemberek Háziorvosi szolgálat; Polgárőrség állami támogatása – terembérlet; Rendezvények előadóinak díja	A hatékony információ birtokában az idősek eredményesebben tudnak vigyázni értékeikre és saját biztonságukra.
Az intézkedést segítő pályázati programok: TOP-4.2.1-15-BO1-2016-00011 Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése Ózd városában; TOP-5.2.1-15-BO1-2016-00010 Ózd Újtelep-Kiserdőkalja város rehabilitációját kísérő helyi szintű programok;										

								TOP-7.1.1-16-2016-00039 KÖSZI ÓZD! Közösségi Szinterek fejlesztése Ózdon;
2	„MMM, azaz a Mami Munka Menedzsment”	50 év feletti nők visszatérése a munka világába	Az 50 év feletti nők visszaintegrálódjanak a munka világába; Emelkedjen a nők foglalkoztatása;	Integrált Városfejlesztési Stratégia; Gazdaságfejlesztési Program; Közfoglalkoztatási Programok;	Piacképes tanfolyamok indítása, munkahelyteremtés; Munkahelyi gyerekfelügyeleti, nyári táboroztatási programok beindítása; Otthon, interneten keresztül végezhető női munkalehetőségek felkutatása; Szociális földprogram keretében kerti munkákhoz, növénytermesztéshez kapcsolódó tevékenységek szervezése; Közösségi „mami klubok” kialakítása;	Egészségügyi, Szociális és Munkahelyteremtési Bizottság Elnöke,	2020.12.31.	<p>B-A-Z. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály statisztikai beszámoló; TEIR; KSH statisztikák; Civil szervezetek beszámoló; Jelenléti ívek; Tanfolyami végzettséget igazoló tanúsítványok;</p> <p>B-A-Z. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály szakemberei; Civil szervezetek; Szakember állomány; Kedvezményes terembérleti konstrukciók kialakítása; Anyagi források megteremtése; Természetbeni juttatások megteremtése;</p> <p>Az intézkedést segítő pályázati programok: TOP-4.2.1-15-BO1-2016-00011 Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése Ózd városában; TOP-5.2.1-15-BO1-2016-00010 Ózd Újtelep-Kiserdőkalja város rehabilitációját kísérő helyi szintű programok; TOP-7.1.1-16-2016-00039 KÖSZI ÓZD! Közösségi Szinterek fejlesztése Ózdon; TOP-1.1.3-15-BO1-2016-00018 Az ózdi városi piac felújítása és agrár-logisztikai fejlesztése;</p> <p>Az állami nyugdíjrendszer nőkre vonatkozó kedvezményeinek bővítése elősegíti az intézkedés fenntarthatóságát. Jelentős akadályt jelent a munkahelyteremtési támogatások csökkenése, elmaradása.</p>
3	„Ép testben ép lélek”	Időskori betegségek kialakulása a betegre és a családra is nagy anyagi terhet ró; A betegségek révén kialakulnak további problémák is: elmagányosodás, elsívárosodás, kedvetlenség stb.	Hamarabb ismerjük fel a betegségeket, még a kezdeti stádiumban; A betegségekhez kötődő problémák visszaszorítása; Az idősebb emberek visszavezetése a társadalomba – a hasznosság válás erősítése;	Együttműködési programok;	Egészségügyi szűrőprogramok gyakoriságának növelése; A kulturális és sport programok gyakoriságának növelése, idősök számára vonzóvá tétele, elérhetőségének javítása; Felvilágosító programok gyakoriságának növelése.	Egészségügyi, Szociális és Munkahelyteremtési Bizottság Elnöke, Oktatási- és Kulturális Bizottság Elnöke	2020.12.31.	<p>Szűrőprogramok és egészségügyi programok száma; „Idősprogramok” számának növelése a kulturális és sportrendezvényeken; Érdekvédelmi szervezetek támogatása</p> <p>Egészségügyi szakemberek bevonása; Képzési programok beindítása; Pályázati források bevonása; Civil szervezetek bevonása;</p> <p>Kulturális és sportprogramok időbeni összeegyeztetése; Tájékoztatói felületek megnövelése; A programok „házhöz vitele”</p> <p>Az intézkedést segítő pályázati programok: TOP-4.2.1-15-BO1-2016-00011 Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése Ózd városában; TOP-7.1.1-16-2016-00039 KÖSZI ÓZD! Közösségi Szinterek fejlesztése Ózdon;</p>

								TOP-5.2.1-15-BO1-2016-00010 Ózd Újtelep-Kiserdőkalja város rehabilitációját kísérő helyi szintű programok; Egészségfejlesztési Iroda pályázati programjai;		
4	„Klikkelj rá!”	Időskorban nehezebb a technikai eszközök, az internet használatának elsajátítása; Az internet nélkül számos ügyintézés, kommunikáció lassabbá, elérhetetlenebbé válik	Az időskori digitális kompetencia növelése; Az internethez kötődő digitális lehetőségek segítségével az ügyintézés gyorsaságának, hatékonyságának javítása; Az idősök részére az internethasználat segítségével a város közszolgáltatásai, kulturális programjainak „házhoz vitele”	Intézményi oktatási, nevelési programok; Ózd Város Szolgáltatástervezési és Konceptiója;	Digitális kompetencianövelő programok gyakoriságának növelése; Felvilágosító programok növelése a hagyományos médiafelületeken keresztül; Keresztgenerációs korrepetíciós programok növelése; Önkéntes programok beindítása; Városalkalmazás elérhetővé tétele	Polgármester, Egészségügyi, Szociális és Munkahelyteremtési Bizottság Elnöke,	2020.12.31.	Felvilágosító, korrepetíciós, programok növelése; Önkéntes csoportok tagszámának növekedése; Érdekvédelmi szervezetek támogatása; Városalkalmazás letöltéseinek száma	Informatikai szakemberek bevonása; Képzési programok beindítása; Pályázati források bevonása; Civil szervezetek bevonása;	A szolgáltatások elérhetőségének javításával a fenntarthatóság növelhető; A Digitális Erőmű érdekeltté tétele és bevonása a programba; Önkéntes diákprogramok segítségével házhoz menni az idősökhöz;
Az intézkedést segítő pályázati programok: TOP-7.1.1-16-2016-00039 KÖSZI ÓZD! Közösségi Színterek fejlesztése Ózdon; A Kazincbarcikai Tankerületi Központ pályázati programjai;										

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	„Ne legyen hátrány a hátrány”	A testi és szellemi fogyatékkal rendelkezők nehezen férnek hozzá a közszolgáltatásokhoz.	A közintézmények: oktatási intézmények, egészségügyi orvosi rendelők, kórház, kulturális intézmények akadálymentesítési folyamatának felgyorsítása; A közösségi közlekedés feltételeinek javítása; Az akadálymentesítési folyamatok minél több fogyatékosra való kiterjesztése; Az utcai közlekedési jelzőrendszer kiépítése;	Integrált Városfejlesztési Stratégia; Ózd Város Szolgáltatástervezési Konceptiója; Ózd Város Településrendezési Terve; Ózd Város Helyi Építési Szabályzata;	A városi tájékoztató dokumentumokban (internet, városi televízió stb.) az akadálymentes környezet kialakítás fontosságának hangsúlyozása a jó társadalmi megítélés érdekében; A városi infrastrukturális beruházások során az akadálymentesítés szélesebb körű megvalósítása; Jeltolmács képzések szervezése és foglalkoztatása; Az akadálymentesített közösségi közlekedési eszközök beszerzésének ösztönzése; Az önkormányzati tulajdonú ingatlanok esetében a bérlő általi	Polgármester	2020.12.31.	Pályázati beszámoló; KSH statisztika; TEIR; Intézményi beszámoló;	Pályázati források felkutatása és bevonása; Érdekvédelmi civil szervezetek bevonása;	Az intézkedési terv hosszú távú fenntarthatósága a pályázati és egyéb források sikeres bevonásától nagymértékben függ. A megépített akadálymentes környezet állapotának használhatóságának megőrzésére fokozottabb figyelmet kell fordítani.
---	-------------------------------	--	---	---	---	--------------	-------------	---	--	--

					akadálymentesítési környezet kialakításához támogatási konstrukciók kidolgozása; Nagyobb városi rendezvények helyének kialakításakor az akadálymentes környezet előnyben részesítése;						
									Az intézkedést segítő pályázati programok: TOP-7.1.1-16-2016-00039 KÖSZI ÓZDI! Közösségi Szinterek fejlesztése Ózdon; TOP-3.1.1-15-BO1-2016-00021 Kerékpárutak és egyéb közlekedésfejlesztési beruházások Ózd városában;		
2	„Kéz a kézben dolgozunk”	A fogyatékkal élő, de munkaképes emberek részére munkavállalási lehetőségek hiánya.	A fogyatékkal élő emberek munkaerő piaci hátrányai csökkenjenek; A fogyatékkal élő családok életkörülményeinek javítása a bérből származó jövedelem révén; A munkavégzés során a fogyatékkal élő emberek és a velük együtt dolgozó egészséges emberek érezzék a közös munka társadalmi hasznosságát, értékteremtő erejét;	Integrált Városfejlesztési Stratégia; Gazdaságfejlesztési Program; Közfoglalkoztatási program;	Állásbörzék szervezése, melynek kínálatában hangsúlyosan jelenjenek meg a fogyatékkal élők munkalehetőségei; Olyan pályázati források felkutatása és kijánlása a potenciális munkáltatók részére, melyeknél előnyt jelent a fogyatékkal élők foglalkoztatása; A médiumokban jelenjenek meg olyan figyelemfelhívó műsorok, melyek a fogyatékkal élők foglalkoztatási problémáira világítanak rá; A fogyatékosokat foglalkoztató szervezetek lehetőségeinek (kedvezményes helyiségbérlés, megrendelések, szakemberek) bővítése az alkalmazottak számának növelése érdekében; Képzések, átképzések szervezése, hogy a fogyatékkal élőknek több lehetősége legyen a munkaerő piacon;	Polgármester, Egészségügyi, Szociális és Munkahelyteremtési Bizottság Elnöke,	2020.12.31.	KSH statisztika; B-A-Z. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály nyilvántartásai; Képzési tanúsítványok, jelenléti ívek;	B-A-Z. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály szakembereinek bevonása; Foglalkoztatási, képzési, fejlesztési pályázati források felkutatása; Kedvezményes helyiség biztosítása; Média szakemberek bevonása; Politikai lobbizás az állami kötelezettségvállalás növelésére; Kedvezményes internet hozzáférési lehetőségek;	Piacképes, minimum önköltséget eredményező tevékenységek szervezése. A keresett szakmák képzésében felkutatni a fogyatékkal élők lehetőségeit.	

					Otthon, interneten keresztül történő munkavégzési lehetőségek felkutatása;						
									Az intézkedést segítő pályázati programok: TOP-7.1.1-16-2016-00039 KÖSZI ÓZD! Közösségi Szinterek fejlesztése Ózdon; TOP-1.1.3-15-BO1-2016-00018 Az ózdi városi piac felújítása és agrár-logisztikai fejlesztése; TOP-3.1.1-15-BO1-2016-00021 Kerékpárutak és egyéb közlekedésfejlesztési beruházások Ózd városában;		
3	„Érzékeny érintés”	A fogyatékkal élők nem ismerik a fogyatékkal élők világát.	A fogyatékkal élők minél szélesebb körben ismerjék meg a fogyatékkal élők világát, hogy így elfogadóbb társadalmi környezet alakuljon ki.	Integrált Városfejlesztési Stratégia; Ózd Város Szolgáltatástervezési Koncepciója; Ózd Város Településrendezési Terve;	A fogyatékkal élők érdekvédelmi szervezeteinek támogatása és mozgósítása révén jusson be az óvodák és iskolák falai közé – pl. osztályfőnöki órák, érzékenyítő programok révén – a fogyatékkal élők világa; Növelni kell a médiumokban a fogyatékkal élők világát bemutató tájékoztató programokat; Kulturális rendezvényeket kerüljenek bemutatásra a fogyatékkal élők világa és érdekvédelmi szervezeteik tevékenysége;	Oktatási- és Kulturális Bizottság Elnöke,	2020.12.31.	Programokon résztvevők száma, jelenléti íve; Pályázati beszámoló;	Érdekvédelmi szervezetek szakemberei; Fogyatékkal élők bevonása;	A civil szervezetek hosszú távú működése és támogatása feltétele az intézkedés fenntarthatóságának. A társadalmi igény szint, elfogadottság növelése. Az önkéntességi alapon még több aktív ember, szervezet bevonása a programokba.	
									Az intézkedést segítő pályázati programok: TOP-7.1.1-16-2016-00039 KÖSZI ÓZD! Közösségi Szinterek fejlesztése Ózdon; EFOP-3.9.2-16-2017-00020 Humán Kapacitások fejlesztése az Ózdi járásban; A Kazincbarcikai Tankerületi Központ pályázati programjai; Civil szervezetek pályázati programjai;		

4	„A kultúra mindenkié”	A testi és szellemi fogyatékkal élők nehezen jutnak el a város kulturális rendezvényeire, illetve azok nem igazodnak az ő igényeihez.	Növekedjen azon kulturális rendezvények száma, mely vagy a fogyatékkal élőknek szól (pl. hangos kiállítás, fogyatékkal élők sportversenyei, stb) vagy az egészségeseket vezeti el a fogyatékkal élők világába és világít rá a problémáikra (pl. sötét kiállítás, vakszínhátszás, stb).	Integrált Városfejlesztési Stratégia; Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv; Ózd Város Közművelődési koncepciója 2007-2013.	Kulturális rendezvények tervezésébe be kell vonni a fogyatékkal élők igényeit is; Partnerségi fórumokat kell létrehozni kulturális intézmények és érdekvédelmi civil szervezetek között; Növelni kell azon sportszervezetek önkormányzati támogatását, akik saját versenyekben megjelentetik a fogyatékkal élők sportolási lehetőségeit; Teret kell adni az Ózdi Művelődési Intézményekben fogyatékkal élő színjátszó, zenei, kulturális csoportok fellépésének	Polgármester, Oktatási- és Kulturális Bizottság Elnöke	2020.12.31.	Intézményi statisztikai beszámoló; Jelenléti ívek;	Pályázati források; Érdekvédelmi civil szervezetek bevonása; Közművelődési szakemberek bevonása; Kedvezményes helyiségbérlés;	A civil szervezetek hosszú távú működése és támogatása feltétele az intézkedés fenntarthatóságának. A társadalmi igény szint, elfogadottság növelése. Az önkéntességi alapon még több aktív ember, szervezet bevonása a programokba.
Az intézkedést segítő pályázati programok: TOP-7.1.1-16-2016-00039 KÖSZI ÓZD! Közösségi Színterek fejlesztése Ózdon; A Kazincbarcikai Tankerületi Központ pályázati programjai; Civil szervezetek pályázati programjai;										

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

Az Esélyegyenlőségi Fórum által létrehozott Munkacsoportok és azok HEP szerinti feladatkiosztása a következő:

1. Mélyszegénységben élők és romák esélyegyenlősége munkacsoport

Tagok:

- ÓTSZEGYII Hajléktalan ellátás
- ÓTSZEGYII Család- és Gyermejjóléti Központ
- ÓTSZEGYII Család- és Gyermejjóléti Szolgálat
- B-A-Z Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály
- Ózdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat

2. Gyermek helyzet, esélyegyenlősége, gyermekszegénység munkacsoport

Tagok:

- Vasvár Úti Általános Iskola
- ÓTSZEGYII Család- és Gyermejjóléti Szolgálat
- ÓTSZEGYII Család- és Gyermejjóléti Központ
- Védőnői Szolgálat

3. A nők helyzete, esélyegyenlősége munkacsoport

Tagok:

- Védőnői Szolgálat
- B-A-Z Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály

4. Idősek helyzete, esélyegyenlősége munkacsoport

Tagok:

- B-A-Z Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály
- Ózdi Polgármesteri Hivatal/Hatósági és Szociális Osztály
- ÓTSZEGYII Bentlakásos Intézmény

5. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége munkacsoport

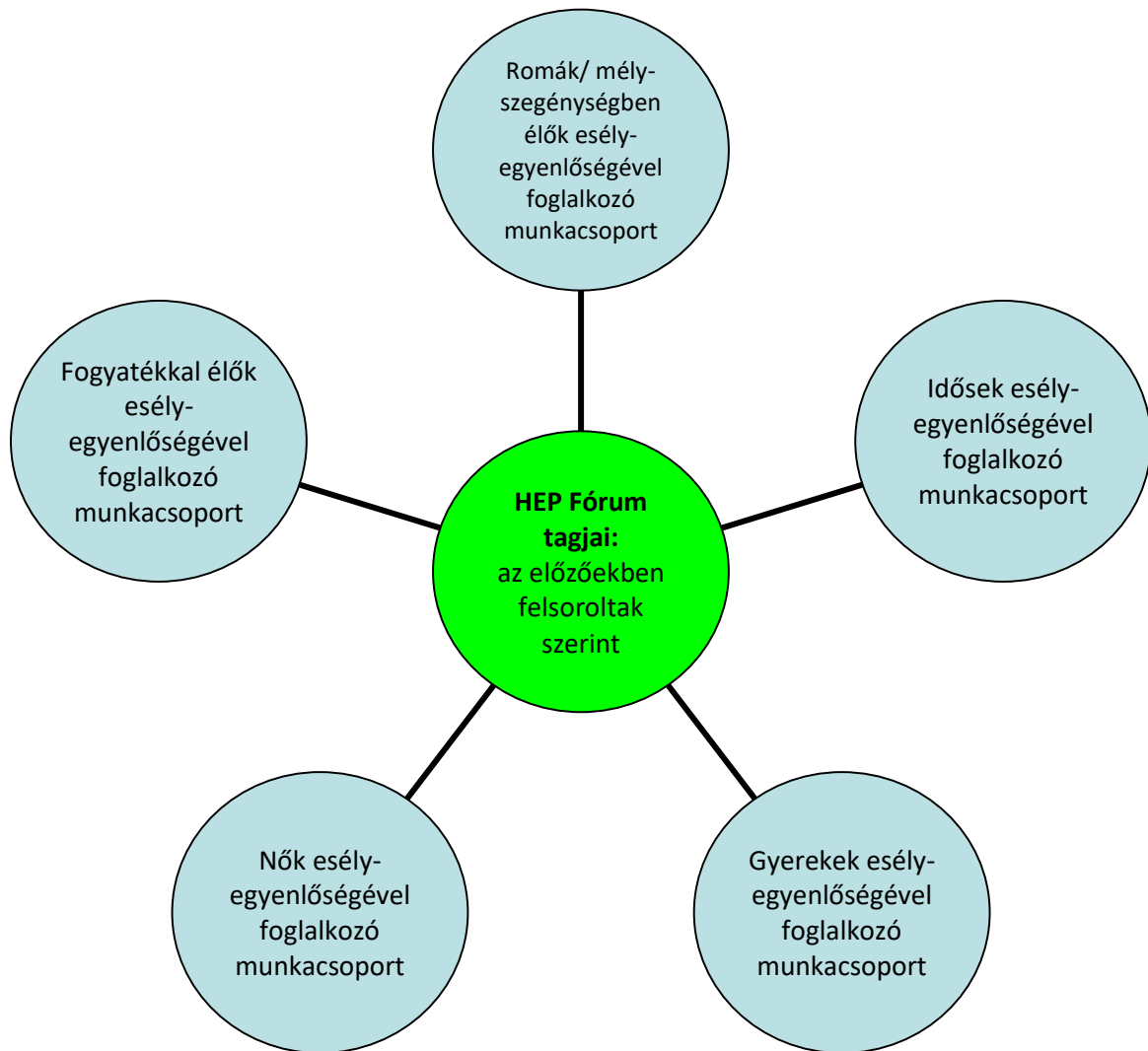
Tagok:

- SINOSZ Ózdi Szervezete
- Mozgáskorlátozottak Ózd Városi Egyesülete

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik. A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A HEP Fórum működése nyilvános és létszám szempontjából bővíthető, minden egyes esélyegyenlőségre vonatkozó kezdeményezése a helyi esélyegyenlőségi programmal együtt Ózd város honlapján nyomon követhető lesz. A HEP Fórum a www.ozd.hu városi honlap esélyegyenlőségi felületén folyamatosan lehetőséget biztosít a város lakossága és szervezetei részére a helyi esélyegyenlőségi programhoz és annak intézkedési tervéhez véleményezési, módosítási javaslatok feltöltésére.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról. Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

A HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Az Ózd város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitátást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Ózd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és ..... határozatával elfogadta.

Ózd, 2018. december 13.

Janiczak Dávid
polgármester

Az Ózd Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dr. Kósné Dargai Rita (Védőnői Szolgálat)	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Bertáné Várnai Ilona (Védőnői Szolgálat)	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Kulcsár Kinga (ÓTSZEGYII Család- és Gyermekjóléti Központ)	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Bányi István (ÓTSZEGYII Család- és Gyermekjóléti Szolgálat)	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Dr. Varga László (Ózdi Rendőrkapitányság)	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Oroszné Mák Erika (Hatósági és Szociális Osztály)	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	

-
- i Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum
- ii A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.
- iii A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte: **R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.**
- iv Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.